

Sprawozdanie z działalności

Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku

za rok 2018

Spis treści

Wstęp	3
I. POMOC SPOŁECZNA DLA OSÓB I RODZIN W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	5
1. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej	5
2. Świadczenia z pomocy społecznej	7
2.1. Zadania własne gminy	7
2.1.1. Świadczenia pieniężne	7
2.1.2. Składki na ubezpieczenie zdrowotne	7
2.1.3. Zapewnienie posiłku i pomoc w zakresie dożywiania	7
2.1.4. Pomoc rzeczowa	7
2.1.5. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	9
2.1.6. Sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym	10
2.1.7. Gminny program osłonowy	10
2.1.8. Praca socjalna	10
2.2. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizowane przez gminę	13
2.2.1. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	13
2.2.2. Środowiskowy Dom Samopomocy, ul. 11 Listopada 6	13
2.3. Zadania własne powiatu	16
2.3.1. Poradnictwo specjalistyczne	16
2.3.2. Domy pomocy społecznej	16
2.3.3. Osoby usamodzielniane na podstawie ustawy o pomocy społecznej	18
2.3.4. Mieszkania chronione	19
2.3.5. Ośrodek Interwencji Kryzysowej	19
2.4. Pomoc cudzoziemcom - zadanie z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat	23
II. DZIAŁANIA AKTYWIZACYJNE I REINTEGRACYJNE NA RZECZ OSÓB I RODZIN	25
1. Pomoc osobom bezrobotnym i nieaktywnym zawodowo zagrożonym wykluczeniem społecznym	25
2. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością	25
3. Pomoc osobom i rodzinom, w których występuje uzależnienie od alkoholu	27
4. Pomoc osobom niepełnosprawnym	28
5. Pomoc osobom starszym	30
6. Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	31
7. Organizowanie społeczności lokalnej	32
III. POMOC OSOBOM DOZNAJĄCYM PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OSOBOM STOSUJĄCYM PRZEMOC	33
IV. WSPIERANIE RODZINY I SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ	34
1. Asystent rodziny	34
2. Rodziny zastępcze	37
3. Usamodzielnianie wychowanków	40
4. Kierowanie do placówek	41
5. Zadanie realizowane przez MOPR w Białymstoku, jako organizatora rodzinnej pieczy zastępczej	41
V. ŚWIADCZENIA OPIEKI ZDROWOTNEJ FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH	45
VI. REHABILITACJA SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	45
VII. ŚWIADCZENIA RODZINNE, ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE – PROGRAM RODZINA 500+, POMOC OSOBOM UPRAWNIONYM DO ALIMENTÓW, DODATKI MIESZKANIOWE I ENERGETYCZNE	47
1. Świadczenia rodzinne	47
2. Świadczenie wychowawcze – Program „Rodzina 500+”	49
3. Świadczenie „Dobry Start”	49
4. Fundusz alimentacyjny i dłużnicy alimentacyjni	49
4.1. Fundusz alimentacyjny	49
4.2. Dłużnicy alimentacyjni	50
5. Dodatki mieszkaniowe	51
6. Dodatki energetyczne	51
VIII. ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE DLA POSIADACZY KARTY POLAKA	52
IX. WSPÓŁPRACA MOPR Z INNYMI PODMIOTAMI	52
X. KADRA MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY RODZINIE W BIAŁYMSTOKU	55
XI. INFORMACJA O REALIZACJI PROGRAMU POMOCY SPOŁECZNEJ NA LATA 2017-2020	56
XII. PRZEPISY PRAWNE	58

Wstęp

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej, która wykonuje zadania własne gminy i powiatu oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizowane przez gminę i powiat, a także zadania z zakresu administracji rządowej. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej - w art. 110 ust. 9 i art. 112 ust. 12 - nakłada na kierownika ośrodka pomocy społecznej i kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie obowiązek składania odpowiednio radzie gminy i radzie powiatu corocznego sprawozdania z działalności ośrodka.

MOPR realizuje zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej, a w szczególności pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, świadczeń rodzinnych, pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, pomocy osobom uprawnionym do alimentów, rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Działania podejmowane przez MOPR są zgodne ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Białegostoku na lata 2011-2020 i Programem Pomocy Społecznej Miasta Białegostoku na lata 2017-2020.

Główne cele realizowane przez Ośrodek to:

- 1) pomoc w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- 2) pomoc w doprowadzaniu do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem,
- 3) umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia,
- 4) wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacja pieczy zastępczej.

Do zadań MOPR należy między innymi:

- 1) analiza i ocena zjawisk rodzących potrzebę świadczenia pomocy społecznej,
- 2) przyznawanie i wypłacanie świadczeń przewidzianych ustawą o pomocy społecznej,
- 3) realizowanie pracy socjalnej nakierowanej na pomoc osobom i rodzinom w celu wzmocnienia lub odzyskania zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie,
- 4) motywowanie osób i rodzin do aktywnego udziału w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej,
- 5) koordynacja realizacji miejskiej strategii rozwiązywania problemów społecznych,
- 6) opracowywanie i realizacja programów na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, finansowanie (ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych) kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej oraz dofinansowanie świadczeń określonych w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- 7) praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz pełnienie funkcji organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- 8) prowadzenie spraw z zakresu pieczy zastępczej, w tym zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka i placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- 9) pomoc osobom usamodzielnianym,
- 10) nadzór nad działalnością domów pomocy społecznej oraz wydawanie decyzji w zakresie kierowania i umieszczania w nich osób wymagających całodobowej opieki,
- 11) prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz Specjalistycznego Poradnictwa Socjalnego i Rodzinnego,
- 12) prowadzenie obsługi finansowo-księgowej Rodzinnych Domów Dziecka,
- 13) sprawowanie kontroli nad placówkami opiekuńczo-wychowawczymi oraz koordynacja spraw związanych z funkcjonowaniem tych placówek,
- 14) obsługa organizacyjno-techniczna zespołu interdyscyplinarnego,
- 15) realizacja zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- 16) realizacja zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- 17) przyznawanie i wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych,
- 18) realizacja zadań wynikających z ustawy o dodatkach mieszkaniowych,
- 19) przyznawanie i wypłacanie zryczałtowanego dodatku energetycznego,
- 20) wykonywanie wszelkich czynności związanych z wypłatą świadczeń pieniężnych dla posiadaczy Karty Polaka osiedlających się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Tabela Nr 1. Informacja z działalności decyzyjnej MOPR za 2018 r.

Przedmiot decyzji	Ilość wydanych decyzji ogółem	Ilość odwołań	Ilość uwzględnionych odwołań w trybie art. 132 Kpa*	Sposób rozstrzygnięcia odwołań									
				Stwierdzono niedopuszczalność wniesienia odwołania	Utrzymano w mocy		Uchylono i wydano nową decyzję		Uchylono i umorzono postępowanie		Umorzono postępowanie	Uchylono i przekazano sprawę do ponownego rozpatrzenia	Ilość odwołań w SKO
					w całości	w części	w całości	w części	w całości	w części			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ustawa o pomocy społecznej													
świadczenia pieniężne i niepieniężne (bez dps, usamodzielnień)	48 758	79	0	7	51	4	3	1	1	2	0	10	0
pobyt i usługi w domu pomocy społecznej	1 767	28	1	1	12	2	0	0	2	0	0	10	0
pomoc dla osób usamodzielnianych i rodzin zastępczych	53	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ustawa o świadczeniach rodzinnych													
świadczenia rodzinne, zasiłki dla opiekuna, świadczenie rodzicielskie, świadczenia „Za życiem”	27 243	193	5	6	74	0	57	14	15	0	0	21	1
ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci													
świadczenia 500+, świadczenie „Dobry Start”	25 437	163	13	6	88	0	25	13	7	0	0	10	1
ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów													
fundusz alimentacyjny	2 273	53	1	1	35	0	6	1	6	0	0	3	0
w sprawie dłużników alimentacyjnych	222	16	4	1	9	0	0	0	0	0	0	2	0
ustawa o dodatkach mieszkaniowych													
dotatki mieszkaniowe	10 082	1033	3	4	64	0	335	622	0	0	1	4	0
ustawa o dodatkach energetycznych													
dotatki energetyczne	4 822	2	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0
ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej													
w sprawie opieki nad dzieckiem	1 998	13	0	0	3	0	2	0	7	0	0	1	0
ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych													
uprawnienia do świadczeń opieki zdrowotnej	294	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	122 949	1 580	27	26	337	6	429	651	38	2	1	61	2

MOPR w 2018 r. wydał 122 949 decyzji administracyjnych w sprawach: świadczeń z pomocy społecznej - 41,2%, świadczenia wychowawczego - 20,7%, świadczeń rodzinnych - 22,2%, dodatków mieszkaniowych - 8,2%, dodatków energetycznych - 3,9%, dłużników alimentacyjnych i funduszu alimentacyjnego - 2,0%, opieki nad dzieckiem - 1,6%, uprawnienia do świadczeń opieki zdrowotnej - 0,2%.

Od decyzji wydanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku wpłynęło 1 580 odwołań (wniesiono je od 1,3% wydanych decyzji).

I. POMOC SPOŁECZNA DLA OSÓB I RODZIN W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie pomoc społeczną dla mieszkańców Białegostoku organizuje we współpracy z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać samodzielnie. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Rodzaj i forma świadczeń powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających przyznanie pomocy, a potrzeby uwzględnione, jeśli odpowiadają celom i możliwościom, w tym finansowym, pomocy społecznej. Ustawa o pomocy społecznej nakłada na osoby i rodziny obowiązek współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej, co oznacza, że do jej przezwyciężenia w pierwszej kolejności powinny one wykorzystać własne możliwości, zasoby i uprawnienia. Takie zdefiniowanie przepisów prawa wskazuje na nadrzędną rolę zasady pomocniczości i partycypacji. W oparciu o te wyznaczniki podmioty polityki społecznej wkraczają ze wsparciem wówczas, gdy - mimo zaangażowania osób i rodzin w poprawę własnej sytuacji życiowej - samodzielne rozwiązanie problemów życiowych nie jest możliwe.

W 2018 r. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku objął różnego rodzaju wsparciem w ramach pomocy społecznej około 3,9 % mieszkańców miasta Białegostoku.

Tabela Nr 2. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przyznanych decyzją w stosunku do liczby mieszkańców miasta Białegostoku w 2018 r.

Liczba mieszkańców Białegostoku (zameldowanych na pobyt stały i czasowy - stan na 31.12.2018 r.*)	Liczba osób/rodzin	Liczba osób w rodzinach	% mieszkańców Białegostoku objętych pomocą
280 888	7 771	10 830	3,9

* źródło: Rejestr mieszkańców miasta Białegostoku, Urząd Miejski w Białymstoku, Departament Obsługi Mieszkańców

Tabela Nr 2 zawiera dane dotyczące ogólnej liczby osób i rodzin (oraz osób w tych rodzinach), którym MOPR w 2018 r. udzielił wsparcia na podstawie ustawy o pomocy społecznej. W drodze decyzji administracyjnej świadczenia pomocy społecznej przyznano 7 771 osobom i rodzinom przebywającym w środowisku (liczba osób w tych rodzinach to 10 830), co stanowi 3,9 % mieszkańców Białegostoku.

W ramach ustawy o pomocy społecznej, oprócz pomocy świadczonej w środowisku, Ośrodek realizował zadania zapewnienia opieki całodobowej w domach pomocy społecznej (w ww. domach umieszczono 165 osób, a z pobytu łącznie korzystały 944 osoby) oraz zadania z zakresu usamodzielnienia wychowanków (26 osób). Ponadto 3 365 osobom i rodzinom świadczonego pomoc wyłącznie w formie pracy socjalnej (w sprawach tych nie wydaje się decyzji administracyjnej), w rodzinach tych było 6 867 osób.

1. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej

Ustawowe regulacje dotyczące świadczeń z pomocy społecznej nadają im charakter obowiązkowy bądź fakultatywny. Rodzaj, forma i rozmiar przyznawanych świadczeń zależne są od indywidualnej sytuacji osoby lub rodziny ubiegającej się o wsparcie, okoliczności uzasadniających potrzebę udzielenia pomocy, liczby osób i rodzin potrzebujących pomocy oraz od możliwości finansowych Ośrodka. W 2018 r. prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługiwało osobom i rodzinom, których dochód (netto) nie przekraczał kryterium dochodowego wynoszącego:

- dla osoby samotnie gospodarującej do 30.09.2018 r. - 634 zł, od 1.10.2018 r. - 701 zł,
- na osobę w rodzinie do 30.09.2018 r. - 514 zł, od 1.10.2018 r. - 528 zł,

przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednej z przesłanek wymienionych w art. 7 pkt 2-15 ustawy o pomocy społecznej, np. bezrobocie, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, uzależnienia, bezdomności.

Wykres: Liczba osób i rodzin korzystających w 2018 r. z pomocy społecznej ze względu na okoliczności jej przyznania (określone w art. 7 ustawy)

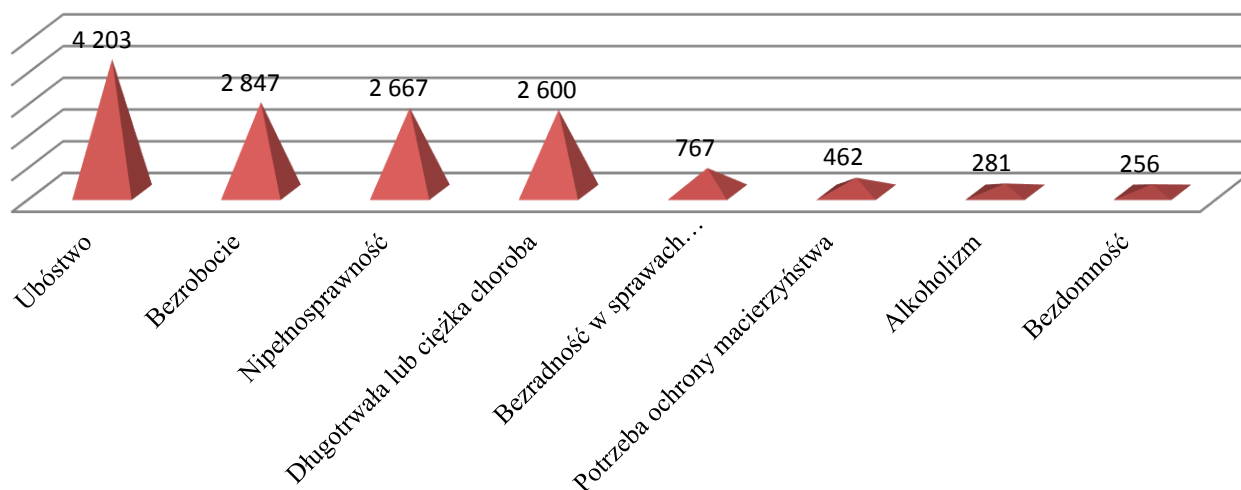

Tabela Nr 3. Przesłanki przyznania pomocy wymienione w art. 7 ustawy o pomocy społecznej

Trudna sytuacja życiowa	Liczba osób/rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	4 203	7 143
Sieroctwo	1	1
Bezdomność	256	257
Potrzeba ochrony macierzyństwa	462	1 970
w tym: wielodzietność	120	624
Bezrobocie	2 847	5 810
Niepełnosprawność	2 667	3 830
Długotrwała lub ciężka choroba	2 600	3 910
Przemoc w rodzinie	42	117
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – ogółem, w tym:	767	2 366
rodziny niepełne	335	921
rodziny wielodzietne	99	519
Alkoholizm	281	391
Narkomania	32	37
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	115	145
Trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w RP status uchodźcy, ochronę uzupełniającą, zezwolenie na pobyt czasowy	172	448
Zdarzenie losowe	3	10

2. Świadczenia z pomocy społecznej

MOPR w Białymstoku przyznał w drodze decyzji administracyjnej (w ramach zadań z zakresu pomocy społecznej) świadczenia 7 771 osobom i rodzinom, rodziny te liczyły 10 830 osoby. Wydano 48 758 decyzji w sprawie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych (poza pobytem i usługami w domu pomocy społecznej oraz usamodzielnieniami wychowanków), w tym: 45 313 - przyznających, 273 - odmownych, 2 627 - zmieniających, 132 - wstrzymujących, 59 - uchylających, 9 - wygaszających i 345 umarzających.

2.1. Zadania własne gminy

2.1.1. Świadczenia pieniężne

Tabela Nr 4. Świadczenia realizowane w 2018 r. w ramach zadań własnych gminy

Forma pomocy	Liczba osób/rodzin	Liczba osób w rodzinach	Kwota świadczeń (w zł)
Zasilki stałe	1 570	1 826	7 976 616
Zasilki okresowe	4 058	7 416	6 791 183
Zasilki celowe ogółem, w tym:	5 255	9 489	4 669 864
zasilki specjalne celowe	637	945	471 456
na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia	3	10	8 500

2.1.2. Pomoc rzeczowa

Tabela Nr 5. Pomoc rzeczowa w postaci dostarczenia opału (z dowozem) - zadanie własne gminy

Forma pomocy	Liczba osób/rodzin	Liczba osób w rodzinach	Koszt świadczeń (w zł)
Pomoc rzeczowa w postaci opału oraz usługi dostarczenia opału - dowozu	88	130	61 377

2.1.3. Składki na ubezpieczenie zdrowotne

Tabela Nr 6. Składki na ubezpieczenie zdrowotne - zadanie własne gminy

Formy pomocy - zadania własne gminy	Liczba osób, za które opłacana była składka	Kwota świadczeń (w zł)
Oplata składki za osoby: pobierające zasiłek stały, realizujące kontrakt socjalny, objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w CIS	1 329	606 851

2.1.4. Zapewnienie posiłku i pomoc w zakresie dożywiania

W 2018 r. zapewnienie posiłku realizowano głównie w oparciu o Program ustanowiony Uchwałą Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. W Programie zapisano wsparcie finansowe gmin w zakresie realizacji zadań własnych o charakterze obowiązkowym, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 3 i pkt 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Celem Programu było ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji oraz osób dorosłych, w szczególności samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych. W ramach Programu możliwe było udzielanie wsparcia w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności. Ze środków przekazywanych w ramach Programu udzielono wsparcia osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 150% kryterium, o którym mowa w art. 8 tej ustawy (150% kryterium dochodowego wynosiło odpowiednio: dla osoby samotnie gospodarującej do 30.09.2018 r. 951 zł, od 1.10.2018 r. - 1051,50 zł; na osobę w rodzinie do 30.09.2018 r. - 771 zł, od 1.10.2018 r. - 792 zł).

W oparciu o ww. Program Rady Ministrów Rada Miasta Białystok podjęła m.in. Uchwałę nr LVIII/648/14 z dnia 28 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc Miasta Białegostoku w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. Adresatami Programu były dzieci i uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej. W oparciu o ten dokument dyrektor szkoły lub przedszkola udzielał pomocy w formie posiłku dziecku albo uczniowi, a Miasto Białystok wnioskowało o dotację ze środków budżetu państwa. Program dawał możliwość w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy dziecko albo uczeń wyrażało chęć zjedzenia posiłku, wydania posiłku bez decyzji administracyjnej i ustalenia sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego. Liczba dzieci i uczniów, którym

udzielano pomocy na ww. zasadach nie mogła przekroczyć 20% wszystkich dzieci i uczniów dożywianych w poprzednim miesiącu kalendarzowym w przedszkolach i szkołach na terenie Miasta Białegostoku. W ramach ww. Programu osłonowego posiłki opłacono 285 dzieciom.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, pomoc w formie posiłku, przyznawana była również osobom i rodzinom, których dochód przekraczał 150% kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej. Wówczas jednak pomoc finansowana była w całości z budżetu Miasta Białegostoku (poza Programem). Posiłki na tych zasadach przyznano 123 dzieciom i 18 osobom dorosłym.

Tabela Nr 7. Zapewnienie posiłku i pomoc w zakresie dożywiania - w ramach Programu

Wyszczególnienie		Liczba osób	Koszt ogółem (w zł)	Środki własne (w zł)	Dotacja (w zł)
Osoby objęte Programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” ogółem, w tym w formie:		9 956	6 035 821	1 370 000	4 665 821
posiłku	dzieci do 7 roku życia	377	492 771	100 854	391 917
	uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	997			
	dzieci i młodzież, którym wydano posiłki bez decyzji	285	67 859	15 353	52 506
	pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej	292	15 820 *	3 292 **	12 528 ***
zasiłku celowego	dzieci do 7 roku życia	1 140	5 459 371	1 250 501	4 208 870
	uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	1 529			
	pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej	6 034			

ponadto środki w budżecie Dziennego Domu Pomocy Społecznej: * 412 400 zł, ** 117 400 zł, *** 295 000 zł

Pomocą w formie dożywiania w ramach Programu objęto 9 956 osób. Łączna kwota wydatkowana na pomoc w formie dożywiania (na posiłki i zasiłki celowe w ramach Programu oraz na posiłki przyznane poza Programem) wyniosła 6 099 772 zł, z tego w ramach Programu - 6 035 821 zł (środki własne 1 370 000 zł - 22,7%, dotacja celowa 4 665 821 - 77,3% zł), poza Programem - 63 951 zł (wyłącznie środki własne gminy, które przeznaczone były na sfinansowanie posiłków dzieciom i młodzieży w szkołach - 46 573 zł oraz uczestnikom Środowiskowego Domu Samopomocy - 17 378 zł).

Dotacja celowa przyznana w ramach Programu nie została wykorzystana w całości.

W 2018 roku dożywianie dzieci i młodzieży było realizowane w 114 placówkach na terenie Białegostoku, tj. w 58 szkołach, 54 przedszkolach oraz 2 żłobkach. Koszt posiłków udzielonych dzieciom i młodzieży wyniósł 607 203 zł, z tego 67 859 zł przeznaczono na opłacenie posiłków dzieciom i uczniom otrzymującym je bez decyzji administracyjnych i 46 572 zł na posiłki przyznane poza Programem.

Natomiast pomoc osobom dorosłym w formie jednego gorącego posiłku (obiadu) realizowana była w 2 placówkach, tj. w Dziennym Domu Pomocy Społecznej w Białymstoku (2 stołówki) i w Środowiskowym Domu Samopomocy, przy czym posiłki wydawane w DDPS były finansowane z budżetu Domu. W 2018 r. posiłki w DDPS spożywało 485 osób dorosłych (279 osobom posiłki finansowano w ramach Programu, 206 osobom posiłki finansowano ze środków gminy). Ponadto z posiłków korzystało 31 uczestników ŚDS (13 - w ramach Programu i 18 poza Programem). W ramach Programu posiłki w DDPS spożywały 292 osoby dorosłe.

Łączna liczba osób objętych pomocą w formie gorącego posiłku - 2 298 (1 782 dzieci i 516 osób dorosłych).

W 2018 r. MOPR kontynuował realizację Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PŻ). Pomoc żywnościowa jest realizowana w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Pomoc w formie żywności kierowana jest do osób i rodzin, które z powodu niskich dochodów znajdują się w trudnej sytuacji życiowej i nie mogą zapewnić sobie bądź rodzinie odpowiednich produktów żywnościowych. Pomocą żywnościową w ramach PO PŻ mogą być objęte osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, spełniające kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej (są to m.in. bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, potrzeba ochrony macierzyństwa, wielodzietność), których dochód nie przekracza 200% kryterium dochodowego

uprawnającego do korzystania z pomocy społecznej, tj. dla osoby samotnie gospodarującej - 1 268 zł do 30.09.2018 r. i od 1.10.2018 r. - 1402 zł, a na osobę w rodzinie - 1 028 zł do 30.09.2018 r. i od 1.10.2018 r. - 1056 zł.

W roku sprawozdawczym realizowano dwa podprogramy POPŻ: Podprogram 2017 (od stycznia do czerwca 2018 r.) i Podprogram 2018 (od sierpnia do grudnia 2018 r.).

W zakresie doboru osób i weryfikacji uprawnień do pomocy żywnościowej MOPR współpracował z podmiotami zajmującymi się dystrybucją żywności na terenie miasta Białegostoku. Współpraca polegała na wydaniu przez pracownika socjalnego MOPR skierowania do właściwej organizacji, które potwierdzało uprawnienie osoby/rodziny do otrzymania pomocy żywnościowej z PO PŻ.

W 2018 r. wydawano skierowania do 12 lokalnych organizacji partnerskich w celu otrzymania żywności:

- Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „DROGA”,
- Stowarzyszenie „Ku Dobrej Nadziei”,
- Kościół Zielonoświątkowy Zbór „Dobra Nowina”,
- Stowarzyszenie Kontakt Miast Białystok - Eindhoven,
- Stowarzyszenie na rzecz rodziny i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym „HOLOS”,
- Polski Komitet Pomocy Społecznej,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
- Chrześcijańska Służba Charytatywna Oddział Podlaski,
- Kościół Adwentystów Dnia Siódmego,
- Parafialne Koło Caritas przy parafii p.w. Bł. Bolesławy Lament,
- Parafia Matki Bożej Różańcowej,
- Nasz Dom „Dobry Pasterz”.

Osoby, które otrzymały skierowanie pracownika socjalnego MOPR korzystały ze wsparcia w postaci żywności, wydawanej cyklicznie (comiesięcznie) w formie paczek żywnościowych. Ponadto w ramach ww. Programu, osoby uprawnione mogły nieodpłatnie uczestniczyć w działaniach towarzyszących, takich jak:

- warsztaty kulinarne,
- warsztaty dietetyczne i dotyczące zdrowego żywienia,
- warsztaty edukacji ekonomicznej.

Pomoc udzielana w formie produktów spożywczych, jak również zajęcia oraz warsztaty edukacyjne miały na celu zwiększenie bezpieczeństwa żywnościowego osób potrzebujących, włączenie osób doświadczających deprivacji materialnej w funkcjonowanie społeczności lokalnych oraz wzmacnianie samodzielności i kompetencji w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego.

Do pomocy w ramach PO PŻ w 2018 r. skierowano 3 588 osób.

2.1.5. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze

W 2018 r. usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze przyznano i świadczone 498 osobom. Pomoc w tej formie była realizowana w miejscu zamieszkania podopiecznych przez dwa podmioty, tj. Polski Czerwony Krzyż, Polski Komitet Pomocy Społecznej oraz - dla osób z chorobą Alzheimera - w siedzibie Domu Pomocy Społecznej w Białymstoku przy ul. Baranowickiej 203.

Odpłatność za przyznane usługi ustalano na podstawie Uchwały Rady Miejskiej Białegostoku Nr XXVI/248/04 z dnia 31 maja 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania.

W 2018 r. cena odpłatności za 1 godzinę usług świadczonych przez PCK i PKPS wynosiła 20,50 zł. Natomiast koszt jednej godziny specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z chorobą Alzheimera świadczonych w siedzibie Domu Pomocy Społecznej w Białymstoku wynosił 5,75 zł.

Tabela Nr 8. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowane w ramach zadań własnych gminy

Usługi opiekuńcze	Liczba osób	Koszt świadczeń (w zł)
Usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania	473	3 945 450
Usługi dla osób z chorobą Alzheimera świadczone w Domu Pomocy Społecznej w Białymstoku przy ul. Baranowickiej 203	25	71 210 (środki w budżecie DPS)

2.1.6. Sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym

Tabela Nr 9. Pochówki – zadanie własne obowiązkowe gminy

Liczba pochówków	Koszt całkowity (w zł)
37	56 654
w tym osobom bezdomnym	
10	15 188

2.1.7. Gminny program osłonowy

W 2018 r. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku realizował program osłonowy na podstawie Uchwały Nr V/49/15 Rady Miasta Białystok z dnia 23 lutego 2015 r. w sprawie przyjęcia gminnego programu osłonowego w zakresie zmniejszenia wydatków poniesionych na leki przez mieszkańców Miasta Białegostoku.

Program był adresowany do mieszkańców Miasta Białegostoku - osób niezdolnych do pracy z tytułu wieku (tj. osób, które osiągnęły wiek emerytalny zgodnie z ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych), osób przewlekle chorych w wieku produkcyjnym, osób niepełnosprawnych, znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i ponoszących wydatki na zakup leków zleconych przez lekarza.

Pomoc finansowa w zakresie zmniejszenia poniesionych wydatków na leki przysługiwała, jeżeli:

a) miesięczne wydatki na zakup leków zleconych przez lekarza osobom uprawnionym w miesiącu poprzedzającym złożenie wniosku przekroczyły kwotę 30 zł,

b) dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekraczał odpowiednio 175% kryterium dochodowego, zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej.

Pomoc finansowa w zakresie zmniejszenia wydatków poniesionych na zakup leków zleconych przez lekarza (pierwszego kontaktu lub specjalistę) była przyznawana w wysokości wydatków poniesionych na ten cel przez osobę uprawnioną lub uprawnionego członka rodziny w miesiącu poprzedzającym złożenie wniosku, jednak łącznie nie mogła być wyższa od kwoty:

a) 30% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie - w przypadku 1 osoby uprawnionej,

b) 45% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie - w przypadku 2 osób uprawnionych,

c) 60% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie - w przypadku 3 i większej liczby osób uprawnionych.

W 2018 r. z programu skorzystało 2 230 osób, w tym 1 478 osób niepełnosprawnych, 675 przewlekle chorych oraz 515 w wieku emerytalnym. Wsparciem objęto 2 047 rodzin (2 941 osób w rodzinach). Kwota przyznanej pomocy wyniosła 1 238 101 zł.

W przypadku, gdy wniosek dotyczył więcej niż jednej osoby uprawnionej w rodzinie prowadzącej wspólne gospodarstwo domowe, wnioskodawca składał jeden wniosek w imieniu wszystkich uprawnionych:

- 10 270 wniosków dotyczyło uprawnienia jednej osoby w rodzinie,
- 595 wniosków dotyczyło uprawnienia dwóch osób w rodzinie,
- 66 wniosków dotyczyło uprawnienia trzech i więcej osób w rodzinie.

2.1.8. Praca socjalna

Praca socjalna jest nakierowana na pomoc osobom i rodzinom w celu wzmocnienia lub odzyskania zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie. Jest to świadczenie o charakterze niepieniężnym, należącym do zadań własnych gminy. Jest to forma pomocy realizowana bez względu na posiadany dochód. Pracę socjalną świadczy się osobom i rodzinom korzystającym np. z pomocy pieniężnej, ale również tym, które wykazują potrzebę rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej. Pracę socjalną realizują pracownicy socjalni. W 2018 roku pomocą w formie pracy socjalnej prowadzonej w ramach postępowania administracyjnego o przyznanie świadczeń z pomocy społecznej oraz w sytuacji gdy była świadczona tylko praca socjalna objęto łącznie 10 540 rodzin (21 691 osób), przy czym wyłącznie pracą socjalną (bez udzielania innych świadczeń) objęto 3 365 rodzin (6 867 osób).

Działania podejmowane przez pracowników socjalnych w ramach pracy socjalnej:

- analiza zapotrzebowania na świadczenia z pomocy społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem osób i rodzin dysfunkcyjnych, które z powodu ubóstwa, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej choroby, przemocy w rodzinie, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizmu, bezdomności lub innych okoliczności, znalazły się w trudnej sytuacji życiowej,
- informowanie osób i rodzin o przysługujących im świadczeniach i dostępnych formach pomocy m.in. o możliwości uzyskania świadczeń rodzinnych, wychowawczych, alimentów wypłacanych z funduszu alimentacyjnego, podwyższenia alimentów, możliwości rozłożenia na raty oraz umorzenia zaległości czynszowych, a także uzyskania dodatku mieszkaniowego i energetycznego,

- monitorowanie sposobu wykorzystania pomocy udzielonej w formie świadczeń wychowawczych,
- motywowanie klientów do dokonywania rejestracji w urzędzie pracy (a następnie jej utrzymania), podejmowania zatrudnienia; motywowanie do uczestnictwa w kursach i szkoleniach podwyższających kwalifikacje społeczno-zawodowe bądź umożliwiających nabycie nowych umiejętności przydatnych w poszukiwaniu pracy,
- upowszechnianie ofert pracy oraz informowanie o wolnych miejscach pracy, szkoleniach i poradnictwie zawodowym, kontakt z doradcą zawodowym, motywowanie do podnoszenia kompetencji społecznych i kwalifikacji zawodowych,
- zobowiązanie do prowadzenia karty aktywności zawodowej, wydawanie karty kontaktu ze wskazanym pracodawcą,
- kierowanie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do uczestnictwa w zajęciach prowadzonych przez centrum integracji społecznej, w celu reintegracji zawodowej oraz do klubu integracji społecznej,
- pomoc osobom i rodzinom w uzyskaniu wsparcia np. w formie żywności, odzieży, obuwia, paczek świątecznych, wyprawek szkolnych realizowanego przez organizacje pozarządowe, z którymi MOPR współpracuje,
- zawieranie z osobami bezdomnymi programów wychodzenia z bezdomności,
- wskazywanie osobom bezdomnym możliwości uzyskania schronienia w schronisku, noclegowni, ogrzewalni - współpraca z podmiotami prowadzącymi placówki noclegowe,
- informowanie osób bezdomnych, w tym podczas wspólnych patroli z Policją i Strażą Miejską, gdzie mogą uzyskać pomoc i z jakich form wsparcia skorzystać (MOPR opracował ulotkę, w której wskazane są miejsca udzielania pomocy osobom bezdomnym na terenie miasta Białegostoku, zakres pomocy oraz adresy i telefony podmiotów),
- udział w grupach roboczych powoływanych do rozwiązywania problemów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- pomoc osobom i rodzinom w rozwiązywaniu problemów wynikających z wystąpienia przemocy w rodzinie m.in. poprzez uruchamianie procedury „Niebieskie Karty”, kierowanie do Ośrodka Interwencji Kryzysowej w celu uzyskania specjalistycznej porady np. prawnika, psychologa,
- monitorowanie sytuacji rodziny, w której występuje problem przemocy lub sytuacja kryzysowa, w tym poprzez wspólne wizyty z dzielnicowymi komisariatów Policji w środowisku,
- prowadzenie punktów konsultacyjnych dla osób i rodzin z problemem uzależnienia od alkoholu: udzielanie informacji o możliwości i formach leczenia odwykowego, wskazywanie konkretnych poradni i klubów abstynenckich działających na terenie miasta Białegostoku, motywowanie do podjęcia terapii, zachowywania abstynencji, do uczestnictwa w meetingach oraz monitorowanie podjętych zobowiązań; wspieranie starań osób bliskich o leczenie uzależnionego członka rodziny,
- kontaktowanie się z podmiotami leczenia odwykowego, ośrodkami terapii uzależnień, a także z dzielnicowymi komisariatów Policji,
- informowanie o zasadach udzielania pomocy w formie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych oraz o zasadach kierowania do domu pomocy społecznej; wyjaśnianie zasad kierowania wniosku do sądu o umieszczenie osoby w domu pomocy społecznej bez jej zgody,
- kierowanie do dziennego ośrodka wsparcia celem zapewnienia posiłku oraz usług opiekuńczych w formie organizacji czasu wolnego i gimnastyki usprawniającej,
- wydawanie zaświadczeń niezbędnych do otrzymania specjalnego biletu seniora,
- monitorowanie funkcjonowania osób samotnych, starszych, długotrwale chorych i niepełnosprawnych w środowisku społecznym, szczególnie w okresie zimowym, w tym we współpracy z pielęgniarką i lekarzem rodzinnym; umawianie domowych wizyt lekarskich na prośbę podopiecznych,
- współpraca z Centrum Wolontariatu, Stowarzyszeniem „My dla Innych” oraz młodzieżą szkolną w celu objęcia osoby niepełnosprawnej, długotrwale chorej pomocą wolontariusza,
- pomoc w zorganizowaniu opieki osobie starszej lub niepełnosprawnej poza systemem pomocy społecznej m.in. w formie pomocy sąsiedzkiej,
- zorganizowanie sprzątnięcia mieszkania przy udziale wolontariuszy Stowarzyszenia „Ku Dobrej Nadziei”,
- pomoc w uzyskaniu uprawnień emerytalno-rentowych,
- pomoc w kompletowaniu dokumentów w celu uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wydawanego przez Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Białymstoku,
- informowanie o możliwości uzyskania stypendiów szkolnych,
- wskazywanie możliwości uzyskania alimentów w wyniku kierowania wniosków do sądów i komorników sądowych,

- motywowanie osób z zaburzeniami psychicznymi do podjęcia bądź kontynuacji terapii/specjalistycznego leczenia psychiatrycznego,
- pomoc w realizacji postanowień sądu o konieczności leczenia w szpitalu psychiatrycznym,
- informowanie o możliwości korzystania przez osoby niepełnosprawne z pomocy przy likwidacji barier architektonicznych, dofinansowania turnusów rehabilitacyjnych, sprzętu rehabilitacyjnego, uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej, uzyskania zatrudnienia,
- informowanie osób niepełnosprawnych o możliwości skorzystania z pomocy asystenta osoby niepełnosprawnej oraz przewozu organizowanego przez Miasto Białystok,
- informowanie rodziców dzieci niepełnosprawnych o możliwości uczestnictwa w zawodach sportowych,
- pomoc osobom nieubezpieczonym w uzyskaniu prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- wydawanie opinii do stowarzyszeń i fundacji w celu uzyskania wsparcia przez osobę/rodzinę,
- sporządzanie pism do Zarządu Mienia Komunalnego w Białymstoku popierających wnioski o przydział lokalu socjalnego,
- wnioskowanie o przydzielenie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych asystenta rodziny,
- kierowanie na warsztaty zwiększające umiejętności opiekuńczo-wychowawcze (uczestniczyło 79 osób),
- motywowanie rodzin do podejmowania działań zmierzających do prawidłowego funkcjonowania poprzez udział w grupach socjoterapeutycznych (liczba dzieci uczestniczących - 76, liczba rodzin - 53),
- kontakt z pedagogami szkolnymi, wychowawcami, kuratorami, lekarzami rodzinnymi, najbliższą rodziną, sąsiadami celem poprawy funkcjonowania osoby bądź rodziny w środowisku,
- wskazywanie rodzicom możliwości pobytu dzieci w placówkach wsparcia dziennego, w tym organizujących zajęcia socjoterapeutyczne,
- występowanie z wnioskiem do sądu o wgląd w sytuację rodziny (56 wniosków),
- udział w posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka i rodziny,
- podejmowanie interwencji w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia osób, szczególnie w sprawach dotyczących małoletnich, osób starszych, niepełnosprawnych, samotnych oraz z zaburzeniami psychicznymi, poprzez wzywanie funkcjonariuszy Policji, a także innych służb, jak np. lekarza rodzinnego, pogotowia ratunkowego; kontakt z administracją osiedlową, sądami,
- wydawanie skierowań w celu uzyskania żywności w ramach Programu FEAD,
- współpraca z pedagogami ze szkół na terenie miasta, celem objęcia wsparciem dzieci z rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- informowanie rodziców o możliwości uzyskania wsparcia, w tym w poradniach psychologiczno-pedagogicznych i motywowanie do uzyskania opinii,
- organizowanie czasu wolnego dzieciom poprzez dofinansowanie wypoczynku letniego i zimowego realizowanego przez organizacje pozarządowe lub inne podmioty,
- pomoc w realizacji programów usamodzielnienia młodzieży opuszczającej rodziny zastępcze lub placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- składanie do sądu wniosków o objęcie rodzin nadzorem kuratora oraz o umieszczenie osób wymagających całodobowej opieki w domu pomocy społecznej bez ich zgody,
- informowanie o możliwości korzystania z pomocy organizacji pożytku publicznego, w tym zgłaszanie rodzin do Stowarzyszenia „Wiosna” celem otrzymania „Szlachetnej Paczki”.

Praca socjalna realizowana była również w oparciu o kontrakt socjalny, który służy wzmocnieniu aktywności i samodzielności życiowej, a także zawodowej lub przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Kontrakt socjalny jest rodzajem umowy określającej sposób współdziałania osoby lub rodziny z pracownikiem socjalnym w celu rozwiązywania problemów życiowych. W ramach kontraktu dokonywano gruntownej diagnozy sytuacji klienta, ustalano jego zasoby i możliwości oraz motywowano do podjęcia działań ukierunkowanych na poprawę sytuacji życiowej.

W 2018 r. 195 osób realizowało 197 kontraktów socjalnych, z czego w 2018 r. 130 osób zawarło 132 kontrakty socjalne, a 65 kontraktów zostało zawartych w poprzednich latach. Spośród wszystkich osób, z którymi zawarto kontrakt socjalny, 144 osoby zakończyły pozytywnie realizację uzgodnionych działań, 27 osób (realizujących 29 kontraktów socjalnych) zerwało zawartą umowę (1 osoba 3 - krotnie). Pozostałe kontrakty (24) realizowane są nadal.

Ponadto w ramach pracy socjalnej realizowano projekty socjalne skierowane do określonych grup społecznych.

2.1. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizowane przez gminę

2.2.1. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Na podstawie Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych świadczone były specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Zadanie to realizowały dwie organizacje pozarządowe: Polski Czerwony Krzyż Oddział Okręgowy w Białymstoku i Polski Komitet Pomocy Społecznej Oddział Okręgowy w Białymstoku. Cena odpłatności za 1 godzinę tych usług wynosiła 20 zł.

Tabela Nr 10. Liczba osób oraz kwota wydatkowana na świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych

Formy pomocy	Liczba osób	Koszt świadczeń (w zł)
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	10	100 560

2.2.2. Środowiskowy Dom Samopomocy, ul. 11 Listopada 6

MOPR prowadził Środowiskowy Dom Samopomocy, który jest dziennym ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (typ A, B). Placówka przeznaczona była dla osób realizujących proces wspierająco-aktywizujący, wymagających pomocy niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w zakresie zwiększenia zaradności i samodzielności życiowej, a także integracji społecznej. W Domu realizowane były specjalistyczne usługi opiekuńcze. Placówka dysponowała 52 miejscami, które były w pełni wykorzystane. W 2018 r. wydano 57 skierowań, w okresie od 1.01.2018 r. do 31.12.2018 r. w zajęciach ww. Domu uczestniczyły 54 osoby.

Formy prowadzonej działalności

Zajęcia dla uczestników prowadzone były w pracowniach:

- plastyczna,
- gospodarstwa domowego z elementami rękodzieła,
- komputerowo-wydawnicza,
- techniczna,
- kulturalno-oświatowa z elementami relaksacji,
- usprawniania fizycznego,
- muzyczna z elementami teatru,
- treningu kulinarnego.

Podczas prowadzonych zajęć realizowano terapię zajęciową oraz treningi:

- funkcjonowania w życiu codziennym: trening dbania o wygląd i higienę osobistą, trening umiejętności samodzielnego ubierania się, dbania o porządek, obsługi prostych narzędzi, sprzętu gospodarstwa domowego,
- umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów: trening umiejętności nawiązywania relacji w grupie/rodzinie, opartych o postawę szacunku, zaufania, tolerancji, pomagania i współpracy, trening polegający na zwiększeniu lub podtrzymaniu kompetencji osobistych poprzez budowanie poczucia wartości, samodzielności, asertywnych zachowań i samostanowienia w podejmowaniu podstawowych decyzji życiowych, trening umiejętności radzenia sobie z pojawiającymi się trudnymi emocjami, uczuciami złości, krzywdy, obniżonego nastroju, trening umiejętności konstruktywnego rozwiązywania konfliktów i doświadczanych sytuacji kryzysowych, trening umiejętności systematycznego i aktywnego udziału w zajęciach, trening prawidłowego zachowania się w miejscach publicznych,
- wykorzystania czasu wolnego: trening rozwijania lub podtrzymywania zainteresowań muzycznych, plastycznych, fotograficznych, zainteresowania filmem, rękodziełem, trening kształtowania umiejętności odpoczynku, odprężenia przy muzyce, oglądania wystaw, spotkania z ciekawymi ludźmi, trening relaksacyjny w celu bezpiecznego odreagowywania napięć, emocji poprzez ćwiczenia oddechowe, wizualizację, muzykę relaksacyjną, trening umiejętności pracy przy komputerze, zapoznanie z możliwościami Internetu, gry zręcznościowe na komputerze i konsoli PS3, trening aktywnego wykorzystania czasu poprzez turystykę i rekreację,
- higieniczny i lekowy: w ramach proponowanych oddziaływań prozdrowotnych prowadzona była edukacja zdrowotna oraz trening higieny mające na celu wyrobienie u uczestników nawyków higienicznych, dbałości o higienę osobistą i otoczenia, wygląd zewnętrzny; w ramach treningu higienicznego uczestnicy uczyli się utrzymania higieny osobistej i odzieży.

Środowiskowy Dom Samopomocy w 2018 r. oprócz treningów realizował następujące zadania:

1. Konsultacje terapeutyczne, poradnictwo specjalistyczne:
 - konsultacje terapeutyczne,

- porady o charakterze interdyscyplinarnym,
- prowadzenie grupy wsparcia, edukacji i instruktażu wobec uczestników i ich rodzin,
- grupowy trening zstępowania agresji, autogeny trening relaksacyjny,
- zajęcia z edukacji seksualnej,
- prowadzenie grupy samopomocowej dla rodziców uczestników ŚDS.

W wyniku podejmowanych działań (po przeprowadzeniu ewaluacji) uzyskano następujące rezultaty:

- podniesiono poziom uspołecznienia i współdziałania,
- zwiększono kompetencje w zakresie rozpoznawania, reagowania i rozwiązywania sytuacji konfliktowych,
- nastąpił wzrost poczucia bezpieczeństwa na terenie ŚDS,
- poszerzono lub nabyto nowe umiejętności kontroli nad pojawiającymi się reakcjami agresji (werbalnej i czynnej) w relacjach z rodzicami (opiekunami) i innymi uczestnikami,
- podjęto pracę nad technikami odreagowania negatywnych uczuć i emocji, sposobami skutecznej relaksacji; uczestnicy ŚDS sygnalizowali wzrost energii życiowej, podniesienie nastroju, które wiązali z udziałem w zajęciach,
- nabyto bądź poszerzono wiedzę (adekwatnie do posiadanych możliwości i kompetencji intelektualnych) w zakresie: radzenia sobie z potrzebami i normami w sferze seksualnej, rozwiązywania konfliktów na terenie placówki i relacjach środowiskowych, zbierania oraz interpretowania i przekazywania uzyskiwanych informacji,
- podniesiono stopień przestrzegania norm i zasad zachowania na terenie placówki i w trakcie udziału w wyjazdach poza teren ŚDS.

2. Realizacja niezbędnej opieki:

- zachęcano do wykonywania zadań prostymi technikami plastycznymi, dostosowanymi do możliwości intelektualnych i manualnych oraz upodobań uczestników,
- zachęcano i pomagano w drobnych czynnościach porządkowych po zakończonej pracy,
- zapewniono pomoc w czynnościach pielęgnacyjno-higienicznych (przypominanie, zachęcanie i instruktaż słowno-praktyczny odnośnie właściwego mycia i wycierania dłoni i twarzy, właściwego ubierania się i poprawiania ubrań),
- zapewniono pomoc w przemieszczaniu się na terenie i poza ośrodkiem (przewożenie windą, sprowadzanie po schodach, pomoc w pokonywaniu przeszkód podczas marszu, towarzyszenie w drodze do autobusu),
- zapewniono i umożliwiono udział w zajęciach z elementami relaksacji (spacery, słuchanie muzyki, przeglądanie kolorowej prasy, układanie puzzli, korzystanie z zasobów Sali Doświadczania Świata oraz zabiegów relaksacyjnych w pracowni usprawniania fizycznego),
- zapewniono niezbędną pomoc w zakresie dbania o zdrowie uczestników, za zgodą i na prośby rodziców/opiekunów prawnych (zmiana ubioru w zależności od warunków atmosferycznych),
- zapewniono uczestnikom poczucie bezpieczeństwa,
- zapewniono udział w zajęciach muzycznych dostosowanych do możliwości intelektualnych i upodobań uczestników (słuchanie różnorodnej muzyki, bajek terapeutycznych i opowiadań, oglądanie filmów zgodnie z zainteresowaniami uczestników, rysowanie do muzyki, przeglądanie prasy, czytanie książek, wierszy).

3. Realizacja terapii ruchowej:

- udział w zawodach sportowych,
- codzienna gimnastyka ogólnorozwojowa,
- aktywizacja ruchowa poprzez udział w prostych formach zajęć muzycznych, aerobiku, warsztatach tanecznych z instruktorem,
- podniesienie i podtrzymanie ogólnej sprawności fizycznej u uczestników poprzez ćwiczenia na siłowni, wykorzystanie sprzętu rehabilitacyjnego,
- spacerowanie ogólnokondycyjne, gry i zabawy na świeżym powietrzu, aktywne spędzanie czasu wolnego na terenie placówki,
- zajęcia na basenie,
- udział w spartakiadzie sportowej osób niepełnosprawnych organizowanej przez Środowiskowy Dom Samopomocy w Białymstoku prowadzony przez Caritas Archidiecezji Białostockiej.

Terapia ruchowa bez względu na formę miała na celu polepszenie ogólnej sprawności psychofizycznej, wyrobienie nawyku płynności i celowości ruchu, kształtowanie postawy i współpracy w zespole.

4. Umożliwienie spożywania gorącego posiłku w trakcie pobytu w ŚDS

ŚDS w minionym roku umożliwiał spożywanie gorącego posiłku w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Ponadto odbywał się trening kulinarny, który miał na celu podtrzymanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, takich jak nauka gotowania (począwszy od parzenia herbaty do przygotowania prostych dań), przechowywania żywności, układania jadłospisów z uwzględnieniem zasad prawidłowego odżywiania, nauka wyszukiwania potrzebnych produktów i ich zakup. Realizując zakupy spożywcze, uczestnicy mieli możliwość zapoznania się z lokalizacją poszczególnych sklepów, porównywania cen i asortymentu. Uczestnicy w ramach treningu kulinarnego codziennie przygotowywali posiłki (m.in. zupy, zapiekanki, sałatki, surówki, ciasta, desery, kanapki).

5. Aktywizacja w kierunku uczestnictwa w innych formach wsparcia - w ramach WTZ, podjęcia zatrudnienia, inne działania

ŚDS proponował formy przygotowujące do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej lub podjęcia zatrudnienia oraz inne działania ukierunkowane na usamodzielnienie:

- przeprowadzono pogadanki dotyczące przyszłości uczestników, związane z możliwością uczestniczenia w WTZ lub z podjęciem zatrudnienia w warunkach pracy chronionej, wskazywano instytucje, które udzielają informacji osobom niepełnosprawnym zainteresowanym poszukiwaniem pracy,
- zorganizowano wyjazd do zakładu pracy chronionej w celu zapoznania z zasadami funkcjonowania takiego zakładu pracy i jego strukturą, zakresem obowiązków pracowników,
- informowano o prawach osób niepełnosprawnych do zatrudnienia w warunkach pracy chronionej,
- podejmowano działania związane z aktywizacją w ramach zajęć terapeutycznych: uczono i podtrzymywano umiejętności praktyczne dotyczące sprzątania, układania i segregowania, ze szczególnym zwracaniem uwagi na umiejętność segregowania odpadów (makulatury, nakrętek, baterii),
- uczono i podtrzymywano umiejętność korzystania z odzieży ochronnej podczas zajęć tego wymagających, zachęcano do rzetelności, odpowiedzialności za stanowisko pracy oraz za podjęte działania, uczono staranności, punktualności i systematyczności oraz aktywnego udziału w zajęciach; podtrzymywano i rozwijano umiejętności manualne,
- uczono i zachęcano do samodzielności, uczono bezpiecznych zasad pracy,
- w ramach treningu umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów: uczono radzenia sobie z pojawiającymi się negatywnymi emocjami typu złość, irytacja, frustracja w przypadku usłyszenia krytyki, poniesionych porażek lub w przypadku obniżonego nastroju oraz uczono radzenia sobie w sytuacjach nieporozumień lub drobnych konfliktów, uczono asertywnego, odważnego wypowiadania własnego zdania szczególnie w przypadkach odmawiania, nieakceptowania,
- udzielano wsparcia i pomocy uczestnikom w segregowaniu dokumentów,
- motywowano uczestników do samodzielnego rozwiązywania spraw urzędowych, zdrowotnych i mieszkaniowych.

6. Inne działania podejmowane przez Środowiskowy Dom Samopomocy:

- organizacja uroczystości dla uczestników, ich rodzin oraz zaproszonych gości celem zaprezentowania dorobku artystycznego młodzieży niepełnosprawnej, m.in. Przeglądu Kolęd i Pastorałek dla Osób Niepełnosprawnych, Dnia Rodziny, Przeglądu Piosenki Biesiadnej „Po ten kwiat” dla osób niepełnosprawnych z całego województwa; prezentacja ŚDS w Miejskim Domu Kultury, spotkanie wigilijne osób niepełnosprawnych i ich rodzin;
- organizacja wycieczek jednodniowych i kilkudniowych (m.in. wycieczka do Supraśla na II Przegląd Kolęd i Pastorałek Wielowyznaniowych, wyjazd rekolekcyjno-wypoczynkowy do Suraża, trzydniowa wycieczka krajoznawczo-pielgrzymkowa do Elbląga, wyjazd do Czarnej Białostockiej na XI Festiwal Pieśni i Poezji Patriotycznej i Żołnierskiej Osób Niepełnosprawnych, letni obóz rekreacyjny w Rajgrodzie, jednodniowa wycieczka do Rajgródu, spotkanie integracyjne osób niepełnosprawnych w Bobrowce, jednodniowa wycieczka do Tykocina, dwudniowy wyjazd do Krakowa na Galę wręczenia nagród VIII edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poezji Osób Niepełnosprawnych, wyjazd do Łaźni na konkurs osób niepełnosprawnych, wyjazd do Wasilkowa na obchody Dnia Niepodległości).

Praca socjalna realizowana była poprzez działania:

- poradnictwo socjalne (udzielenie informacji o aktualnych formach pomocy świadczonej przez właściwe instytucje rządowe, samorządowe i organizacje pozarządowe),
- współpracę z instytucjami/podmiotami w celu pełnej integracji ze społeczeństwem (udzielono pomocy w otrzymaniu i złożeniu niezbędnych dokumentów w ZUS, w składaniu wniosków do Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, współpracowano z pracownikami socjalnymi ZPS Nr 1-8 w celu poprawy jakości życia uczestników, pomoc w zakupie sprzętu RTV);
- pomoc uczestnikom w rozwiązywaniu problemów, z którymi nie są w stanie sami sobie poradzić (m.in. przeprowadzenie drobnych prac remontowych, pozyskanie dokumentów, podejmowanie działań związanych z kompletowaniem i składaniem dokumentów na potrzeby uzyskania w przyszłości mieszkania z zasobów Towarzystwa Budownictwa Społecznego lub Zarządu Mienia Komunalnego).

Ponadto na zlecenie Miasta Białystok (w wyniku postępowania konkursowego) prowadzony jest Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Pogodnej 63 dla osób przewlekle chorych psychicznie i upośledzonych umysłowo. Zadanie to realizuje Caritas Archidiecezji Białostockiej. Dom dysponuje 45 miejscami, które są w pełni wykorzystane. W okresie od 1.01.2018 r. do 31.12.2018 r. w zajęciach ww. Domu uczestniczyło 46 osób.

2.3. Zadania własne powiatu

2.3.1. Poradnictwo specjalistyczne

Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne jest świadczone, bez względu na posiadany dochód, osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych. Poradnictwo specjalistyczne realizowane jest głównie przez pracowników Ośrodka Interwencji Kryzysowej, porady prawne udzielane są również przez prawników Działu Specjalistycznego Poradnictwa Socjalnego.

Porady udzielone w 2018 r.:

1. Poradnictwo psychologiczne - udzielono 2 641 porad psychologicznych 1 046 osobom i rodzinom (w rodzinach było 3 347 osób). Zakres porad z jakimi zgłaszali się klienci obejmował problemy związane z przemocą w rodzinie (pomoc osobom doświadczającym przemocy, jak i stosującym przemoc w rodzinie), wydarzeniami traumatycznymi (wypadki komunikacyjne, pożar, utrata pracy, utrata bliskiej osoby), przeżywanie żałoby, myśli i tendencje samobójcze, zaburzenia emocjonalne.
2. Poradnictwo rodzinne - udzielono 757 porad rodzinnych 382 osobom/rodzinom (1 225 osób w rodzinie). Porady dotyczyły problemów związanych z konfliktem małżeńskim/w konkubinacie lub rodzinnym, konfliktem z dorosłymi dziećmi, przemocą ze strony bliskich, rozwodów, zdrad partnerskich, separacji i samotności.
3. Poradnictwo pedagogiczne - udzielono 565 porad 53 osobom/rodzinom (221 osób w rodzinie).
4. Poradnictwo mieszkaniowe i socjalne - udzielono 362 porady socjalne i w sprawach mieszkaniowych 149 osobom/rodzinom (402 osoby w rodzinie). Sprawy z jakimi zgłaszali się klienci dotyczyły wynajmu mieszkań z zasobów miasta, bezdomności, bezrobocia, ubóstwa, złych warunków mieszkaniowych, eksmisji, problemów ludzi starszych, wsparcia kobiet w ciąży.
5. Poradnictwo prawne - w OIK udzielono 1 198 porad prawnych 569 osobom/rodzinom (1 820 osób w rodzinie). Większość z nich dotyczyła prawa rodzinnego i opiekuńczego, prawa spadkowego oraz prawa karnego z zakresu przemocy w rodzinie. Ponadto prawnicy Działu Specjalistycznego Poradnictwa Socjalnego udzielili 52 porady prawne 52 osobom/rodzinom (139 osób w rodzinie), przy czym dotyczyły one tematyki prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego i ochrony praw lokatorów.
6. Terapia par i małżeństw - uczestniczyło 60 osób, odbyły się 83 spotkania.

2.3.2. Domy pomocy społecznej

MOPR w Białymstoku realizując zadania ustawowe w zakresie zapewnienia opieki w domach pomocy społecznej osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącym samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych wydał 62 postanowienia i 1 767 decyzji administracyjnych.

Tabela Nr 11. Domy Pomocy Społecznej - statystyka wydanych decyzji i postanowień

Rodzaj orzeczenia	DPS Świerkowa	DPS Baranowicka (w tym Filia w Bobrowej)	Dom Opieki Społecznej Proletariacka*	Dom Pomocy Społecznej Proletariacka	DPS na terenie innych powiatów	Krajowy Ośrodek Mieszkalno-Rehabilitacyjny	Ogółem
Decyzje kierujące, w tym zmiany decyzji	120	9	4	44	101	15	293
Decyzje umieszczające	56	9	5	29	0	0	99
Decyzje w sprawie opłaty	238	474	10	54	385	0	1 161
Decyzje wygaszające	86	15	31	5	77	0	214
Ogółem liczba decyzji	500	507	50	132	563	15	1 767
Postanowienia	0	0	0	0	62	0	62

* Od 1 kwietnia 2018 r. Dom Opieki Społecznej przy ul. Proletariackiej 8 został przekształcony w Dom Pomocy Społecznej.

W 2018 r. do domów pomocy społecznej skierowano 226 osób (151 osób do domów funkcjonujących na terenie Miasta Białystok, 75 osób do domów na terenie innych powiatów), w tym 24 osoby do DPS dla przewlekłe psychicznie chorych. W domach pomocy społecznej umieszczono łącznie 165 osób, natomiast na umieszczenie (stan na dzień 31.12.2018 r.) oczekuje łącznie 107 mieszkańców Miasta Białegostoku.

Tabela Nr 12. Liczba osób skierowanych do domów pomocy społecznej w 2018 r.

Wyszczególnienie	DPS Świerkowa	DPS Baranowicka 203		DPS ul. Proletariacka 8	DPS na terenie innych powiatów	Ogółem
			Filia w Bobrowej			
Osoby somatycznie chore	100	0	0	0	33	133
Osoby psychicznie chore	0	0	3	0	21	24
Osoby niepełnosprawne intelektualnie	0	6	0	0	2	8
Osoby w podeszłym wieku	0	0	0	42	19	61
Ogółem	100	6	3	42	75	226

Tabela Nr 13. Liczba mieszkańców Białegostoku umieszczonych w domach pomocy społecznej w 2018 r.

Wyszczególnienie	DPS Świerkowa	DPS Baranowicka 203		DPS ul. Proletariacka 8	DPS na terenie innych powiatów	Ogółem
			Filia w Bobrowej			
Osoby somatycznie chore	55	0	0	0	33	88
Osoby psychicznie chore	0	0	3	0	16	19
Osoby niepełnosprawne intelektualnie	0	4	0	0	4	8
Osoby w podeszłym wieku	0	0	0	29	21	50
Ogółem	55	4	3	29	74	165

Tabela Nr 14. Odpłatność Gminy za pobyt mieszkańców Białegostoku przebywających w domach pomocy społecznej

Odpłatność za pobyt mieszkańców Miasta Białostok przebywających w domach pomocy społecznej	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (w zł)		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
na terenie innych powiatów	392	3 855	10 046 454		392	392
			zwroty	96 224		
			umowy	68 866		
			decyzje	123 024		
			9 758 341			
DPS Baranowicka 203	80	902	3 368 459		80	81
			umowy	5 968		
			decyzje	7 495		
			3 354 996			
DPS Świerkowa 9	200	1 836	4 853 037		200	200
			umowy	77 174		
			decyzje	42 046		
			4 733 816			
DPS Proletariacka 8	25	196	391 137		25	25
			umowy	34 308		
			decyzje	38 660		
			318 168			
Ogółem	697	6 789	18 165 321		697	698

Odpłatność Gminy za pobyt 697 mieszkańców Miasta Białystok, którym przyznano decyzją świadczenie (przebywających w domach pomocy społecznej) w 2018 r. wyniosła 18 165 321 zł.

W 2018 r. podpisano 16 umów i 9 aneksów do umów z osobami zobowiązanymi do ponoszenia opłat za pobyt bliskich w domach pomocy społecznej oraz zawarto 2 porozumienia w sprawie rozwiązania umów w tych sprawach.

Tabela Nr 15. Liczba osób oczekujących na umieszczenie w domach pomocy społecznej - stan na 31.12.2018 r.

Wyszczególnienie	DPS Świerkowa	DPS Baranowicka		DPS ul. Proletariacka 8	DPS na terenie innych powiatów	Ogółem
			Filia w Bobrowej			
Osoby somatycznie chore	35	0	0	0	6	41
Osoby psychicznie chore	0	0	3	0	33	36
Osoby niepełnosprawne intelektualnie	0	12	0	0	1	13
Osoby w podeszłym wieku	0	0	0	11	6	17
Ogółem	35	12	3	11	46	107 *

* W tym 15 osób, które przebywają w DPS, oczekuje na zmianę Domu

Tabela Nr 16. Ponoszenie opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej

Liczba zawartych	DPS ul. Świerkowa 9	DPS ul. Baranowicka 203	Dom Opieki Społecznej ul. Proletariacka 8	Dom Pomocy Społecznej ul. Proletariacka 8	DPS na terenie innych powiatów	Ogółem
Umów	3	0	0	7	6	16
Aneksów	2	2	1	0	4	9
Porozumień	0	0	0	0	2	2
Ogółem	5	2	1	7	12	27

Na terenie Miasta Białystok funkcjonuje:

- Dom Pomocy Społecznej przy ul. Świerkowej 9 dla osób przewlekle somatycznie chorych dysponuje 188 miejscami. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca domu od 1.04.2017 r. do 31.03.2018 r. wynosił 3 374 zł; od 1.04.2018 r. - 3 540 zł.
- Dom Pomocy Społecznej przy ul. Baranowickiej 203 z Filią w Bobrowej dysponuje łącznie 306 miejscami. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca domu od 1.04.2017 r. do 31.03.2018 r. wynosił 4 279 zł; od 01.04.2018 r. - 4 496 zł. Przeznaczenie miejsc w Domu:
 - 102 dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie,
 - 168 dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie,
 - 36 dla osób przewlekle psychicznie chorych - Filia w Bobrowej.
- Dom Opieki Społecznej Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek od Cierpiących ul. Proletariacka 8 jako placówka zapewniająca całodobową opiekę funkcjonowała do 31.03.2018 r. i dysponowała 25 miejscami. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w 2018 r. wynosił 2 667 zł.
- Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek od Cierpiących ul. Proletariacka 8 funkcjonuje od 1.04.2018 r. i dysponuje 25 miejscami. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca od 1.04.2018 r. wynosił 3 201 zł.

W 2018 r. MOPR podejmował działania związane z zapewnieniem opieki w domach pomocy społecznej:

- złożył w sądzie 27 wniosków o wydanie postanowień w sprawie skierowania osób bezwzględnie wymagających pomocy, a niewyrażających zgody na umieszczenie w domu pomocy społecznej,
- co 6 miesięcy (oraz w miarę potrzeb) dokonywał z urzędu analizy sytuacji dochodowej mieszkańców domów pomocy społecznej oraz osób zobowiązanych do ponoszenia opłaty za pobyt w ww. domach.

2.3.3. Osoby usamodzielniane na podstawie ustawy o pomocy społecznej

Pomoc z tytułu usamodzielniania przysługuje wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz placówki, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, tj. domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę oraz młodzieżowe ośrodki wychowawcze.

- Pomoc przyznana osobom usamodzielnianym na podstawie ustawy o pomocy społecznej (stare zasady)

Tabela Nr 17. Usamodzielniani wychowankowie rodzin zastępczych

Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki		Pomoc pieniężna na usamodzielnienie		Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej		Razem
Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)	Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)	Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)	Kwota świadczeń łącznie (w zł)
3	6 293	2	10 455	1	2 500	19 248

Tabela Nr 18. Usamodzielniani wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych

Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki		Pomoc pieniężna na usamodzielnienie		Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej		Razem
Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)	Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)	Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)	Kwota świadczeń łącznie (w zł)
1	33	0	0	0	0	33

2. Pomoc przyznana osobom usamodzielnianym na podstawie ustawy o pomocy społecznej - art. 88 ust. 1.

Tabela Nr 19. Usamodzielniani wychowankowie młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapeutycznych, zakładów poprawczych

Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki		Pomoc pieniężna na usamodzielnienie		Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej		Razem
Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)	Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)	Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)	Kwota świadczeń łącznie (w zł)
20	60 347	2	8 610	3	7 500	76 457

2.3.4. Mieszkania chronione

W Białymstoku funkcjonuje 5 mieszkań chronionych przeznaczonych dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek określonych w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Mieszkania chronione zlokalizowane są przy ulicach:

- Pułaskiego 63 m. 56,
- Waszyngtona 22 m. 74,
- Białówny 1 m. 1,
- Komisji Edukacji Narodowej 9 m. 3,
- Pietkiewicza 6D m. 92.

W mieszkaniach chronionych zamieszkiwało 22 usamodzielnianych wychowanków. Wychowankowie partycypowali w kosztach utrzymania mieszkania w wysokości zależnej od dochodu własnego. Z tego tytułu uzyskano kwotę 18 076 zł.

2.3.5. Ośrodek Interwencji Kryzysowej

Ośrodek Interwencji Kryzysowej, prowadzony przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku, jest ośrodkiem o zasięgu lokalnym, którego podstawowe zadanie to podejmowanie działań profilaktycznych i interwencyjnych w sytuacji nagłego lub przewlekłego kryzysu spowodowanego m.in. przemocą domową, tragicznym wydarzeniem życiowym (utrata, osierocenie, żałoba), problemem samobójstwa, kryzysem małżeńskim, trudnościami wychowawczymi, kryzysem spowodowanym ubóstwem, bezrobociem, długotrwałą chorobą, bezradnością.

Ośrodek obsługuje teren miasta Białystok i służy pomocą każdemu, kto znajdzie się w stanie kryzysu. Po zdiagnozowaniu sytuacji, ustalana jest najbardziej odpowiednia forma pomocy i miejsce jej uzyskania. Pierwsza pomoc obejmuje wsparcie psychologiczne, możliwość odreagowania trudnych emocji i w razie potrzeby udzielenie schronienia.

Do zadań Ośrodka należy:

- interwencja kryzysowa, również w miejscu zamieszkania osoby zwracającej się o pomoc,
- specjalistyczne poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, socjalne, rodzinne i prawne,
- prowadzenie całonocnych dyżurów interwencyjnych,
- terapia osób w kryzysie (indywidualna i rodzinna),
- zapewnienie czasowego pobytu kobietom oraz kobietom z dziećmi znajdującym się w sytuacji kryzysowej, w tym w sytuacji zagrożenia życia bądź bezpieczeństwa spowodowanego przemocą domową,
- prowadzenie tematycznych grup terapeutycznych oraz grup wsparcia,
- prowadzenie działań korekcyjno-edukacyjnych w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- pomoc psychologiczna i socjoterapeutyczna dla dzieci,
- tworzenie systemu wsparcia społecznego dla osób w sytuacji kryzysowej oraz rodzin znajdujących się w izolacji społecznej,
- współpraca z instytucjami i organizacjami na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- organizowanie i współorganizowanie akcji mających na celu podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie,
- interwencje w sytuacjach wydarzeń traumatycznych w skali masowej.

Tabela Nr 20. Formy pomocy realizowane przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej w 2018 r.

Forma pomocy - zadania własne powiatu	Liczba osób objętych pomocą
Interwencja kryzysowa - pomoc doraźna i terapeutyczna	1 469
Poradnictwo psychologiczne	880
Poradnictwo rodzinne	382
Poradnictwo prawne	569
Poradnictwo socjalne (w tym mieszkaniowe)	149
Poradnictwo psychologiczne dla dzieci i młodzieży	222
Poradnictwo pedagogiczne dla dzieci	45
Poradnictwo pedagogiczne dla rodziców	112
Praca z osobami stosującymi przemoc	84
Schronienie w hostelu (kobiety i dzieci)	56
Grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy	35
Grupy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc	49
Grupy socjoterapeutyczne (dzieci i rodzice)	28
Trening zastępowania agresji	9
Trening Umiejętności Społecznych	9
Warsztaty „Szkoła dla Rodziców” cz. 1	12
Warsztaty „Szkoła dla Rodziców” cz. 2	11
Warsztaty dla rodziców dzieci w wieku 0-1 „Mamo to ja”	4
Spotkania psychoedukacyjne dla rozwodzących się rodziców	30
Grupa edukacyjno-relaksacyjna	13
Terapia par i rodzin	60

Interwencja kryzysowa i poradnictwo specjalistyczne

W 2018 r. przeprowadzono 7 816 interwencji. Z pomocy OIK skorzystało łącznie 1 469 osób, w tym 222 dzieci.

Tabela Nr 21. Problemy zgłaszane przez osoby korzystające z pomocy OIK*

Zgłaszane problemy	Liczba osób	Liczba interwencji
Konflikt małżeński i w konkubinacie	401	835
Przemoc ze strony bliskich	355	773
Konflikt rodzinny	350	676
Problemy wychowawcze	302	568
Problemy emocjonalne	258	517
Trudności z funkcjonowaniem w życiu codziennym	242	633
Zaburzenia psychiczne	237	539
Rozwód	235	501
Choroba	129	277
Współzależnienie od alkoholu	111	164
Trudności adaptacyjne	111	153
Problemy dorastania	98	154
Trudności szkolne	87	153
Długi	85	143
Stosowanie przemocy	84	106
Rozstanie z bliską osobą	78	139
Alkoholizm własny	75	170
Wydarzenie traumatyczne	74	132
Bezrobocie	74	209
Utrata bliskiej osoby	72	103
Kryzys wartości	51	82
Bezdomność	47	185
Konflikt z dorosłymi dziećmi	47	81
Separacja	45	72
Zdrada partnerska	45	79
Ubóstwo	38	74
Myśli samobójcze	37	48
DDA (dorosłe dziecko alkoholika)	36	50
Odzyskanie władzy rodzicielskiej	35	116
Dziecko alkoholika	33	52

Złe warunki mieszkaniowe	33	47
Uzależnienie od narkotyków	30	102
Przemoc ze strony obcych	29	41
Samotność	24	40
Uzależnienie od leków, hazardu	21	33
Eksmisja	15	16
Konflikt z zakładem pracy	14	21
Zagrożenie eksmisją	12	19
Izolacja	10	10
Tendencje samobójcze	9	27
Utrata pracy	7	7
Stan po próbie samobójstwa	7	24
Ostry stan samobójczy	2	15
Katastrofa masowa	1	8
Ofiara handlu ludźmi	1	3

*Zestawienie obejmuje zarówno problemy zgłaszane jako podstawowe, jak również współwystępujące, które złożyły się na nasilenie sytuacji kryzysowej

W ramach poradnictwa specjalistycznego udzielono:

- 2 074 porad psychologicznych 880 osobom dorosłym,
- 567 konsultacji psychologicznych dla 222 dzieci i młodzieży,
- 237 konsultacji pedagogicznych dla 45 dzieci,
- 328 konsultacji pedagogicznych dla 112 rodziców,
- 757 porad rodzinnych 382 osobom,
- 1198 porad prawnych 569 osobom,
- 362 porad socjalnych 149 osobom,

Ponadto odbyły się 83 spotkania w ramach terapii par i małżeństw, w których uczestniczyło 60 osób.

Udzielanie schronienia kobietom oraz kobietom z dziećmi

Ośrodek Interwencji Kryzysowej prowadzi hostel z 15 miejscami. W 2018 roku udzielił schronienia 56 osobom, w tym 32 kobietom i 24 dzieciom. Z powodu doświadczania przemocy przyjęto 29 osób (15 kobiet i 14 dzieci). Okres pobytu w hostelu OIK wynosił maksymalnie 3 miesiące. Średni czas pobytu wynosił 41 dni. Dwa razy wystąpiono o zwrot kosztów pobytu do gminy, w której osoby przyjęte do hostelu miały ostatnie miejsce zameldowania.

Prowadzenie grup wsparcia, socjoterapeutycznych, edukacyjnych i psychoedukacyjnych

1. Grupy wsparcia dla kobiet doświadczających przemocy w relacjach rodzinnych
Celem zajęć grupowych było udzielenie wsparcia psychologicznego osobom doświadczającym przemocy oraz doskonalenie umiejętności radzenia sobie z tym problemem, umiejętności wydobywania własnych zasobów i umacniania poczucia własnej wartości, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji oraz radzenia sobie ze stresem. W 2018 roku kontynuowano pracę grupy, która rozpoczęła się we wrześniu 2017 r. (zakończyła w czerwcu 2018 r.). Następna grupa rozpoczęła pracę we wrześniu 2018 r., a planowany jej termin zakończenia to czerwiec 2019 r. W 2018 roku odbyło się łącznie 35 spotkań, w których uczestniczyło 35 osób.
2. Grupy socjoterapeutyczne dla dzieci w wieku 8-12 lat
Podczas spotkań realizowane były cele terapeutyczne, edukacyjne oraz poznawcze ukierunkowane na likwidowanie skutków urazu związanego z byciem świadkiem i ofiarą przemocy domowej, urazu spowodowanego rozwdem rodziców czy wychowywania się w rodzinie alkoholowej. Realizowane zadania służyły budowaniu więzi w grupie oraz atmosfery zaufania i bezpieczeństwa, rozpoznawaniu i nazywaniu uczuć, nabywaniu umiejętności radzenia sobie z trudnymi emocjami, rozwiązywaniu konfliktów, budowaniu pozytywnego i adekwatnego obrazu siebie, poznawaniu pozytywnych form spędzania wolnego czasu. W 2018 r. kontynuowano zajęcia grupy socjoterapeutycznej, które rozpoczęły się we wrześniu 2017 r., a zakończyły w czerwcu 2018 r. Od października 2018 r. rozpoczęły się spotkania kolejnej grupy, które zakończą się w czerwcu 2019 r. Łącznie odbyło się 36 spotkań, w których uczestniczyło 16 dzieci.
3. Grupa edukacyjna dla rodziców dzieci uczestniczących w grupie socjoterapeutycznej
Oddziaływaniami wychowawczymi objęto 12 rodziców dzieci - uczestników grupy socjoterapeutycznej. Rodzice uczestniczyli w 3 spotkaniach edukacyjnych. Pięcioro rodziców zdecydowało się na poszerzenie

- kompetencji poprzez udział w „Szkole dla Rodziców” cz. 1, zaś czworo zadeklarowało udział w II stopniu „Szkoły dla Rodziców” - „Rodzeństwo bez rywalizacji”.
4. Trening zastępowania agresji
W ramach pomocy psychologicznej dla dzieci były kontynuowane warsztaty TZA, które rozpoczęły się w październiku 2017 r. W I połowie 2018 r. przeprowadzono 5 spotkań grupowych, w których uczestniczyło 9 dzieci w wieku 6-8 lat.
 5. Trening Umiejętności Społecznych
Zajęcia były kontynuacją warsztatów, które rozpoczęły się w październiku 2017 r. W pierwszej połowie roku 2018 przeprowadzono 5 spotkań grupowych, w których uczestniczyło 9 dzieci w wieku 6-8 lat.
 6. Zajęcia psychoedukacyjne dla rodziców pn. „Szkoła dla Rodziców” (cz. 1)
Celem warsztatów, składających się z 10 czterogodzinnych spotkań, było doskonalenie umiejętności wychowawczych poprzez budowanie relacji dorosły - dziecko opartej na dialogu, okazywanie szacunku dla uczuć i potrzeb dziecka, akceptowanie trudności i ograniczeń, obdarzanie zaufaniem, dostrzeganie starań i mocnych stron dziecka, egzekwowanie wymagań, pozwalanie na ponoszenie przez dziecko konsekwencji własnych zachowań. W okresie od marca do maja 2018 r. odbyło się 10 spotkań. Do grupy zakwalifikowano 12 rodziców, szkolenie ukończyło 9 osób.
 7. Zajęcia psychoedukacyjne dla rodziców pn.: „Szkoła dla Rodziców” (Cz.2) – „Rodzeństwo bez rywalizacji”.
Po raz pierwszy w OIK odbyły się warsztaty dla rodziców „Rodzeństwo bez rywalizacji”. Była to druga część zajęć psychoedukacyjnych w ramach „Szkoły dla Rodziców”. Celem warsztatów było doskonalenie umiejętności wychowawczych poprzez budowanie relacji w rodzeństwie w atmosferze wzajemnego poszanowania siebie i wspierania w trudnych chwilach życia. Warsztaty były przeznaczone dla tych rodziców, którzy uczestniczyli w zajęciach „Szkoły dla Rodziców” cz. 1. Zajęcia odbywały się w terminie od października do grudnia 2018 r. W okresie sprawozdawczym odbyło się 9 spotkań. Do grupy zakwalifikowano 11 rodziców, szkolenie ukończyło 9 osób.
 8. Warsztaty dla kobiet w ciąży i rodziców dzieci w wieku 0-1 „Mamo to Ja”.
Była to nowa propozycja OIK dla młodych mam oraz kobiet spodziewających się dziecka. Na spotkania mamy przychodziły razem ze swoimi dziećmi. W ramach warsztatów przeprowadzono cykl 6 spotkań, w których uczestniczyły 3 matki z dziećmi oraz jedna kobieta w ciąży.
 9. Cykl spotkań psychoedukacyjnych dla rodziców „Wsparcie dziecka w sytuacji rozvodu”
Cykl spotkań psychoedukacyjnych dla rodziców, którzy planują rozstanie się, są w trakcie rozvodu, czy już po rozwodzie. Spotkania miały na celu uświadomienie rodzicom, jakie kroki warto podjąć, aby pomóc dzieciom przetrwać ten trudny czas i uporać się z bolesną dla wszystkich sytuacją kryzysową. Cały cykl składał się z czterech spotkań tematycznych:
 - Kryzysy rozwojowe rodziny,
 - Dziecko wobec rozvodu rodziców,
 - Rozwód w świetle prawa,
 - Rekonstrukcja więzi rodzinnych po rozwodzie.W okresie sprawozdawczym z tego typu psychoedukacji skorzystało 30 osób.
 10. Grupa edukacyjno-relaksacyjna dla osób zmagających się ze stresem i zaburzeniami lękowymi
Zajęcia przewidziane są dla osób, które nie potrafią radzić sobie ze stresem i lękami. W roku 2018 odbyły się dwa cykle spotkań, z których każdy składał się z 10 spotkań. Warsztaty zawierały oprócz edukacji, dotyczącej m.in. stresu, zaburzeń lękowych, czy budowania kontaktu z własnymi emocjami i ich kontrolowanego wyrażania, również trening osławiania stresu oraz ćwiczenia relaksacyjne. Łącznie w obu cyklach wzięło udział 13 osób.

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc

Głównym celem programu jest powstrzymanie osób stosujących przemoc w rodzinie przed kontynuacją takich zachowań, spowodowanie zmiany postaw, zwiększenie ich wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie oraz zdolności samokontroli agresywnych zachowań, zdobycie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy, zwiększenie zdolności do konstruktywnego współżycia w rodzinie.

W 2018 r. odbyły się łącznie cztery edycje Programu Korekcyjno-Edukacyjnego dla Osób Stosujących Przemoc, w tym dwie w Areszcie Śledczym w Białymstoku.

1. Grupy korekcyjno-edukacyjne prowadzone w warunkach wolnościowych

W 2018 r. prowadzono dwie tego typu edycje Programu Korekcyjno-Edukacyjnego dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie. Odbyło się łącznie 30 spotkań grupowych oraz 21 spotkań indywidualnych. W oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych uczestniczyło łącznie 21 osób, z czego 15 otrzymało zaświadczenia ukończenia Programu.

2. Grupa korekcyjno-edukacyjna w Areszcie Śledczym

W roku 2018 w Areszcie Śledczym w Białymstoku na podstawie zawartego Porozumienia odbyły się dwa cykle spotkań w ramach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla mężczyzn. Do Programu zakwalifikowało się 28 osób. W dwóch edycjach zrealizowano 30 spotkań grupowych, z których każde trwało 4 godziny edukacyjne. Ponadto uczestnicy Programu mieli możliwość spotkań indywidualnych. Odbyło się 28 godzinnych spotkań indywidualnych. Program ukończyło 22 osadzonych.

Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Program jest skierowany do osób używających przemocy do osiągania własnych celów, a także skazanych lub odbywających karę pozbawienia wolności za stosowanie przemocy w rodzinie, potrzebujących pomocy w radzeniu sobie z różnymi problemami osobistymi. Program psychologiczno-terapeutyczny jest pogłębieniem i rozwinięciem działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie w ramach programu korekcyjno-edukacyjnego, będącego programem interwencyjnym, którego zasadniczym celem jest zatrzymanie przemocy w rodzinie. Istota Programu psychologiczno-terapeutycznego polega na realizacji osobistych celów terapeutycznych, które mają sprzyjać zwiększeniu samoświadomości, umiejętności samoregulacji i uruchomieniu zmian pozwalających na lepszą adaptację społeczną i optymalny poziom funkcjonowania w życiu codziennym.

W roku 2018 zrealizowano dwie edycje Programu, obie w Areszcie Śledczym w Białymstoku. W zajęciach wzięło udział łącznie 15 osadzonych, z których 14 ukończyło pełny cykl.

Procedura „Niebieskie Karty” oraz uczestnictwo w spotkaniach grup roboczych

W 2018 r. specjaliści Ośrodka Interwencji Kryzysowej uczestniczyli w 257 posiedzeniach grup roboczych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W 26 przypadkach taka procedura została wszczęta przez pracowników Ośrodka.

Działalność informacyjna i profilaktyczna OIK

- wystąpienie z prelekcją dotyczącą działań Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Białymstoku w ramach obchodów IV Ogólnopolskiego Tygodnia Pracy Socjalnej PSSPS organizowanego przez Wydział Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego,
- prelekcje dla nauczycieli białostockich szkół dotyczące zapobiegania zachowaniom autodestrukcyjnym uczniów,
- zajęcia profilaktyczne dla uczniów białostockich szkół różnych szczebli, dotyczące radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych,
- udział w XVI Podlaskich Dniach Rodziny.

Spotkania superwizyjne

Pracownicy OIK korzystali ze spotkań superwizyjnych. Podczas tych spotkań omawiane były bieżące sprawy oraz trudności z jakimi spotykają się pracownicy podczas pracy z klientami. Były one finansowane przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Białymstoku (odbyło się 10 spotkań).

2.4. Pomoc cudzoziemcom - zadanie z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat

Pomoc dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą odbywa się w ramach indywidualnego programu integracji (IPI). Program jest on uzgadniany między MOPR a cudzoziemcem i podlega akceptacji Wojewody Podlaskiego. Wspieranie procesu integracji w ramach IPI trwa przez okres do 12 miesięcy. Środki na realizację programu przekazuje wojewoda. Przyznawane w ramach programu świadczenia przeznaczone są na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego.

W 2018 r. realizowano 25 Indywidualnych Programów Integracji, które obejmowały 92 osoby - świadczenia pieniężne na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej, opłaty mieszkaniowe:

- 13 programów z cudzoziemcami posiadającymi status uchodźcy (3 osoby samotnie gospodarujące i 10 rodzin liczących łącznie 51 osób),
- 12 programów z cudzoziemcami posiadającymi ochronę uzupełniającą (3 osoby samotnie gospodarujące i 9 rodzin liczących łącznie 35 osób).

W kursach językowych uczestniczyło 22 cudzoziemców, w tym cudzoziemcy posiadający status uchodźcy - 15 osób z 9 rodzin i cudzoziemcy posiadający ochronę uzupełniającą - 2 osoby samotnie gospodarujące i 5 osób z 5 rodzin. Organizatorem kursu języka polskiego była Fundacja „Dialog”.

MOPR opłacał ubezpieczenie zdrowotne cudzoziemcom objętym indywidualnym programem integracji na podstawie przepisów o pomocy społecznej, niepodlegających obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu. Składki ubezpieczenia zdrowotnego opłacono cudzoziemcom posiadającym status uchodźcy i status ochrony uzupełniającej - 20 świadczeń.

Tabela Nr 22. Składki na ubezpieczenie zdrowotne - zadanie z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat

Formy pomocy - zadania zlecone	Liczba osób, za które opłacana była składka	Kwota świadczeń (w zł)
Oplata składki za cudzoziemców realizujących indywidualny program integracji	5	1 100

Pomoc na zasadach ogólnych ustawy o pomocy społecznej

W 2018 r. pomocą na zasadach ogólnych określonych w ustawie o pomocy społecznej objęto 128 rodzin cudzoziemców posiadających status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą (w rodzinach tych były 325 osób).

Tabela Nr 23. Formy świadczeń udzielanych cudzoziemcom, którym nadano status uchodźcy lub udzielono ochrony uzupełniającej

Zasilek stały	Zasilek okresowy	Zasilek celowy	Zasilek celowy na żywność „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	Obiady w szkołach
11 osób uprawnionych	122 osób/rodzin	125 osób/rodzin	128 osób/rodzin	39 rodzin (z obiadów korzystało 97 dzieci)
10 rodzin liczących 12 osób	314 osób	317 osób	325 osób	187 osób, w tym 123 dzieci

Ponadto z pomocy w formie zasiłków celowych dla cudzoziemców, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, skorzystało 39 osób/rodzin (w rodzinach tych było 101 osób).

Praca socjalna

Poza prowadzeniem postępowań administracyjnych związanych z przyznawaniem świadczeń w ramach ustawy o pomocy społecznej, pracownicy socjalni Zespołu Pracowników Socjalnych Nr 11 zajmujący się pomocą cudzoziemcom, prowadzili pracę socjalną:

- 65 osób motywowano do rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy w Białymstoku, z czego 59 zarejestrowało się jako osoby bezrobotne bądź poszukujące pracy,
- 32 osoby skierowano do pracodawców oferujących pracę, z czego 19 podjęło zatrudnienie,
- 20 osób skierowano do Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w celu wystąpienia o uzyskanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, w tym 14 osób zgłosiło się, a 13 uzyskało orzeczenie o stopniu niepełnosprawności,
- 2 osobom udzielono pomocy w rozpoczęciu leczenia psychiatrycznego (osoby te podjęły leczenie),
- 427 osób skierowano do organizacji pozarządowych w celu uzyskania dodatkowej pomocy,
- 65 osobom udzielono pomocy w uzyskaniu dodatku mieszkaniowego i energetycznego, z czego 61 osobom przyznano dodatek mieszkaniowy i/lub energetyczny,
- 16 osobom udzielono pomocy w ubieganiu się o lokal socjalny/komunalny,
- 73 osobom udzielono pomocy w uzyskaniu świadczeń rodzinnych, wychowawczych i/lub świadczeń z funduszu alimentacyjnego, z czego 72 osoby uzyskały te świadczenia.

Ponadto pracownicy socjalni udzielali wsparcia m.in. w następującym zakresie:

- wypełnianie różnego rodzaju dokumentów, wniosków i druków oraz pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
- zapoznavanie klientów z przepisami ustawy o pomocy społecznej, ochronie danych osobowych, świadczeniach rodzinnych i innych,
- pomoc w wyborze lekarza pierwszego kontaktu i ustalaniu wizyt lekarskich,
- pomoc w korzystaniu z dostępnego leczenia, w tym w poradniach specjalistycznych,
- pomoc w tłumaczeniu pism i wezwań, które cudzoziemcy otrzymali z urzędów i instytucji,
- pomoc w uzyskaniu kart pobytu,
- pomoc w uzyskaniu stypendiów szkolnych,
- pomoc w znalezieniu szkoleń zawodowych i motywowanie do aktywizacji społeczno-zawodowej,
- pomoc w uzyskaniu biletów miesięcznych i Kart Dużej Rodziny,

- wydawanie skierowań w celu uzyskania artykułów żywnościowych w ramach FEAD, wyprawek szkolnych, odzieży, sprzętów gospodarstwa domowego, mebli itp.
- wyjaśnianie polskich realiów i zasad funkcjonowania urzędów, firm, polskich regulacji prawnych, różnic kulturowych i religijnych, praw i obowiązków obywateli, zawierania małżeństw, opieki nad dziećmi.

Współpraca z podmiotami zewnętrznymi

Pomoc cudzoziemcom posiadającym status uchodźcy, ochronę uzupełniającą, zgodę na pobyt tolerowany, zgodę na pobyt ze względów humanitarnych była realizowana we współpracy z Fundacją DIALOG oraz Centrum Pomocy Migrantom i Uchodźcom Caritas Archidiecezji Białostockiej, Stowarzyszeniem Pomocy Rodzinie DROGA, Stowarzyszeniem „Ku Dobrej Nadziei”, szkołami i przedszkolami oraz Ośrodkiem dla Uchodźców Urzędu do spraw Cudzoziemców „Budowlani”.

II. DZIAŁANIA AKTYWIZACYJNE I REINTEGRACYJNE NA RZECZ OSÓB I RODZIN

1. Pomoc osobom bezrobotnym i nieaktywnym zawodowo zagrożonym wykluczeniem społecznym

Z powodu pozostawania w trudnej sytuacji życiowej pomocą społeczną w 2018 r. objęto ogółem 7 771 osób i rodzin (łącznie w nich było 10 830 osób), spośród nich 2 847 to osoby i rodziny (5 810 osób w rodzinach), w których głównym problemem było bezrobocie. W roku sprawozdawczym, mimo spadku liczby osób bezrobotnych, było ono w dalszym ciągu wiodącą przyczyną korzystania z pomocy społecznej (wystąpiło u około 37% osób i rodzin objętych wsparciem). Bezrobocie, a szczególnie długotrwałe, od wielu lat jest jednym z głównych czynników trudnej sytuacji życiowej mieszkańców Białegostoku. Osobom i rodzinom z problemem bezrobocia udzielano także pomocy w formie zasiłków celowych m.in. na zakup odzieży, obuwia, środków czystości, żywności, leków, na opłaty mieszkaniowe, na opał oraz pomocy w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.

Oprócz pomocy finansowej znaczącym wsparciem skierowanym przez MOPR do osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo były działania aktywizacyjne, m.in.:

1. 98 osób skierowano do udziału w zajęciach Centrum Integracji Społecznej prowadzonych przez: Stowarzyszenie „Ku Dobrej Nadziei”, Stowarzyszenie na rzecz rodziny i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym HOLOS; do uczestnictwa w CIS w 2018 r. przyjęto 43 osoby. Oprócz nich 30 osób przyjętych w poprzednich latach kontynuowało udział w Centrum w 2018 r. Spośród wszystkich uczestników 32 osoby zrealizowały działania w CIS, 7 osób zrezygnowało z udziału, a 34 osoby będą kontynuowały działania w 2019 r.
2. 36 osób uczestniczyło w Klubie Integracji Społecznej prowadzonym przez Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „Droga” (działania KIS zostały zakończone z dniem 31.03.2018 r.).
3. 298 osób skierowano do pracodawców oferujących pracę, z czego 118 osób podjęło zatrudnienie w wyniku upowszechniania przez pracowników socjalnych ofert pracy oraz informowania o wolnych miejscach pracy, 35 osób odmówiło podjęcia pracy.
4. 753 osoby motywowano do rejestracji w urzędzie pracy, z czego 569 osób zarejestrowało się, uzyskując status osoby bezrobotnej bądź poszukującej pracy.
5. 403 osobom udzielono pomocy w znalezieniu szkoleń z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej, z czego 197 osób uczestniczyło w kursach (spośród nich 113 osób ukończyło kurs/szkolenie, 37 osób zrezygnowało z udziału), następnie 55 osób podjęło zatrudnienie.

Osoby bezrobotne były aktywizowane przez pracowników socjalnych MOPR m.in. poprzez: kierowanie na kursy i szkolenia, wskazywanie możliwości podwyższenia wykształcenia w wyniku podjęcia nauki w szkołach, korzystanie z pomocy doradcy zawodowego, motywowanie do utrzymywania kontaktu z urzędem pracy i zgłaszania gotowości do podejmowania szkoleń, motywowanie do ewidencjonowania kontaktów z pracodawcami poprzez prowadzenie kart aktywności bezrobotnego, wspólną - wraz z bezrobotnym - analizę prowadzonych kart pod kątem przekwalifikowania. Ponadto upowszechniano oferty pracy dostępne na lokalnym rynku pracy poprzez wydawanie kart kontaktu z konkretnymi pracodawcami.

2. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością

Zadania z zakresu zapewnienia pomocy, której celem jest bezpieczeństwo socjalne osób bezdomnych oraz zagrożonych bezdomnością MOPR realizuje we współpracy z podmiotami świadczącymi pomoc na rzecz tej grupy społecznej. Szczególne nasilenie działań nakierowanych na pomoc osobom bezdomnym następuje w okresie jesienno-zimowym, gdyż niekorzystne warunki pogodowe (m.in. intensywne opady śniegu, bardzo niskie temperatury powietrza) potęgują zagrożenie dla zdrowia i życia ludzkiego.

W 2018 r. pomocą objęto 410 osób bezdomnych. Realizowano 62 indywidualne programy wychodzenia z bezdomności (35 z nich zawarto w 2018 r., 27 w poprzednich latach i kontynuowano w roku 2018).

Realizację 21 programów zakończono, 9 programów osoby bezdomne zerwały, natomiast 32 programy będą kontynuowane w 2019 r.

Dzięki wsparciu MOPR i innych podmiotów, z którymi współpracowali pracownicy socjalni, z bezdomności wyszło 66 osób bezdomnych (w tym 3 osoby otrzymało lokal z ZMK, 18 osób ze względu na potrzebę zapewnienia całodobowej opieki zostało umieszczonych w domach pomocy społecznej).

W 2018 r. na koszt MOPR zorganizowano pochówek 10 osobom bezdomnym, ponadto 3 pochówkami osób bezdomnych zajęły się rodziny zmarłych.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku podejmował szereg działań na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin z problemem bezdomności, m.in.:

- prowadzono pracę socjalną z 410 osobami, przy czym 290 osób korzystało również z innych form pomocy (256 - ze świadczeń pomocy społecznej, 6 - skierowano do domu pomocy społecznej, 28 osobom potwierdzono uprawnienie do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych), natomiast 120 osobom świadczone wyłącznie pracę socjalną,
- opracowano ulotkę zawierającą informacje gdzie osoba bezdomna może się zgłosić po pomoc, z jakich form wsparcia na terenie miasta Białegostoku skorzystać; informator wskazuje także adresy i telefony, gdzie mieszkańcy Białegostoku mogą zgłaszać potrzebę udzielenia pomocy osobie bezdomnej,
- udzielano pomocy:
 - schronienie w schronisku, noclegowni i ogrzewalni uzyskało 177 osób, w tym w schronisku - 33,
 - posiłki - 162 osoby (pomoc w uzyskaniu posiłków wydawanych w organizacjach pozarządowych),
 - posiłki przyznane w Dziennym Domu Pomocy Społecznej w Białymstoku - 45 osób (posiłki przyznane decyzją MOPR),
 - pomoc w uzyskaniu ubrania dostosowanego do pory roku (udzielona przez organizacje pozarządowe, organizacje działające przy kościołach i inne podmioty) - 169 osób;
- przyznano wsparcie pieniężne w formie:
 - zasiłku stałego - 78 osób,
 - zasiłku okresowego - 204 osoby,
 - zasiłku celowego - 197 osób,
 - zasiłku celowego na żywność z programu rządowego - 57 osób,
- 54 osobom wydano decyzje potwierdzające prawo do świadczeń zdrowotnych,
- 9 osób skierowano i osoby te zostały przyjęte do Centrum Integracji Społecznej; ponadto program CIS realizowały 3 osoby, które jego realizację rozpoczęły w roku wcześniejszym,
- 16 osób skierowano do pracodawców oferujących pracę,
- 13 osób podjęło zatrudnienie wskutek upowszechniania przez pracowników socjalnych ofert pracy,
- 11 osobom udzielono pomocy w znalezieniu szkolenia z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej, w tym 7 podjęło szkolenie, 1 osoba podjęła zatrudnienie po ukończeniu szkolenia,
- 170 osób motywowano do rejestracji w urzędzie pracy w celu uzyskania statusu osoby bezrobotnej bądź poszukującej pracy, w tym 120 osób zarejestrowało się i uzyskało status osoby bezrobotnej lub poszukującej pracy,
- 188 osobom nadużywającym alkoholu udzielono 213 porad dotyczących uzależnienia,
- 40 osób skierowano na terapię leczenia uzależnienia od alkoholu, z tego 23 osoby podjęły terapię,
- 32 osoby zmotywowano do złożenia wniosku w Miejskim Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Białymstoku w celu ustalenia stopnia niepełnosprawności, w tym 17 uzyskało orzeczenie o niepełnosprawności i na tej podstawie przyznano im zasiłek stały,
- 1 osobę zmotywowano do rozpoczęcia leczenia psychiatrycznego,
- 2 osobom udzielono pomocy w uzyskaniu świadczenia rentowego lub emerytalnego,
- 43 osobom udzielono pomocy w uzyskaniu lokalu socjalnego/komunalnego (3 otrzymały lokal z ZMK).

Zapewnienie schronienia w formie pobytu w Schronisku dla Bezdomnych Stowarzyszenia „Ku Dobrej Nadziei” w Białymstoku, ul. Grunwaldzka 76, następuje poprzez wydawanie decyzji kierującej osobę bezdomną. Kwestię odpłatności za pobyt w placówce reguluje Uchwała Nr XIX/185/11 Rady Miasta Białystok z dnia 12 grudnia 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych. Podstawą ustalenia należnej odpłatności za pobyt w schronisku są kwoty wynikające z umowy zawartej przez Miasto Białystok z podmiotem prowadzącym ośrodek wsparcia dla osób bezdomnych tj. przez Stowarzyszenie „Ku Dobrej Nadziei”. Osoby bezdomne skierowane do schroniska nie ponoszą opłaty za pobyt, jeśli dochód osoby kierowanej nie przekracza 100% kwoty kryterium dochodowego, o którym mowa odpowiednio w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. W przypadku gdy dochód osoby bezdomnej przekracza ww. kryterium, ponosi ona część lub całość kosztów pobytu. Średni miesięczny koszt pobytu w 2018 r. w ww. placówce wynosił 351,50 zł.

Ponadto osoby bezdomne miały możliwość uzyskania schronienia w noclegowni i ogrzewalni. Placówki te prowadzone są przez: Caritas Archidiecezji Białostockiej, Stowarzyszenie „Ku Dobrej Nadziei”, Stowarzyszenie Penitencjarne „Patronat”, Fundację „Dialog” oraz Izbę Wytrzeźwień w Białymstoku. Kobiety z dziećmi - ofiary przemocy - mogły uzyskać schronienie w Ośrodku Interwencji Kryzysowej.

Placówki oferujące w Białymstoku pomoc w formie schronienia osobom bezdomnym (na 31.12.2018 r.):

- Noclegownia Caritas, ul. Sienkiewicza 81/9 - 70 miejsc całodobowego pobytu dla mężczyzn,
- Stowarzyszenie „Ku Dobrej Nadziei”, ul. Grunwaldzka 76 - 18 miejsc całodobowego pobytu dla kobiet i mężczyzn,
- Noclegownia Ośrodek Readaptacji dla Bezdomnych Stowarzyszenia Penitencjarnego „Patronat”, ul. Świętojańska 2A - 23 miejsca dla mężczyzn,
- Noclegownia Fundacji „Dialog”, ul. Kolejowa 26 A - 34 miejsca dla rodzin, samotnych matek i ojców z dziećmi.

Łącznie liczba miejsc całodobowego schronienia - 145.

- Noclegownia Mężczyzn Caritas, ul. Sienkiewicza 81/9 - 30 miejsc dla mężczyzn,
- Noclegownia Kobiет Caritas ul. Raginisa 55 - 18 miejsc dla kobiet,
- Noclegownia dla mężczyzn w Izbie Wytrzeźwień ul. Zaścianańska 84 - 20 miejsc,
- Noclegownia KDN ul. Grunwaldzka 76 - 32 miejsca dla kobiet i mężczyzn.

Łączna liczba miejsc w noclegowniach - 100.

- Ogrzewalnia KDN, ul. Grunwaldzka 76 - 50 miejsc dla mężczyzn i kobiet.

Łączna liczba miejsc w ogrzewalniach - 50.

Na rzecz osób bezdomnych prowadzono również inne działania, m.in.:

1. W ramach współpracy z Policją i Strażą Miejską w Białymstoku odbywały się wspólne patrole w celu nawiązania kontaktu z osobami bezdomnymi i udzielenia im informacji o możliwości skorzystania z różnych form pomocy na terenie Białegostoku.
2. Pracownicy socjalni ZPS Nr 11 umieszczali w odwiedzanych Niemieszkalnych miejscach przebywania osób bezdomnych ulotki/informatory o oferowanej przez Miasto Białystok pomocy.
3. Pracownicy socjalni przeprowadzili 210 rodzinnych wywiadów środowiskowych ze 97 osobami bezdomnymi przebywającymi na terenie miasta Białegostoku na potrzeby innych gmin (w związku z toczącymi się postępowaniami administracyjnymi dotyczącymi udzielenia pomocy przez te gminy).
4. Udzielano odpowiedzi na wnioski dotyczące osób bezdomnych, wystosowane głównie z Policji.
5. Na wnioski osób bezdomnych wydawano zaświadczenia potwierdzające ich sytuację, celem przedstawienia w zewnętrznych instytucjach i innych podmiotach.

3. Pomoc osobom i rodzinom, w których występuje uzależnienie od alkoholu

W Zespołach Pracowników Socjalnych Nr 1-8 prowadzone były punkty konsultacyjne dla osób z problemami alkoholowymi. W 2018 r. pracownicy socjalni udzielili osobom nadużywającym alkoholu, współuzależnionym oraz członkom ich rodzin 2 475 porad (1 568 osobom).

W ramach pracy socjalnej wykonywanej w punktach konsultacyjnych prowadzono działania:

- poradnictwo dla osób uzależnionych i ich rodzin (informowanie o możliwości i formach leczenia odwykowego),
- motywowanie osób uzależnionych do podjęcia terapii odwykowej i świadomego utrzymywania abstynencji, a następnie monitorowanie podjętych zobowiązań,
- motywowanie osób współuzależnionych do podjęcia terapii,
- systematyczne monitorowanie i wspieranie osób kontynuujących terapię odwykową,
- motywowanie do uczestnictwa w mityngach AA,
- wspieranie w zachowywaniu trzeźwości,
- kierowanie osób uzależnionych do poradni terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia oraz do klubów abstynenckich,
- sporządzanie wniosków do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Białymstoku o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego osób uzależnionych,
- współpraca z MKRPA w sprawie osób zobowiązanych do leczenia odwykowego,
- sporządzanie wywiadów na potrzeby MKRPA,
- pomoc w organizowaniu życia rodzinnego i funkcjonowania społecznego - objęcie rodziny asystenturą,
- zawieranie kontraktów socjalnych dotyczących podjęcia i ukończenia leczenia odwykowego w placówkach leczenia uzależnień oraz zachowania abstynencji po jego zakończeniu,

- kontakt z kuratorami rodzinnymi, pedagogami szkolnymi, pracownikami ochrony zdrowia w sprawie sytuacji dzieci z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia,
- kontakt z poradniami (przy ul. Słonimskiej, Żurawiej, Storczykowej, Sukiennej, Kujawskiej, Radzywińskiej, Antoniuk Fabryczny), NZOZ, ośrodkami terapii (Stowarzyszeniem Pomocy Rodzinie „Droga”, Młodzieżowym Ośrodkiem Terapii i Readaptacji „ETAP”, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej), dzielnicowymi komisariatów Policji,
- przyznawanie osobom uzależnionym pomocy w formie posiłków,
- pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym w formie finansowania posiłków w przedszkolach i szkołach,
- wskazywanie opiekunom możliwości pobytu dzieci z rodzin z problemem alkoholowym w placówkach wsparcia dziennego, w tym socjoterapeutycznych,
- pomoc w formie dofinansowania wypoczynku letniego i zimowego dzieciom i młodzieży.

Tabela Nr 24. Praca socjalna z osobami uzależnionymi od alkoholu

Opis pracy socjalnej	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie pracy socjalnej
Skierowanie na terapię (uzależnienie od alkoholu lub innych środków)	325
efekt: podjęcie terapii	199
efekt: podjęcie terapii przez rodzinę	48
Wniosek do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o przymusowe leczenie osoby uzależnionej	90
efekt: wyrok kierujący na leczenie przymusowe	38
efekt: leczenie w placówce zamkniętej	9
efekt: zakończone leczenie od uzależnienia	10
efekt: uczęszcza do AA	35

Osoby zgłaszające się do Ośrodka Interwencji Kryzysowej w sytuacjach kryzysowych spowodowanych przemocą w rodzinie, konfliktami małżeńskimi i rodzinnymi, rozwodem lub innymi trudnościami w funkcjonowaniu w życiu codziennym dość często zgłaszały problem uzależnienia od alkoholu lub narkotyków, współuzależnienia, DDA, uzależnienia od leków, hazardu lub Internetu.

Tabela Nr 25. Problemy zgłaszane w OIK dotyczące uzależnienia

Zgłaszany problem	Liczba osób	Liczba interwencji
Alkoholizm własny	75	170
Współuzależnienie	111	164
DDA (dorosłe dziecko alkoholika)	36	50
Dziecko alkoholika	33	52
Uzależnienie od narkotyków	30	102
Uzależnienie od leków, hazardu, Internetu itp.	21	33

Udzielanie pomocy w sytuacjach kryzysowych najczęściej wymagało równoczesnego rozwiązywania kilku problemów, w tym bardzo często problemu uzależnienia. Stąd zgłaszające się osoby są motywowane do podjęcia leczenia w poradniach odwykowych. Ponadto dzieci objęte pomocą terapeutyczną są najczęściej nie tylko świadkami przemocy, ale również alkoholizmu i współuzależnienia. Pracownicy OIK udzielali również informacji o możliwości zobowiązania członków rodziny do leczenia odwykowego poprzez złożenie wniosku do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

4. Pomoc osobom niepełnosprawnym

W 2018 r. w ramach pomocy osobom niepełnosprawnym i członkom ich rodzin udzielano porad socjalnych dotyczących m.in.:

- przysługujących ulg i uprawnień, w tym o dostępnych formach rehabilitacji i świadczeń pomocy społecznej,
- możliwości uzyskania pomocy rzeczowej, np. w formie żywności, paczek świątecznych wydawanych przez organizacje pożytku publicznego,
- możliwości korzystania ze środków PFRON - przy znoszeniu barier architektonicznych, w zakresie dofinansowania turnusów rehabilitacyjnych, sprzętu rehabilitacyjnego, elektronicznego lub jego

elementów oraz oprogramowania, a także dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi tego sprzętu i oprogramowania,

- uzyskania wsparcia dziennego w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z chorobą Alzheimera,
- możliwości skierowania na pobyt w Środowiskowych Domach Samopomocy,
- korzystania z usług Dziennego Domu Pomocy Społecznej w Białymstoku,
- zasad i procedur przyznawania usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania oraz kierowania do domu pomocy społecznej osób wymagających opieki całodobowej niemożliwej do zapewnienia w miejscu zamieszkania,
- uzyskania świadczeń opiekuńczych, tj. zasiłku pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego oraz zasiłku dla opiekuna,
- uzyskania dodatków mieszkaniowych i dodatków energetycznych,
- uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, a także uprawnień do świadczeń emerytalnych i rentowych,
- możliwości korzystania z gminnego programu osłonowego w zakresie zmniejszenia wydatków poniesionych na leki przez mieszkańców Miasta Białegostoku,
- możliwości korzystania z pomocy asystenta oraz przewozu osoby niepełnosprawnej.

Ponadto informowano inne instytucje oraz organizacje pozarządowe o potrzebie udzielenia pomocy osobom niepełnosprawnym. We współpracy z PCK i PKPS udzielano pomocy w formie usług opiekuńczych. W Domu Pomocy Społecznej przy ul. Baranowieckiej 203 świadczone pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z chorobą Alzheimera.

MOPR w 2018 r. podejmował na rzecz osób niepełnosprawnych następujące działania:

- udział w 59 i 60 Zawodach Sportowych Dla Dzieci Niepełnosprawnych, które odbyły się w maju i listopadzie w Zespole Szkół Katolickich w Białymstoku (zgłoszono 130 dzieci niepełnosprawnych),
- udział w XIII Obchodach Światowego Dnia Zespołu Downa (obchody zorganizowane zostały przez Integrujące Stowarzyszenie „Jeden Świat” im. prof. Zbigniewa Religi),
- udział w XVI Marszu Godności Osób Niepełnosprawnych organizowanym przez Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Niepełnosprawnych Intelaktywnie „Aktywni” oraz Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Waldemara Kikolskiego w Białymstoku,
- współpraca z zakładami pracy oferującym pracę osobom niepełnosprawnym,
- inicjowanie i wspieranie zamierzeń mających na celu integrację osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem i wyrównywanie szans we wszystkich dziedzinach życia społecznego.

Tabela Nr 26. Wykaz działań skierowanych w ramach pracy socjalnej do osób niepełnosprawnych

Opis pracy socjalnej	Liczba osób, którym świadczone prace socjalną
Skierowanie do MZdsOoN w celu wystąpienia o orzeczenie stopnia niepełnosprawności	582
efekt: zgłoszenie się do MZdsOoN	469
efekt: uzyskanie stopnia niepełnosprawności	397
efekt: przyznanie zasiłku stałego	215
Pomoc w rozpoczęciu leczenia psychiatrycznego	40
efekt: podjęcie leczenia psychiatrycznego	37
Liczba wniosków skierowanych do sądu o stwierdzenie potrzeby umieszczenia w szpitalu psychiatrycznym osób chorujących psychicznie bez ich zgody	10
efekt: sądowe skierowanie na leczenie psychiatryczne	3
Pomoc w uzyskaniu świadczenia rentowego lub emerytalnego	158
efekt: przyznanie renty lub emerytury	128

Na terenie Białegostoku funkcjonuje 7 grup samopomocowych (liczba uczestników - 24), wspieranych przez ZPS Nr 9 (ds. osób niepełnosprawnych).

Działają one na terenie osiedli:

- Bacieczki i Dziesięciny (osoby z dysfunkcją narządu ruchu i upośledzeniem umysłowym),
- Białostoczek (osoby z dysfunkcją narządu ruchu),
- Przyjaźń (dzieci z porażeniem mózgowym i osoby dorosłe z dysfunkcją narządu ruchu),
- Śródmieście (osoby ze schorzeniami psychicznymi i niedowidzące),
- Nowe Miasto (osoby z dysfunkcją narządu ruchu),
- Słoneczny Stok (osoby z dysfunkcją narządu ruchu),

- Starosielce (osoby z dysfunkcją narządu ruchu).

5. Pomoc osobom starszym

W strukturze MOPR funkcjonuje Samopomocowy Klub Seniora, który jest ośrodkiem wsparcia dziennego dla osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych. Celem działalności Klubu jest aktywizacja środowiska seniorów zmierzająca do poprawy jakości ich życia, przeciwdziałanie osamotnieniu, izolacji społecznej i zagrożeniu marginalizacją społeczną.

Z oferty różnorodnych zajęć proponowanych przez Klub Seniora w 2018 r. korzystało 176 osób.

Powyższe cele realizowano poprzez działania wspierające oraz projekty:

1. „Seniorzy Dzieciom” - celem tego projektu była integracja międzypokoleniowa dzieci i osób starszych oraz przekazanie pozytywnego wizerunku osoby starszej najmłodszym. W ramach projektu realizowano przedstawienia teatralne do wierszy Jana Brzechwy, w których uczestniczyło 16 seniorów i dzieci z białostockich przedszkoli samorządowych nr - 2, 10, 29, 45, 65, 77. Ponadto seniorzy brali udział w Białostockich Dniach Czytania Dzieciom oraz akademii patriotycznej z okazji Narodowego Święta Niepodległości w Przedszkolu Samorządowym Nr 10 w Białymstoku (uczestniczyło 35 osób).
2. „Razem Lepiej” - imprezy integracyjne, spotkania okolicznościowe:
 - Dzień Babci i Dziadka z udziałem przedszkolaków - 50 osób,
 - Dzień Kobiet i Mężczyzn - 60 osób,
 - spotkanie Wielkanocne - 42 osoby,
 - majówka w ogrodzie - 53 osoby,
 - klubowy Dzień Seniora - 54 osoby,
 - zabawa andrzejkowa - 55 osób,
 - spotkanie opłatkowe - 66 osób,
 - zabawa sylwestrowa - 35 osób,
 - imprezy imieninowe (uczestniczyło od 12 do 49 osób).
3. „Akademia twórczej jesieni” - w ramach projektu odbyły się:
 - zajęcia integracyjne (4 razy w tygodniu) - miały na celu integrację i aktywizację grupy poprzez różne formy zabaw interaktywnych; w ciągu roku zajęcia odbyły się 190 razy, uczestniczyło w nich 110 osób,
 - warsztaty muzyczne (1 raz w tygodniu) - seniorzy uczyli się nowych piosenek i przypominali dawne melodie, poznawali zasady poprawnej emisji głosu; warsztaty odbyły się 46 razy, udział wzięło 49 osób,
 - warsztaty tańca integracyjnego (2 grupy: zaawansowana - 14 osób i początkująca - 39 osób), podczas których osoby chętne spotykały się by poznawać tańce integracyjne (liczba spotkań - 84),
 - nauka języka angielskiego - 48 spotkań (1 raz w tygodniu, grupa początkująca - 18 osób, grupa zaawansowana - 14); celem zajęć było doskonalenie umiejętności językowych oraz ćwiczenie pamięci,
 - zajęcia plastyczne - podczas zajęć seniorzy wykonywali prace różnymi technikami: quilling, haft matematyczny; tworzyli między innymi kwiaty z bibuły krepiny, okolicznościowe kartki, ozdoby świąteczne wielkanocne i bożonarodzeniowe; odbyły się 42 spotkania, uczestniczyło w nich 26 osób,
 - zajęcia teatralne - odbyły się 24 spotkania, w których uczestniczyło 16 osób,
 - gry i zabawy stolikowe,
 - zajęcia edukacyjne:
 - „Bezpieczny senior” (przeprowadzone przez Policję) uczestniczyło 25 osób,
 - udział w konferencji Światowych Dni Zdrowia „Higiena jamy ustnej” organizowanej we współpracy ze Szkołą Zdrowia Publicznego - 30 osób,
 - „Zdrowie dla wszystkich” prowadzone przez psychologa we współpracy OIK - 38 osób,
 - w Centrum Aktywności Społecznej „Przewietrz apteczkę” - 35 osób,
 - „Wpływ zanieczyszczenia powietrza na zdrowie” - 30 osób,
 - „Senior na drodze. Jestem świadomy - Będę bezpieczny” - 25 osób,
 - „Wiem co podpisuję” spotkanie z przedstawicielami Policji, Urzędu Komunikacji Elektronicznej oraz Rzecznika Konsumentów - 22 osoby,
 - spotkanie informacyjno-edukacyjne dotyczące zasad segregacji odpadów komunalnych - 37 osób,
 - udzielanie pierwszej pomocy (we współpracy z grupą ratowniczą) „Nadzieja” - 42 osoby.
4. „Odkleić Seniora od telewizora” - w jego ramach odbyły się:
 - wycieczki:
 - Bujenka - Ciechanowiec - Koryciny - 48 osób,
 - Supraśl - 28 osób,
 - Choroszcz - 36 osób,
 - Augustów - 18 osób,
 - Tykocin - 15 osób,
 - Kopisk - 49 osób,

- Pieszczańniki - 21 osób;
- spacer (uczestniczyły 24 osoby), m.in.:
 - szlakiem szopek Bożonarodzeniowych,
 - dzielnicą Bojary,
 - park Planty,
 - park Zwierzyniec,
 - Sobolewo -Dojlidy,
 - wizyta w ogrodzie zoologicznym;
- wystawy, muzea, instytucje kulturalnooświatowe, m.in.:
 - wystawa szopek Bożonarodzeniowych Centrum Wystawienniczo Konferencyjne - 17 osób,
 - muzeum historyczne „Dzieje papieru i papiernictwa” - 28 osób,
 - „Z dziejów kolędy Polskiej - 30 osób,
 - Książnica Podlaska - dział Zbiorów Specjalnych wykłady: „Simona Kossak” - 29 osób,
 - Śladami bohaterów Trylogii po ziemiach kresowych - 25 osób,
 - Józef Piłsudski - Honorowy Obywatel Białegostoku - 18 osób,
 - Muzeum Ikon w Supraślu - 28 osób,
 - kino Forum „Miejski Przegląd Dorobku Artystycznego Seniorów - 25 osób,
 - spotkanie z zawodnikami klubu piłkarskiego Jagiellonia Białystok w Centrum Aktywności Społecznej - 19 osób,
 - Muzeum Wnętrz Pałacowych w Choroszczy, wystawa „Klejnoty i uczucia” - 36 osób,
 - Centrum Nowoczesnego Kształcenia Politechniki Białostockiej interaktywna wystawa „Wszystko jest liczbą” - 23 osoby,
 - wyjście do papugarni „Ara - 27 osób,
- projekcje filmowe w klubie seniora: „Chata”, „Don Camillo”, „Pasja” - 18 osób.

5. „Miejski Dzień Seniora”

Obchody XXIV Miejskiego Dnia Seniora odbyły się 11 października w Auli Magna Pałacu Branickich. Impreza zgromadziła 200 zaproszonych gości z różnych stowarzyszeń seniorskich, przybyły również władze miasta. Uroczystość została objęta honorowym patronatem Prezydenta Miasta Białegostoku. Prezydent wręczył podziękowania 49 seniorom działającym w stowarzyszeniach oraz redakcji Podlaski Senior za działania na rzecz osób starszych w naszym mieście. Uroczystość uświetnił koncert, podczas którego wystąpiły: Zespół Muzyki Dawnej „Favorito”, chór Szkoły Podstawowej Nr 47, „Schola Cantorum Bialostociensis”, chór „Promyczki”.

6. Pomoc w obsłudze urządzeń multimedialnych - uczestniczyło 15 osób.

7. „Karta Aktywnego Seniora” - działania prowadzone w ramach karty:

- wyjścia na pływalnię Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Białymstoku - 18 osób,
- muzeum historyczne - 28 osób.

Uczestników Klubu Seniora zachęcano i motywowano do udziału w zajęciach, spotkaniach integracyjnych, edukacyjnych, wycieczkach, warsztatach itp. Wspierano ich w sytuacjach trudnych życiowo, zachęcano do utrzymania dobrych kontaktów z rodziną bliższą i dalszą oraz z sąsiadami, informowano o możliwości uzyskania świadczeń pomocy społecznej, zachęcano do korzystania z nieodpłatnej pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej, informowano o karcie aktywnego seniora, pomocy lekowej, turnusach rehabilitacyjnych, działania kulturalnych i rozrywkowych itp.

Klub współpracował z Zespołami Pracowników Socjalnych, gdy niezbędne było świadczenie pracy socjalnej bądź udzielenie innej formy pomocy.

Współpracowano z podmiotami działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych: Przedszkola Samorządowe Nr: 10, 65, 45, 29, 2, 77, Policją, Szkołą Zdrowia Publicznego, Centrum Aktywności Społecznej, Urzędem Komunikacji Elektronicznej oraz Rzecznikiem Konsumentów, grupą ratowniczą „Nadzieja”, stowarzyszeniami seniorskimi.

Podjęte działania przyczyniły się do poprawy jakości życia osób przychodzących do Klubu, przeciwdziałały osamotnieniu, izolacji społecznej i zagrożeniu marginalizacją społeczną, sprzyjały aktywizacji w różnych sferach życia, umożliwiły realizację naturalnych dla tego wieku potrzeb.

6. Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego

MOPR udzielał pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego. Liczba osób, którym udzielono pomocy po opuszczeniu jednostki penitencjarnej - 115.

Pomoc tę świadczone w następujących formach:

- udzielano informacji o uprawnieniach do świadczeń z pomocy społecznej i możliwych formach wsparcia;
- wskazywano podmioty na terenie miasta Białegostoku udzielające pomocy w formie schronienia, posiłku, żywności, odzieży; prowadzono poradnictwo dotyczące terapii dla rodzin (współuzależnionych),

- kierowano do poradni odwykowych w celu podjęcia leczenia (wskazywano dostępne poradnie); kierowano na zajęcia korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc, motywowano do aktywnego poszukiwania pracy oraz korzystania z kursów i szkoleń; wskazywano możliwości uczestnictwa w centrach integracji społecznej; udzielano pomocy w zakresie kompletowania dokumentów do Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Białymstoku; wskazywano na możliwość uzyskania pomocy, w tym zwłaszcza w formie schronienia, w Stowarzyszeniu Penitencjarnym „Patronat”;
- świadczone poradnictwo specjalistyczne, w tym rodzinne, psychologiczne, prawne; wspierano w wysiłkach zmierzających do odbudowy więzi rodzinnych; motywowano do wykorzystywania własnych możliwości, zasobów i uprawnień,
 - przyznawano pomoc finansową w formie zasiłków stałych, okresowych, zasiłków celowych m.in. na żywność w ramach programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz pomoc niepieniężną w formie posiłków w Dziennym Domu Pomocy Społecznej; potwierdzano prawo do świadczeń opieki zdrowotnej,
 - zobowiązywano do rejestracji w urzędzie pracy w celu uzyskania statusu osoby bezrobotnej lub poszukującej pracy; motywowano do utrzymywania stałego kontaktu z urzędem pracy; mobilizowano do aktywnego poszukiwania pracy m.in. poprzez prowadzenie karty aktywności zawodowej; informowano o i kierowano na kursy, szkolenia i projekty mające na celu aktywizację społeczno-zawodową; kierowano do udziału w centrum integracji społecznej,
 - informowano o zasadach ubiegania się o przydział mieszkania z zasobów gminy, o możliwości uzyskania dodatku mieszkaniowego oraz dodatku energetycznego i motywowano do złożenia wniosku o ich uzyskanie; informowano o możliwości ubiegania się o obniżkę czynszu i rozłożenia zaległości czynszowych na raty, przyznawano zasiłki celowe na dofinansowanie opłat mieszkaniowych,
 - współpracowano ze służbą więzienną (m.in. wymiana informacji dotyczących osób osadzonych bądź opuszczających jednostki penitencjarne odnośnie ich zatrudnienia i dochodów uzyskiwanych z tego tytułu, a także form pomocy, której będą wymagać po opuszczeniu zakładu karnego),
 - informowano o zakresie pomocy oferowanej przez organizacje pozarządowe działające na terenie miasta Białegostoku, w tym w uzyskaniu żywności (także FEAD), odzieży i innej pomocy rzeczowej w: Stowarzyszeniu Penitencjarnym „Patronat”, Centrum Pomocy „Samarytanin” Caritas, Prawosławnym Ośrodku Miłosierdzia Eleos, Stowarzyszeniu „Ku Dobrej Nadziei”, Polskim Komitecie Pomocy Społecznej, Polskim Czerwonym Krzyżu, Fundacji DIALOG; współpracowano z Fundacją „Spe Salvi”, Zespołem Kuratorskiej Zawodowej Służby Sądowej,
 - realizowano pracę socjalną, w tym również pod kątem konieczności podejmowania działań nakierowanych na leczenie odwykowe i terapię wspierającą w klubach AA.

Na podstawie zawartego porozumienia pracownicy OIK zrealizowali dwa cykle spotkań w ramach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla mężczyzn w Areszcie Śledczym w Białymstoku. Do Programu zakwalifikowało się 28 osób. Zrealizowano 30 spotkań grupowych, z których każde trwało 4 godziny edukacyjne. Uczestnicy Programu mieli także możliwość spotkań indywidualnych. Odbyło się 28 godzinnych spotkań indywidualnych. Program ukończyło 22 osadzonych.

7. Organizowanie społeczności lokalnej

W oparciu o rozpoznane potrzeby środowiska pracownicy socjalni podejmowali inicjatywy organizowania społeczności lokalnej.

Działania realizowane przez ZPS Nr 7:

- Wydarzenia lokalne:
 - „Festyn Rodzinny na Barszczańskiej” w ramach Podlaskich Dni Rodziny,
 - Impreza plenerowa Brave Kids 2018,
 - Impreza plenerowa „Witaj Szkoło !”,
 - Wigilia i stawianie choinki osiedlowej.
- Realizacja projektów socjalnych:
 - „Organizacja i animacja środowiska lokalnego na osiedlu Barszczańska i Klepacka w roku 2018” (realizacja w okresie styczeń – grudzień 2018 r.). W ramach projektu kontynuowano działania mające na celu wzmacnianie fundamentów społeczeństwa partycypacyjnego oraz podejmowano inicjatywy utrwalające dotychczasowe postawy i zachowania, a także zachęcające mieszkańców do podnoszenia aktywności na forum publicznym, ruchów społecznych i inicjatyw oddolnych, rozwijano także wolontariat na rzecz społeczności lokalnej (odbyły się 4 imprezy plenerowe oraz złożono projekt do Budżetu Obywatelskiego 2018).
 - „Organizacja i animacja środowiska lokalnego na osiedlu Barszczańska i Klepacka w roku 2018”, (realizacja w okresie sierpień – grudzień 2018 r.). Celem projektu było przeciwdziałanie bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego poprzez poprawę kompetencji rodzicielskich w zakresie

dysponowania budżetem, umiejętności kulinarnych, przygotowywania posiłków wspólnie z dziećmi. Odbyły się 3 warsztaty kulinarne i 2 warsztaty z zakresu analizy budżetu domowego, w których wzięło udział 10 rodzin.

- „W każdym wieku – siła w człowieku”, projekt adresowany do 15 seniorów (udział wzięło 14 osób) zamieszkałych na terenie działania ZPS 7. Celem projektu był wzrost świadomości seniorów w zakresie praw konsumenckich, znaczenia zdrowego żywienia i stylu życia oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez zachęcanie do uczestnictwa w zajęciach Klubu Seniora MOPR. W ramach projektu odbyły się spotkania z przedstawicielką Komendy Miejskiej Policji w Białymstoku, ochrony zdrowia, Klubu Seniora oraz Powiatowym Rzecznikiem Konsumenta.
- „W zdrowym ciele zdrowy duch” - projekt skierowany do 15 kobiet w wieku 60+. Jego celem był wzrost wiedzy z zakresu zdrowego żywienia i stylu życia oraz zwiększenie aktywności fizycznej. W ramach projektu odbyły się spotkania z dietetykiem, pracownikiem socjalnym oraz cykliczne zajęcia ruchowe z nording walking.

Działania i cele zakładane w projektach były odpowiedzią na współistniejące problemy: bezrobocie, samotne rodzicielstwo, niewydolność wychowawczą, uzależnienie i współuzależnienie.

W działaniach na rzecz organizowania społeczności lokalnej podejmowanych przez pracowników socjalnych ZPS Nr 7 brało udział 15 wolontariuszy.

Ponadto ZPS Nr 1 MOPR we współpracy z Klubem Dziecięcym „Dobra Nowina” działającym przy Zborze Kościoła Chrześcijan Baptystów w Białymstoku zorganizował zabawę choinkową dla 75 dzieci.

W ramach organizowania społeczności lokalnej odbyło się łącznie 5 wydarzeń lokalnych.

Organizacje i instytucje współpracujące z ZPS NR 1 i ZPS Nr 7 w zakresie animacji środowiska lokalnego (liczba podmiotów - 14): Stowarzyszenie Wspierania Środowisk Lokalnych „Aktywne Osiedle”, Stowarzyszenie „My dla Innych”, Stowarzyszenie „Szansa”, Stowarzyszenie „Ku Dobrej Nadziei”, Komisariat Policji III, Parafia Rzymsko-Katolicka Przemienia Pańskiego, Parafia Prawosławna Zaśnięcia Najświętszej Marii Panny, Program Miejski „Wychowawcy Podwórkowi”, KIDS Club, Stowarzyszenie Honorowych Dawców Krwi, Kościół Chrześcijan Baptystów Zbór w Białymstoku.

Na terenie miasta Białegostoku działa 9 grup wsparcia, w tym 7 grup obejmujących wsparciem osoby niepełnosprawne oraz 2 grupy samopomocowe prowadzone przez ZPS Nr 7 (1 grupa dla osób doznających przemocy i 1 grupa dla mieszkańców osiedla przy ul. Barszczańskiej i ul. Klepackiej działająca na rzecz aktywizacji środowiska lokalnego).

III. POMOC OSOBOM DOZNAJĄCYM PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OSOBOM STOSUJĄCYM PRZEMOC

Pracownicy Socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w 2018 roku zgodnie ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” podejmowali następujące działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- objęli 2 921 osób pomocą grup roboczych (przewodniczący ZI zaakceptował 635 składów grup roboczych, w ramach których odbyły się 2 634 spotkania ww. grup),
- objęli pomocą w formie poradnictwa socjalnego 1 243 osoby dotknięte przemocą w rodzinie,
- skierowali 91 osób stosujących przemoc na zajęcia korekcyjno-edukacyjne (31 osób zgłosiło się na zajęcia),
- w sytuacji bezpośredniego zagrożenia zdrowia lub życia na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie dokonali czynności odebrania 8 dzieci (zostały one umieszczone w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej),
- proponowali rodzinom z problemem przemocy, w których współwystępował problem opiekuńczo-wychowawczy z dziećmi objęcie pomocą i wsparciem asystenta (asystenci rodziny MOPR pracowali z 35 rodzinami, u których była realizowana procedura „Niebieskie Karty”),
- złożyli 80 wniosków o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego od alkoholu, bądź o zmianę sposobu leczenia do MKRPA,
- złożyli wnioski/pisma do: Sądu - 45, Komisariatów Policji - 15, innych instytucji - 8,
- monitorowali sytuację rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie pozostających poza procedurą „Niebieskie Karty” - 86 rodzin.

Zgodnie z art. 9a ust. 9 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną zespołu interdyscyplinarnego. Zespół utworzył stałą grupę roboczą w liczbie 422 członków. W 2018 r.:

- odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego,

- do składu Zespołu Interdyscyplinarnego zostało powołanych 23 członków.
- Łącznie do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w mieście Białystok w 2018 r. wpłynęło 754 formularzy „Niebieskie Karty - A”, w tym wypełnione przez przedstawicieli:
- pomocy społecznej - 77,
 - Policji - 655,
 - MKRPA - 7,
 - pracowników oświaty - 12,
 - pracowników ochrony zdrowia - 3.
- Liczba formularzy NK - A wypełnionych w sytuacji, kiedy osobą podejrzaną o doznawanie przemocy w rodzinie było dziecko (osoba poniżej 18 r. ż.) wynosi 88, natomiast liczba formularzy NK - A wypełnionych w sytuacji, kiedy osobą podejrzaną o doznawanie przemocy w rodzinie była osoba starsza (osoba powyżej 60 r. ż.) wynosi 136.
- W 2018 r. realizowanych było 1 084 procedur, w tym:
- 624 wszczętych w 2018 r.
 - 460 kontynuowanych z lat poprzednich.
- Przewodniczący ZI zamknął 640 procedur „Niebieskie Karty”, w tym:
- 441 w związku ze zrealizowanym planem pomocy i uzasadnionym przypuszczeniem ustania przemocy w rodzinie,
 - 199 ze względu na brak zasadności podejmowania działań.

IV. WSPIERANIE RODZINY I SYSTEM PIELĘGNACJI ZASTĘPCZEJ

1. Asystent rodziny

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zadania asystenta rodziny. Zgodnie z art. 11 tej ustawy pracownik socjalny, po otrzymaniu informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, przeprowadza rodzinny wywiad środowiskowy. Jeżeli z analizy sytuacji wynika konieczność przydzielenia rodzinie asystenta, za zgodą rodziny kieruje wniosek do Dyrektora MOPR, który przydziela rodzinie asystenta rodziny lub występuje do podmiotu, któremu gmina zleciła realizację pracy z rodziną, o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny. Ponadto zgodnie z art. 201 ww. ustawy sąd opiekuńczy może zobowiązać rodziców małoletnich dzieci do współpracy z asystentem rodziny. Zadaniem asystenta rodziny jest skuteczna pomoc rodzinie przeżywającej trudności w opiece nad dziećmi i wychowywaniu dzieci, wsparcie w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz praca z rodzicami biologicznymi, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w celu przywrócenia pełnej władzy rodzicielskiej.

W 2018 r. w Zespole ds. Asysty Rodzinnej MOPR (ZAR) zatrudnionych było 13 asystentów (10 etatów). Koszty zatrudnienia asystentów finansowane były z budżetu gminy oraz dotacji budżetu państwa w ramach Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2018. Asystenci MOPR wykonywali swoje obowiązki w systemie zadaniowego czasu pracy. Spotykali się z rodzinami w miejscu zamieszkania rodziny lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Liczba rodzin, z którymi pracował asystent w tym samym czasie nie przekraczała 15.

Tabela Nr 28. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w 2018 r.

Liczba rodzin objętych wsparciem w latach poprzednich (kontynuacja w 2018 r.)	Liczba rodzin zgłoszonych do objęcia wsparciem w 2018 r. (na wniosek pracownika socjalnego za zgodą rodziny lub zobowiązanych do współpracy przez sąd)	Razem	Liczba dzieci przebywających w rodzinach objętych wsparciem asystenta	Liczba dzieci przebywających w systemie pieczy zastępczej z rodzin objętych wsparciem asystenta
112	64 (48 rodzin na wniosek pracownika socjalnego, 15 rodzin zobowiązanych do współpracy z asystentem przez sąd, 1 rodzina z ustawy „Za życiem”)	176	316	58

- Zadania realizowane przez asystentów rodziny MOPR w 2018 r. (art. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej):
 - we współpracy z pracownikami socjalnymi opracowano 54 plany pracy z rodziną, w tym 9 z udziałem koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej,
 - dokonano 227 okresowych ocen sytuacji rodzin,

- zakończono współpracę z 83 rodzinami ze względu na: osiągnięte cele - 45 rodzin, zaprzestanie współpracy z asystentem - 26 rodzin, brak efektów - 7 rodzin, zmianę metod pracy, w tym zmianę adresu pobytu - 3 rodziny, postanowienie sądu - 2 rodziny,
 - monitorowano funkcjonowanie 46 rodzin po zakończeniu pracy z rodziną,
 - na wniosek sądu sporządzono 79 opinii o rodzinie i jej członkach,
 - zorganizowano 213 grup roboczych, podczas których omawiano sytuację rodzin, podejmowano wspólne działania zmierzające do poprawy funkcjonowania rodziny,
 - współpraca z grupami roboczymi w zakresie pomocy rodzinom z problemem przemocy, udział w 33 grupach roboczych w ramach procedury „Niebieskie Karty” (asystenci pracowali z 42 rodzinami objętymi procedurą „Niebieskie Karty”),
 - udział w 18 Zespołach ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.
2. Projekty realizowane przez Zespół ds. Asysty Rodzinnej:
- „Herbatka u asystenta” (grupa wsparcia dla rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny jest grupą otwartą - odbyły się 3 spotkania),
 - „Mądry rodzic” - spotkania dotyczące umiejętności opiekuńczo-wychowawczych (odbyły się dwie edycje po 10 spotkań); łącznie 16 osób uzyskało dyplom ukończenia ww. zajęć, w czasie spotkań asystenci zapewniali opiekę nad dziećmi.
 - „Ferie w ZAR”, odbyły się dwa spotkania dzieci i rodziców (w dniu 24.01.2018 r. odbyły się zajęcia plastyczne oraz zabawy ruchowe, w dniu 31.01.2018 r. zorganizowano zajęcia taneczne połączone z wykonaniem karnawałowych nakryć głowy); łącznie wzięło udział 25 osób.
 - „Festyn rodzinny - Bezpieczne wakacje” (odbył się w dniu 28.06.2018 r. i był zorganizowany we współpracy z Komendą Miejską Policji w Białymstoku; jego celem było zapoznanie dzieci z zasadami bezpiecznego zachowania się na ulicy, w lesie, nad wodą itp.; podczas spotkania ogłoszono konkurs na wykonanie pracy plastyczno-technicznej dotyczącej wakacji; uczestniczyły 33 osoby).
 - „Festyn rodzinny - Pożegnanie lata” (odbył się w dniu 29.08.2018 r. i był połączony z rozstrzygnięciem konkursu „Bezpieczne wakacje”; udział wzięło 27 osób).
 - „Platforma wymiany doświadczeń” spotkanie asystentów rodziny z OPS województwa podlaskiego. Celem spotkań była wymiana doświadczeń, podzielenie się uwagami o pracy i trudnościach z jakimi borykają się asystenci rodziny, opracowanie standardów pracy asystenta rodziny. Odbyły się dwa spotkania w dniach 20.06.2018 r. i 23.10.2018 r., łącznie udział wzięło 60 asystentów rodziny z województwa podlaskiego.
 - „Spotkanie z Mikołajem” (w listopadzie 2018 r. ZAR wśród rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny ogłosił konkurs na „Gwiazdę Betlejemską”; dostarczono 43 prace). W dniu 28.12.2018 r. odbyło się spotkanie z Mikołajem połączone z rozstrzygnięciem konkursu, udział wzięły 53 osoby.
 - „Biblioteka asystenta” i „Biblioteka dla smyka” - rodziny objęte wsparciem asystenta mają możliwość wypożyczania książek, gier i zabaw rodzinnych, które umożliwiają pogłębienie wiedzy na temat wychowania i opieki nad dziećmi; łącznie wypożyczono 50 pozycji.
 - „Rzecz za uśmiech” (akcja wymiany ubrań, artykułów gospodarstwa domowego, wyposażenia mieszkania, zabawek itp., skorzystało z niej 70 rodzin).
 - Prowadzono porady rodzicom w zakresie rozwiązywania problemów opiekuńczo-wychowawczych, również rodzicom nie objętym wsparciem asystenta rodziny.
3. Wybrane działania i efekty pracy asystentów rodziny
- Asystenci rodziny podejmowali planowe działania mające na celu przywrócenie rodzinie zdolności do samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, które w szczególności dotyczyły pedagogizacji rodziców, poprawy sytuacji mieszkaniowej, zdrowotnej, finansowej i zawodowej.

Tabela Nr 29. Wybrane działania i efekty pracy asystentów rodziny

Wybrane działania	Efekty działań
Pedagogizacja rodziców dotycząca prawidłowego wychowania i opieki nad dziećmi	
➤ w 91 rodzinach rozmawiano na temat poszczególnych faz rozwoju dziecka oraz prawidłowości rozwojowych (odpieluchowywanie, używanie smoczka, prawidłowe żywienie)	➤ 16 rodziców ukończyło zajęcia dot. umiejętności opiekuńczo-wychowawczych („Mądry Rodzic”)
➤ 134 rodzinom przekazano zasady właściwej komunikacji	➤ 52 osoby skorzystało z pomocy psychologicznej
➤ w 130 rodzinach rozmawiano o właściwych	➤ 34 osoby skorzystały z poradnictwa prawnego
	➤ u 53 dzieci nastąpiła poprawa sytuacji w szkole
	➤ 46 dzieci uczęszczało na zajęcia socjoterapeutyczne
	➤ 41 dzieci uczęszczało na zajęcia wyrównawcze
	➤ 27 dzieci uczęszczało na zajęcia dodatkowe/koła

<p>postawach rodzicielskich i przedstawiano prawidłowe metody wychowawcze (np. kodeks zachowania, tablica motywacyjna, konsekwencje, pochwały)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ 40 rodzin poznało typowe ryzykowne zachowania młodzieży i zasady rozwiązywania konfliktów z nastolatkami ➤ 125 rodzin otrzymało informacje dotyczące sposobów i miejsc spędzania czasu wolnego (kolonie, ferie zimowe, informacje dot. bezpieczeństwa) ➤ w 39 rodzinach rozmawiano na temat podniesienia świadomości w zakresie planowania rodziny ➤ w 122 rodzinach motywowano do skorzystania z poradnictwa specjalistycznego (psycholog, prawnik) ➤ rodziców w 100 rodzinach motywowano do dbania o edukację i rozwój dziecka poprzez kontakty z pedagogami, wychowawcami, uczęszczanie dzieci na zajęcia wyrównawcze i koła zainteresowań ➤ w 50 rodzinach uczono rodziców, jak właściwie odrabiać lekcje z dziećmi ➤ 99 rodzinom proponowano działania zmierzające do poprawy relacji między ich członkami ➤ w 52 rodzinach rozmawiano na temat zagrożeń i konsekwencji wynikających z pozostawienia dzieci bez opieki (brak zorganizowanej opieki, ZZA rodziców) 	<p>zainteresowań</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ 54 dzieci uzyskało opinię z PPP ➤ 2 dzieci korzystało z pomocy wolontariusza ➤ 2 dzieci korzystało z Miejskiego Programu „Wychowawca Podwórkowy” ➤ 17 rodzin podjęło terapię małżeńską i indywidualną ➤ w 63 rodzinach nastąpiła poprawa relacji ➤ w 12 rodzinach nastąpiła reintegracja rodziny ➤ w 12 rodzinach prowadzono mediacje ➤ 6 dzieci powróciło do rodziny biologicznej ➤ w 63 rodzinach ustalano zasady funkcjonowania w domu i podział obowiązków ➤ 3 osoby uczestniczyły w terapii dla osób doświadczających przemocy ➤ 2 osoby uczestniczyły w zajęciach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc
<p>Poradnictwo i trening w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego i realizacji spraw urzędowych</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ w 28 rodzinach przeprowadzono trening wykonywania prostych czynności domowych ➤ w 22 rodzinach asystowano przy zakupach, wskazywano na zdrowe i wydajne produkty ➤ w 8 rodzinach prowadzono instruktaż obsługi komputera i korzystania z Internetu ➤ w 59 rodzinach asystowano przy załatwianiu spraw urzędowych, sporządzaniu pism ➤ w 64 rodzinach prowadzono trening budżetowy ➤ 22 rodziny poinformowano o możliwości uzyskania „Karty Dużej Rodziny” ➤ 74 rodzin motywowano do systematycznego regulowania zobowiązań finansowych ➤ 93 rodziny zachęcane do ubiegania się o świadczenia rodzinne (w tym 500+ i 300+) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 45 rodzin nabyło umiejętność gospodarowania budżetem domowym ➤ w 54 rodzinach nastąpiła poprawa czystości w mieszkaniu ➤ 31 rodzin wykonało remont mieszkania ➤ 17 rodzin złożyło wnioski o lokal z zasobów gminy ➤ 27 rodzin otrzymało dodatek mieszkaniowy ➤ 3 rodziny uzyskały pomoc w ubieganiu się o oddłużenie mieszkania ➤ 21 rodzin uzupełniło sprzęty gospodarstwa domowego ➤ 51 rodzin skorzystało z pomocy w formie rzeczowej, żywnościowej w organizacjach wspierających rodziny
<p>Doradztwo w zakresie dbania o sytuację zdrowotną</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ w 70 rodzinach motywowano do dbania o higienę ➤ 108 rodzinom wskazywano konieczność pilnowania terminów wizyt lekarskich i stosowania się do zaleceń lekarzy oraz dbania o stan zdrowia ➤ 33 osoby motywowano do podjęcia terapii odwykowej 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ u 94 dzieci nastąpiła poprawa w ich rozwoju ➤ 21 osób podjęło terapię psychiatryczną ➤ 25 osób podjęło leczenie/terapię odwykową ➤ 42 osoby zachowywały abstynencję ➤ 2 osoby uzyskały rentę z tytułu niezdolności do pracy ➤ 12 osób uzyskało orzeczenie o niepełnosprawności ➤ w 37 rodzinach skompletowano apteczkę domową

<ul style="list-style-type: none"> ➤ 55 osób motywowano do zachowywania abstynencji ➤ 9 osób zachęcano do ubiegania się o rentę ➤ 24 osoby motywowano do ubiegania się o orzeczenie niepełnosprawności 	
Doradztwo zawodowe	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ 54 osoby motywowano do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, dokształcania się ➤ 21 osób sporządziło z pomocą asystenta dokumenty aplikacyjne ➤ 82 osoby motywowano do rejestracji w PUP i terminowego stawiennictwa ➤ 70 osób motywowano do poszukiwania pracy 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 8 osób podjęło naukę ➤ 11 osób podjęło staż lub wzięło udział w projektach zawodowych, szkoleniach, kursach ➤ 97 osób było zarejestrowanych w PUP ➤ 48 osób podjęło pracę

4. Koordynacja obejmowania rodzin wsparciem asystenta rodziny na terenie Miasta Białystok
Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie i Dzieciom „Droga” i Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie i Dzieciom „Szansa” podpisały umowę z Miastem Białystok dotyczącą wsparcia rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez pracę z rodziną świadczoną przez asystenta rodziny na terenie Miasta Białystok w roku w 2018 r.

Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie i Dzieciom „Droga” objęło wsparciem asystenta rodziny 69 rodzin (40 rodzin objętych w latach poprzednich, 29 rodzin zgłoszonych w 2018 r. w tym jedna rodzina zobowiązana przez sąd), zakończyło współpracę z 23 rodzinami.

Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie i Dzieciom „Szansa” objęło wsparciem asystenta rodziny 20 rodzin (12 rodzin objętych w latach poprzednich, 8 rodzin zgłoszonych w 2018 r. w tym 1 rodzina zobowiązana przez sąd), zakończyło współpracę z 7 rodzinami.

5. Asystenci rodziny podnosili kwalifikacje w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną poprzez udział w szkoleniach, kursach i konferencjach oraz korzystali ze spotkań superwizyjnych - 5 asystentów.

2. Rodziny Zastępcze

W oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej MOPR wydał 1 998 decyzji. W 2018 r. ze świadczeń pieniężnych korzystało 221 rodzin zastępczych, w których przebywało łącznie 305 dzieci i pełnoletnich wychowanków pozostających w dotychczasowych rodzinach zastępczych oraz 2 rodzinne domy dziecka, w którym przebywało 18 dzieci.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przyznawane są świadczenia finansowe o charakterze obligatoryjnym oraz fakultatywnym.

Tabela Nr 30. Tabela zbiorcza rodzinnej pieczy zastępczej otrzymującej świadczenia w 2018 r.

Forma rodzinnej pieczy zastępczej									
Rodzina zastępcza spokrewniona		Rodzina zastępcza niezawodowa		Rodzina zastępcza zawodowa		Rodzinny dom dziecka		Łącznie	
liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba RDD	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci
145	177	62	78	14	50	2	18	223	323

Świadczenia obligatoryjne przyznawane rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka

W zakresie świadczeń obowiązkowych rodzinie zastępczej oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka, na każde umieszczone dziecko przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania, nie niższe niż kwota:

- 694 zł miesięcznie (w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej),
- 1052 zł miesięcznie (w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej niezawodowej, rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinnym domu dziecka).

Rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka do świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w wieku do ukończenia 18. roku życia przysługuje dodatek wychowawczy w wysokości 500 zł miesięcznie.

Rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wypłacany jest dodatek nie niższy niż kwota 211 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka.

Prowadzący rodzinny dom dziecka otrzymuje środki finansowe na:

- utrzymanie lokalu mieszkalnego,
- pokrycie niezbędnych kosztów związanych z remontem lub ze zmianą lokalu w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym, w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka,
- pokrycie innych niezbędnych i nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka lub funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka.

Odrębnym uprawnieniem o charakterze obowiązkowym jest wynagrodzenie wypłacane osobom pełniącym funkcje rodziny zastępczej zawodowej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka. Wynagrodzenie ma charakter comiesięczny i nie może być niższe niż kwota 2 000 zł. W przypadku rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego kwota nie może być niższa niż 2 600 zł. Od wyżej wskazanych wynagrodzeń opłacane są składki na ubezpieczenie społeczne oraz fundusz pracy.

Świadczenia fakultatywne przyznawane rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka

Świadczenia fakultatywne przyznawane rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinny dom dziecka udzielane były w oparciu o zasady określone w Zarządzeniu Nr 436/16 Prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 29 kwietnia 2016 r. w sprawie określenia zasad przyznawania świadczeń pieniężnych rodzinom zastępczym, rodzinom pomocowym, prowadzącym rodzinne domy dziecka na zasadach przewidzianych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Tabela Nr 31. Świadczenia pieniężne przyznawane rodzinom zastępczym w 2018 r.

Formy pomocy	Typy rodzinnej pieczy zastępczej						Łącznie kwota w zł
	Rodzina zastępcza spokrewniona		Rodzina zastępcza niezawodowa		Rodzina zastępcza zawodowa		
	liczba świadczeń	kwota w zł	liczba świadczeń	kwota w zł	liczba świadczeń	kwota w zł	
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej	2 005	1 297 068	877	851 551	512	477 786	2 626 405
Jednorazowe świadczenie pieniężne na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka do rodzinnej pieczy zastępczej	21	30 800	8	11 419	6	6 839	49 058
Dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka	49	24 322	20	8 000	11	4 400	36 722
Zdarzenia losowe lub inne zdarzenia mające wpływ na jakość sprawowanej opieki	13	15 870	5	12 362	6	7 950	36 182
Utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego	-	-	0	0	41	39 807	39 807
Koszty przeprowadzenia remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego	-	-	-	-	7	14 220	14 220

Wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji: zawodowej rodziny zastępczej; rodziny pomocowej (ze składkami na ubezpieczenie społeczne i fundusz pracy)	-	-	-	-	163	517 841	517 841
Łącznie	2 088	1 368 060	910	883 331	746	1 068 843	3 320 234

Tabela Nr 32. Świadczenia pieniężne przyznawane rodzinnym domom dziecka w 2018 r.

Formy pomocy	Rodzinny dom dziecka	
	liczba świadczeń	kwota w zł
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej	94	93 112
Jednorazowe świadczenie pieniężne na pokrycie niezbędnych kosztów związanych potrzebami przyjmowanego dziecka do rodzinnej pieczy zastępczej	5	4 462
Dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka	3	1 200
Zdarzenia losowe lub inne zdarzenia mające wpływ na jakość sprawowanej opieki	1	1 500
Utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego	16	11 027
Koszt przeprowadzenia niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego	1	3 000
Wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji: prowadzącego rodzinny dom dziecka; osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich (ze składkami na ubezpieczenie społeczne i fundusz pracy)	37	139 217
Łącznie	157	253 518

W 2018 r. rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka wypłacono 2 849 dodatków wychowawczych „500+” na kwotę 1 310 245 zł oraz 198 świadczeń „Dobry start” na kwotę 59 400 zł. Środki pochodziły z dotacji z budżetu państwa.

W 2018 r. wypłacano wynagrodzenie:

- 14 zawodowym rodzinom zastępczym, w tym 1 rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego i 1 rodzinie zastępczej specjalistycznej,
- 2 osobom prowadzącym rodzinny dom dziecka,
- 2 osobom do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi przebywającymi w rodzinnym domu dziecka i przy pracach gospodarskich,
- 3 rodzinom pomocowym.

Na terenie Miasta Białegostoku na dzień 31.12.2018 r. zamieszkiwało 9 rodzin zastępczych zawodowych, w tym 1 pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego, natomiast 4 rodziny zastępcze zawodowe zamieszkiwały na terenie powiatu białostockiego, w tym 1 rodzina zawodowa specjalistyczna oraz prowadzone były 2 rodzinne domy dziecka.

W dniu 23.05.2018 r. została zawarta umowa o utworzenie rodzinnego domu dziecka od 1.06.2018 r., wcześniej rodzina pełniła funkcję zawodowej rodziny zastępczej.

W dniu 10.12.2018 r. została zawarta umowa o świadczenie usług (pomoc przy sprawowaniu opieki nad dziećmi przebywającymi w rodzinnym domu dziecka i przy pracach gospodarskich), wypłata wynagrodzenia w styczniu 2019 r.

W 2018 r. na terenie innych powiatów funkcjonowało 47 rodzin zastępczych, 1 zawodowa rodzina zastępcza specjalistyczna oraz 2 rodzinne domy dziecka, w których było umieszczonych 66 dzieci z Miasta Białegostoku. MOPR na podstawie zawartych porozumień wydatkował środki finansowe na nw. dzieci na rzecz 18 powiatów.

Tabela Nr 33. Wydatki z tytułu utrzymania dzieci pochodzących z terenu Miasta Białegostoku, zamieszkujących na terenie innych powiatów

Formy pomocy	Typy rodzinnej pieczy zastępczej								Łącznie kwota w zł
	Rodzina zastępcza spokrewniona		Rodzina zastępcza niezawodowa		Rodzina zastępcza zawodowa		Rodzinny dom dziecka		
	liczba świad czeń	kwota w zł	liczba świad czeń	kwota w zł	liczba świadc zeń	kwota w zł	liczba świad czeń	kwota w zł	
Koszty utrzymania dzieci na terenie innego powiatu	378	243 177	342	311 243	24	14 841	60	36 049	605 310
Koszty umów zleceń zawodowych rodzin zastępczych i RDD z innych powiatów	-	-	0	0	12	37 356	75	31 027	68 383
Łącznie koszty poniesione na podstawie zawartych porozumień z innymi powiatami	378	243 177	342	311 243	36	52 197	135	67 076	673 693

W 2018 r. na terenie Miasta Białegostoku funkcjonowały 32 rodziny zastępcze, w których było umieszczonych 41 dzieci z terenu 9 innych powiatów. Koszty utrzymania dzieci z innych powiatów refundowane były przez te powiaty.

Tabela Nr 34. Dochody z tytułu utrzymania dzieci pochodzących z terenów innych powiatów, umieszczonych w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Białegostoku

Dochody zrealizowane na podstawie zawartych porozumień z innymi powiatami	Dochody z tytułu utrzymania dzieci z terenu innego powiatu (kwota w zł)	Dochody z tytułu umów zleceń zawodowej rodziny zastępczej za opiekę nad dziećmi z innych powiatów (kwota w zł)	Łącznie kwota w zł
	408 970	47 197	456 167

3. Usamodzielnianie wychowanków

Pomoc z tytułu usamodzielnienia przysługuje wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Tabela Nr 35. Usamodzielniani wychowankowie rodzin zastępczych

Pomoc na kontynuowanie nauki		Pomoc na usamodzielnienie		Pomoc na zagospodarowanie		Razem
Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)	Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)	Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)	Kwota świadczeń łącznie (w zł)
69	289 025	15	68 545	17	43 808	401 378

Tabela Nr 36. Usamodzielniani wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych

Pomoc na kontynuowanie nauki		Pomoc na usamodzielnienie		Pomoc na zagospodarowanie		Razem
Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)	Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)	Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)	Kwota świadczeń łącznie (w zł)
41	199 271	5	30 548	12	30 000	259 819

Łączne wydatki budżetowe za 2018 r. dotyczące usamodzielnianych wychowanków (na podstawie ustawy o pomocy społecznej i ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) wyniosły 756 935 zł, pomocy udzielono 154 osobom.

W oparciu o przepisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o pomocy społecznej usamodzielniono:

- 85 wychowanków rodzin zastępczych (81 - na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, 4 - ustawy o pomocy społecznej),
- 54 wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych (53 - na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, 1 - ustawy o pomocy społecznej),
- 21 wychowanków placówek określonych w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Osobom usamodzielnianym wypłacono 11 świadczeń „Dobry start” na kwotę 3 300 zł.

4. Kierowanie do placówek

W 2018 r. związku z realizacją zadania z zakresu zawartych porozumień w sprawie przyjęcia oraz warunków pobytu i wysokości wydatków na opiekę i wychowanie 4 dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów poniesiono wydatki w wysokości 240 782 zł:

- 1 dziecko w Regionalnej Placówce Opiekuńczo-Terapeutycznej w Gdańsku - 84 435 zł,
- 2 dzieci w Regionalnej Placówce Opiekuńczo-Terapeutycznej w Ignatkach - 93 515 zł,
- 1 dziecko w Interwencyjnym Ośrodku Preadopcyjnym w Gliwicach - 62 832 zł.

Natomiast z tytułu dochodów na utrzymanie dzieci pochodzących z terenu innych powiatów, a umieszczonych w niepublicznych placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Miasta Białegostoku, MOPR w Białymstoku otrzymał kwotę 226 593 zł:

- 1 dziecko w Rodzinnym Domu Dziecka Św. Rodziny z Nazaretu w Białymstoku - 34 518 zł,
- 4 dzieci w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Nasz Dom Dobry Pasterz” w Białymstoku - 187 310 zł.
- 1 dziecko w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Dom Powrotu” w Białymstoku (przeniesione z „Nasz Dom: Dobry Pasterz”) - 4 765 zł.

Placówkom opiekuńczo-wychowawczym typu rodzinnego wypłacono 127 dodatków do zryczałtowanej kwoty „500+” na kwotę 61 339 zł.

Placówkom opiekuńczo-wychowawczym wypłacono 107 świadczeń „Dobry start” na kwotę 32 100 zł.

W 2018 r. do poszczególnych placówek opiekuńczo-wychowawczych wydano 103 skierowania w tym:

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza im. dr Ireny Białówny - 40,
- Pogotowie Opiekuńcze - 15,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Dom Powrotu - 8,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Jedynka” - 7,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Dom pod Modrzewiem” - 6,
- Rodzinny Dom Dziecka Św. Rodziny z Nazaretu - 6,
- Rodzinny Dom Dziecka Nr 2 - 5,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Radość” - 5,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Nadzieja” - 5,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Moje Miejsce” - 4,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Nasz Dom: Dobry Pasterz” - 2.

5. Zadanie realizowane przez MOPR w Białymstoku, jako organizatora rodzinnej pieczy zastępczej

Zarządzeniem Nr 1588/11 z dnia 7 grudnia 2011 r. Prezydent Miasta Białegostoku wyznaczył Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Miasta Białegostoku. Od dnia 1 stycznia 2012 r. w Ośrodku działa Zespół ds. Pieczy Zastępczej (ZPZ), który realizuje zapisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W Zespole ds. Pieczy Zastępczej w roku sprawozdawczym pracowali koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, pracownicy socjalni, psycholodzy i pedagodzy.

Zespół realizował zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej poprzez:

1. Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, rodziny zastępczej zawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka

Działania promocyjne mające na celu upowszechnienie idei rodzicielstwa zastępczego i budowanie życzliwej atmosfery społecznej wobec rodzin zastępczych oraz ich wychowanków:

- rozpowszechnianie ulotek i plakatów informacyjnych „I Ty możesz zostać rodziną zastępczą”,

- udział w Pikniku z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego w ramach XVI Podlaskich Dni Rodziny w Podlaskim Muzeum Kultury w Wasilkowie, gdzie pracownicy ZPZ prowadzili punkt informacyjny o rodzicielstwie zastępczym,
- zamieszczenie na stronie internetowej MOPR w Białymstoku informacji dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, oferty Ośrodka skierowanej do rodzin zastępczych oraz informacji o działaniach skierowanych do opiekunów zastępczych i wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej.

W celu integracji środowiska rodzin zastępczych naszego miasta odbyły się 2 spotkania zawodowych rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka z dyrekcją MOPR oraz spotkanie z okazji Dnia Babci i Dziadka”, w którym uczestniczyły osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej swoim wnukom. Wychowankom rodzinnej pieczy zastępczej zorganizowano:

- warsztaty plastyczne o tematyce wielkanocnej,
- mikołajkowe warsztaty plastyczne,
- konkurs fotograficzny „Rodzinne wakacje”.

2. Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka

Wszczęto procedury kwalifikacyjne wobec 12 kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej. W ramach tej procedury kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spotykali się z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej lub pracownikiem socjalnym oraz psychologiem i pedagogiem.

3. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, wydawanie świadectw ukończenia szkolenia oraz zaświadczeń kwalifikacyjnych

Zorganizowano i przeprowadzano 2 szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, w których uczestniczyło 20 osób. Osobom biorącym udział w szkoleniach umożliwiono odbycie 10-godzinnych praktyk w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Szkolenia prowadzone były według Programu „PRIDE: Rodzinna Opieka Zastępcza”.

Zostało wydanych 12 świadectw ukończenia szkolenia oraz, na wniosek Zainteresowanych, 9 zaświadczeń kwalifikacyjnych. Pozostałym kandydatom świadectwa ukończenia szkolenia oraz zaświadczenia kwalifikacyjne wydane będą po uzupełnieniu przez nich niezbędnej dokumentacji.

4. Zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji

Specjaliści ZPZ przeprowadzili 40-godzinne warsztaty psychoedukacyjne „Szkoła dla Rodziców” poszerzających kompetencje wychowawcze, które ukończyło 5 osób. Rodziny zastępcze uczestniczyły w cyklicznych spotkaniach Klubu Pieczy Zastępczej, zorganizowanych przez Fundację „Dialog” w ramach Ośrodka Konsultacyjno-Szkoleniowego.

5. Zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych

Specjaliści ZPZ prowadzili grupy wsparcia dla opiekunów zastępczych. W spotkaniach grupy wsparcia dla rodzin zastępczych zawodowych uczestniczyło 8 osób, w grupie wsparcia dla rodzin niezawodowych uczestniczyło 6 osób, w grupie wsparcia dla rodzin spokrewnionych uczestniczyło 15 osób. Zawarto umowy z 3 rodzinami pomocowymi, które na czas urlopu rodzin zastępczych, przejęły opiekę nad powierzonymi im dziećmi. Z pomocy rodzin pomocowych skorzystały 2 rodziny zastępcze i 1 rodzinny dom dziecka.

6. Organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy

32 wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej objętych zostało mentoringiem w ramach zadania publicznego „Wsparcie rodzinnej pieczy zastępczej poprzez prowadzenie Ośrodka Konsultacyjno-Szkoleniowego”, realizowanego przez Fundację „Dialog” na podstawie umowy zawartej w dniu 28 grudnia 2017 r. między Miastem Białystok a Fundacją „Dialog”. Wychowanków rodzinnej pieczy zastępczych do mentoringu typował MOPR.

7. Współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi

Współpraca z Sądem obejmowała w szczególności przekazywanie opinii o kandydatach do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, przekazywanie ocen sytuacji dzieci wraz z opinią o zasadności dalszego pobytu dzieci w pieczy zastępczej oraz informacji o aktualnej sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, informowanie Sądu o możliwości umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej, przekazanie rejestru osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz osób pełniących te funkcje.

Współpraca z PCPR dotyczyła w szczególności procesu usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej, wymiany informacji w sytuacji zmiany przez rodzinę zastępczą miejsca zamieszkania oraz przekazywania

informacji nt. możliwości umieszczania dzieci z innych powiatów w rodzinach zastępczych na terenie Białegostoku.

Współpraca z ośrodkiem adopcyjnym obejmowała w szczególności przekazywanie informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, decyzji dotyczących dalszego planu pomocy dzieciom, opinii i dokumentacji potrzebnych do sporządzenia „Karty dziecka” w przypadku dzieci zakwalifikowanych do przysposobienia, udział przedstawiciela Ośrodka Adopcyjnego ROPS w Białymstoku na posiedzeniach Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej.

Współpraca z placówkami opiekuńczo-wychowawczymi dotyczyła m.in. procesu usamodzielniania wychowanków placówek, udziału w posiedzeniach Zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka i rodziny w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie miasta (w okresie sprawozdawczym pracownicy ZPZ uczestniczyli w 21 posiedzeniach Zespołów), działania w celu umieszczania wychowanków placówek w rodzinnej pieczy zastępczej. Placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego były objęte wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

MOPR współpracował z Fundacją „Dialog” realizującą zadanie publiczne „Wsparcie rodzinnej pieczy zastępczej poprzez prowadzenie Ośrodka Konsultacyjno-Szkoleniowego (OKS)”. W ramach OKS wychowankowie obejmowani byli mentoringiem, zaś opiekunowie zastępczy uczestniczyli w spotkaniach Klubu Pieczy Zastępczej i korzystali z konsultacji specjalistów różnych dziedzin, w tym uzyskiwali pomoc w nauce dla wychowanków z trudnościami edukacyjnymi.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi obejmowała także informowanie rodzin zastępczych o inicjatywach podejmowanych na rzecz dziecka i rodziny przez te podmioty i inne instytucje, m.in. Towarzystwo „Nasz Dom” (Program Stypendialny „Moja Przyszłość”), Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „Droga” (Program „Odbudować rodzinę”), Stowarzyszenie SPES (stypendium dla rodzin dzieci w ciężkim stanie klinicznym), Stowarzyszenie „Decybelek” (akcja „Kierowcy Dzieciom”) czy Fundację „Normalna Przyszłość” (projekt „Droga do aktywności”).

Realizując zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej pracownicy Zespołu ds. Pieczy Zastępczej:

- byli w stałym kontakcie z przedstawicielami sądów, instytucji oświatowych, świetlic socjoterapeutycznych, ośrodków zdrowia, Policji, PCPR i innych instytucji działających na rzecz dzieci i rodziny,
 - brali udział w grupach roboczych powołanych przez Zespół Interdyscyplinarny do pracy z rodzinami, wobec których istniało podejrzenie, że są dotknięte problemem przemocy w rodzinie,
 - współpracowali z asystentami rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, pracownikami socjalnymi oraz innymi podmiotami organizującymi pracę z rodzinami.
8. Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

Psycholodzy przeprowadzili 379 rozmów wspierających i konsultacji psychologicznych z 204 osobami. Pedagog odbył 410 rozmów wspierających i konsultacji pedagogicznych - pomocy udzielono 187 osobom.

Problematyka spotkań specjalistów z rodzinami zastępczymi i ich wychowankami dotyczyła najczęściej:

- konsultowania zgłaszanych trudności wychowawczych,
- wsparcia emocjonalnego w sytuacji straty, żałoby, kryzysu,
- wyznaczania kierunku pracy terapeutycznej,
- motywowania do działań optymalizujących funkcjonowanie rodzin i poszczególnych jej członków,
- wsparcia emocjonalnego usamodzielnianych wychowanków oraz motywowania ich do podejmowania decyzji.

9. Zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego

Pomoc prawna była świadczona przez prawnika w Ośrodku Interwencji Kryzysowej MOPR w Białymstoku.

10. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej

Sporządzono 398 ocen sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej, wraz z opinią o zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej, które następnie zostały przekazane do właściwego sądu. Oceny sytuacji dzieci dokonywane były w zespole interdyscyplinarnym, w skład którego wchodził: rodzina zastępcza, pedagog, psycholog, przedstawiciel Ośrodka Adopcyjnego w Białymstoku, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej i rodzice, a także inne osoby bliskie dziecku, asystenci, pracownicy socjalni, przedstawiciele przedszkoli, szkół i organizacji pozarządowych. W okresie sprawozdawczym odbyły się 24 posiedzenia Zespołu ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej. Sporządzono 77 ocen rodzin zastępczych.

11. Prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej

Psycholodzy i pedagog MOPR, poza pracą świadczoną na terenie Ośrodka, odwiedzali również środowiska, gdzie spotykali się z opiekunami zastępczymi i wychowankami rodzinnej pieczy zastępczej (136 spotkań w miejscu zamieszkania rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka). Sporządzono 48 opinii

psychologicznych dzieci umieszczonych w 2018 r. w rodzinach zastępczych. Rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej również mogli skorzystać z pomocy psychologów i pedagoga ZPZ (odbyło się 123 takich spotkań). Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej i pracownicy socjalni spotkali się 111 razy z rodzicami dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych. Rodzice biologiczni mogli się spotykać z dziećmi umieszczonymi w rodzinnej pieczy zastępczej w dostosowanych do tego pomieszczeniach na terenie Ośrodka (odbyło się 75 takich spotkań).

12. Przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7 ustawy, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka

Sporządzono 37 opinii o spełnianiu warunków do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, zgodnie z art. 42 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w tym 35 opinii na wniosek Sądu. W tym celu koordynatorzy i pracownicy socjalni spotykali się z kandydatami w ich miejscu zamieszkania.

Przeprowadzono 88 badań psychologicznych w celu sporządzenia opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, z czego 38 stanowiły badania okresowe. Przeprowadzono 14 wywiadów pedagogicznych w celu sporządzenia opinii pedagogicznej o kandydatach do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

13. Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających

Do Ośrodka Adopcyjnego ROPS w Białymstoku zgłoszono 29 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną.

14. Wydawanie opinii i zaświadczeń

Sporządzono 84 opinie dotyczących zasadności przyznania rodzinom zastępczym środków finansowych. Na prośbę opiekunów zastępczych oraz usamodzielnianych wychowanków wydano 26 zaświadczeń.

15. Przygotowywanie indywidualnych programów usamodzielnienia, ich aktualizacji oraz udzielanie wsparcia usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej

We współpracy z wychowankami pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej oraz z ich opiekunami usamodzielnienia opracowano 28 Indywidualnych Programów Usamodzielnienia (IPU). W 123 przypadkach istniała konieczność aktualizacji Programów w związku ze zmianą sytuacji życiowej usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej. Sporządzono 33 oceny końcowe IPU. Realizowanych było ogółem 255 IPU. Realizacja Programów jest na bieżąco monitorowana przez pracownika socjalnego lub koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Pracownicy socjalni oraz koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej 545 razy spotkali się z usamodzielnianymi wychowankami pieczy zastępczej. Wspieranie usamodzielnianych wychowanków polegało m.in. na pomocy w załatwianiu spraw urzędowych, motywowaniu do nauki i poszukiwania pracy, informowaniu i zachęcaniu do udziału w projektach oraz szkoleniach.

Osoby usamodzielniane mogły korzystać z pomocy psychologów i pedagoga ZPZ (odbyły się 54 spotkania specjalistów z osobami usamodzielnianymi).

Usamodzielniani wychowankowie kierowani byli do mieszkań chronionych będących w dyspozycji Dyrektora MOPR. Wszyscy usamodzielniani wspierani byli przez pracownika socjalnego MOPR (odbyło się 266 spotkań z wychowankami skierowanymi do mieszkań chronionych).

16. Podnoszenie kwalifikacji pracowników

Pracownicy Zespołu ds. Pieczy Zastępczej uczestniczyli w szkoleniach, warsztatach konferencyjnych oraz supervizji zorganizowanej przez MOPR i przez ROPS w Białymstoku.

Realizacja zadań przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 77 ust. 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka obejmuje się opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, którego wyznacza organizator rodzinnej pieczy zastępczej.

W okresie sprawozdawczym w ZPZ pracowało 8 koordynatorów (6,5 etatu), których zatrudnienie było współfinansowane przez Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej w ramach „Programu Asystent Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej na rok 2018”.

Koordynatorzy objęli systematycznym wsparciem łącznie 114 rodzin zastępczych i 1 rodziny dom dziecka, w których przebywało 175 wychowanków. Koordynatorzy okresowo udzielili wsparcia także 30 innym rodzinom zastępczym, w których przebywało 33 dzieci. Z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej współpracowali dyrektorzy 2 placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego (przebywało w nich 18 wychowanków).

Koordynatorzy objęli wsparciem 34 wychowanków usamodzielnianych.

Koordynatorzy odbyli:

- 1 245 spotkań z rodzinami zastępczymi, 7 spotkań z prowadzącymi rodzinny dom dziecka, 21 spotkań z prowadzącymi placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego,
- 105 spotkań z usamodzielnianymi wychowankami,
- 87 spotkań z rodzinami biologicznymi wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej,
- 43 spotkania z asystentami rodziny, pracownikami socjalnymi lub kuratorami,
- 104 spotkania z pracownikami szkół, przedszkoli i świetlic socjoterapeutycznych.

Koordynatorzy sporządzili:

- 238 ocen sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej wraz z opinią o zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej (oceny przekazano do Sądu),
- 105 pism do Sądu o aktualnej sytuacji rodzin zastępczych i przebywających w nich dzieci,
- 14 wniosków o uregulowanie sytuacji prawnej dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej,
- 44 oceny rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka,
- 30 wniosków do pracowników socjalnych z prośbą o wgląd w sytuację rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej,
- 20 pism do Ośrodka Adopcyjnego,
- 58 opinii o zasadności przyznania rodzinom zastępczym dodatkowych świadczeń finansowych,
- 31 opinii o kandydatach do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

V. ŚWIADCZENIA OPIEKI ZDROWOTNEJ FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH

Do zadań zleconych gminy, zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, należy wydawanie decyzji potwierdzającej prawo do świadczeń opieki zdrowotnej świadczeniobiorcom innym niż ubezpieczeni, osobom posiadającym miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i posiadającym obywatelstwo polskie oraz osobom, które uzyskały w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, spełniającym kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej, przy jednoczesnym stwierdzeniu braku okoliczności, o której mowa w art. 12 ustawy o pomocy społecznej.

Decyzję potwierdzającą prawo do świadczeń opieki zdrowotnej wydaje się na wniosek świadczeniobiorcy, a w przypadku stanu nagłego - na wniosek świadczeniodawcy udzielającego świadczenia opieki zdrowotnej, złożony niezwłocznie po udzieleniu świadczenia. Postępowanie może być wszczęte również z urzędu lub na wniosek właściwego oddziału Wojewódzkiego Funduszu Zdrowia.

Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie decyzji przysługuje przez okres 90 dni od dnia określonego w decyzji, którym jest dzień złożenia wniosku, a w przypadku udzielenia świadczenia w stanie nagłym - dzień udzielenia świadczenia, chyba że w tym okresie świadczeniobiorca zostanie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym.

W okresie od 1.01.2018 r. do 31.12.2018 r. wydano 294 decyzje w sprawie uprawnienia do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych świadczeniobiorcom innym niż ubezpieczeni (zgodnie z art. 7 ust. 2-4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych), w tym 251 decyzji przyznających, 6 decyzji odmownych, 28 decyzji wygaszających uprawnienie - na podstawie postępowania z urzędu oraz 9 decyzji umarzających postępowanie w sprawie przyznania uprawnienia do świadczeń opieki zdrowotnej.

Do wydawania decyzji Prezydent Miasta Białegostoku upoważnił Dyrektora MOPR.

VI. REHABILITACJA SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku w ramach realizacji zadań z zakresu rehabilitacji społecznej w 2018 r. dofinansował następujące zadania:

- likwidację barier technicznych, w komunikowaniu się, architektonicznych,
- zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny,
- uczestnictwo osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- działalność warsztatów terapii zajęciowej,
- rehabilitację dzieci i młodzieży.

Tabela Nr 37. Zestawienie zbiorcze zadań z zakresu rehabilitacji społecznej realizowanych w 2018 r.

Nazwa zadania	Liczba wniosków	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota wypłaconego dofinansowania (w zł)
Bariery techniczne	46	42	68 136
Bariery w komunikowaniu się	27	24	29 872
Bariery architektoniczne	30	19	136 991
Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	1 524	1 466	731 864
Sprzęt rehabilitacyjny	15	12	7 634
Turnusy rehabilitacyjne	Dorośli	783	635 911
	Dzieci	141	182 535
Warsztaty terapii zajęciowej			1 921 100
Razem	2 566	2 054	3 714 043

Tabela Nr 38. Zestawienie zbiorcze zadań realizowanych w 2018 r. w zakresie rehabilitacji dzieci i młodzieży

Rehabilitacja dzieci i młodzieży	Liczba wniosków	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota wypłaconego dofinansowania (w zł)
Bariery techniczne	4	4	16 068
Bariery w komunikowaniu się	9	5	7 630
Bariery architektoniczne	2	2	20 908
Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	256	249	277 332
Sprzęt rehabilitacyjny	5	5	4 787
Razem	276	265	326 725

Na terenie Białegostoku w 2018 r. funkcjonowały cztery warsztaty terapii zajęciowej, gdzie rehabilitacji poddawanych było 129 osób, w tym 122 niepełnosprawnych mieszkańców miasta Białegostoku, przy czym 14 uczestników warsztatów z różnych względów zostało skreślonych z listy uczestników, w tym 8 z uwagi na podjęcie zatrudnienia.

Tabela Nr 39. Informacja o działających na terenie Miasta Białegostoku warsztatach terapii zajęciowej

Nazwa jednostki prowadzącej WTZ	Siedziba warsztatu (ul.)	Liczba miejsc	Rodzaj schorzeń i dysfunkcji uczestników warsztatu	Budżet ogółem w zł	Kwota dofinansowania wypłaconego przez MOPR ze środków PFRON	Kwota dofinansowania wypłaconego z budżetu Miasta
Fundacja AC ul. Legionowa 14/16 lok. 104	Storczykowa 7	25	upośledzenie umysłowe, schorzenia współistniejące	457 219	411 119	46 100
Spółdzielnia SNB, ul. Kraszewskiego 26/2	Kraszewskiego 26/2	22	dysfunkcja narządu wzroku, schorzenia współistniejące	402 564	361 996	40 568
Caritas Archidiecezji Białostockiej ul. Warszawska 32	Knyszyńska 12a	40	upośledzenie umysłowe i inne przyczyny niepełnosprawności	736 661	662 901	73 760
P.W. „JARD” Al. Jana Pawła II 54	Transportowa 4	30	choroby psychiczne, upośledzenie umysłowe, schorzenia współistniejące	540 404	485 084	55 320
Razem		117	X	2 136 848	1 921 100	215 748

Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku realizował w 2018 r. pilotażowy program „Aktywny samorząd” finansowany ze środków PFRON i do dnia 30 sierpnia 2018 r. przyjmował wnioski dotyczące udziału w Module I ww. programu w następujących obszarach:

Obszar A - likwidacja bariery transportowej:

Zadanie 1: pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,

Zadanie 2: pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B,

Obszar B - likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

Zadanie 1: pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,

Zadanie 2: dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,

Obszar C - likwidacja barier w poruszaniu się:

Zadanie 2: pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,

Zadanie 3: pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,

Zadanie 4: pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny.

W ramach programu „Aktywny samorząd” wpłynęło 75 wniosków (od 69 wnioskodawców). 74 złożone wnioski zostały pozytywnie zweryfikowane pod względem formalnym i przeznaczone do dofinansowania. Jeden wniosek został zweryfikowany negatywnie pod względem formalnym. Ośrodek na realizację programu otrzymał środki finansowe PFRON w dwóch transzach (łącznie 543 675 zł):

I transza - 201 503 zł,

II transza - 342 172 zł.

Zawarto 74 umowy dofinansowania na kwotę 536 596 zł. Zgodnie z dokumentami programowymi obowiązującymi realizatorów pilotażowego programu „Aktywny samorząd” zakończenie realizacji zadania dla wniosków złożonych w 2018 r. nastąpi do dnia 15 kwietnia 2019 r.

VII. ŚWIADCZENIA RODZINNE, ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE - PROGRAM RODZINA 500+, POMOC OSOBOM UPRAWNIONYM DO ALIMENTÓW, DODATKI MIESZKANIOWE I ENERGETYCZNE

1. Świadczenia rodzinne

Świadczeniami rodzinnymi są:

- 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- 2) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne,
- 3) podwyższony dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka,
- 4) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
- 5) świadczenie rodzicielskie.

Kwoty kryteriów dochodowych wynosiły: 674 zł na osobę w rodzinie i 764 zł na osobę w rodzinie, w której jest dziecko niepełnosprawne.

Wysokość wypłacanych zasiłków rodzinnych:

- 95 zł na dziecko do 5 lat,
- 124 zł na dziecko w wieku od 5 do 18 lat,
- 135 zł na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia.

W 2018 r. przyjęto 17 087 wniosków o przyznanie świadczeń rodzinnych, w tym:

- zasiłki rodzinne i świadczenia opiekuńcze - 12 384,
- jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka - 2 650.

W sprawie świadczeń rodzinnych wydano 27 243 decyzji dla 12 068 rodzin, z tego 6 902 rodzinom przyznano zasiłki rodzinne (w tym: na 1 dziecko - 2 555 rodzinom, na 2 dzieci - 3 048 rodzinom, na 3 dzieci - 987 rodzinom, na 4 i więcej dzieci - 312 rodzinom), w tym:

- przyznających - 22 284,
- odmownych - 1 878,
- zmieniających/uchylających - 1 781,
- stwierdzających nienależnie pobrane świadczenia - 545,
- rozkładających na raty należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń - 47,
- częściowo umarzających należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń - 2,
- odmawiających umorzenia nienależnie pobranych świadczeń - 11,

- uchylających z powodu zastosowania przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego - 255,
- całkowicie umarzających należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń - 1,
- inne (umorzenie, wygaśnięcie decyzji, uchylenie decyzji) - 439.

W ramach świadczeń rodzinnych wypłacano również świadczenie rodzicielskie. W sprawie świadczenia rodzicielskiego wydano 749 decyzji, z tego:

- przyznających - 684,
- odmownych - 12,
- inne (umorzenie, wygaśnięcie, uchylenie decyzji) - 53.

Dział Świadczeń Rodzinnych wypłacał, na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna, zasiłek dla opiekuna w wysokości 520 zł miesięcznie do dnia 30 października 2018 r. i od dnia 1 listopada 2018 r. w wysokości 620 zł miesięcznie. W sprawie zasiłku dla opiekuna wydano 118 decyzji.

W 2018 r. przyznawano i wypłacano jednorazowe świadczenie pieniężne określone w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. W sprawie jednorazowego świadczenia „Za życiem” wydano 47 decyzji przyznających świadczenie.

Tabela Nr 40. Realizacja świadczeń rodzinnych w 2018 r.

L.p.	Wyszczególnienie	Kwota wydatków (w zł)	Liczba świadczeń
1.	Zasiłki rodzinne	17 403 555	157 282
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych, z tego z tytułu:	7 586 550	57 402
2.1.	urodzenia dziecka	1 011 325	1 483
2.2.	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	1 450 608	3 900
2.3.	samotnego wychowywania dziecka	1 412 972	7 380
2.4.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	1 141 080	11 204
2.5.	rozpoczęcia roku szkolnego	787 668	14 026
2.6.	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	27 910	324
2.7.	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1 754 988	19 085
3.	Zasiłki rodzinne z dodatkami (w.1 + w.2)	24 990 105	214 684
4.	Zasiłki pielęgnacyjne	10 582 056	67 185
5.	Świadczenia pielęgnacyjne	14 818 578	10 066
6.	Specjalne zasiłki opiekuńcze	1 545 523	2 918
7.	Zasiłki dla opiekuna	756 033	1 426
8.	Świadczenia opiekuńcze (w.4 + w.5 + w.6 + w.7)	27 702 191	81 595
9.	Razem (w.3 + w.8)	52 692 296	296 279
10.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	2 631 000	2 631
11.	Świadczenie rodzicielskie	7 727 387	8 498
12.	Razem świadczenia rodzinne	63 050 683	307 408
13.	Jednorazowe świadczenie „Za życiem”	184 000	46
14.	Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, z tego:	3 181 226	9 919
14.1	na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników	19 153	216
15.	Składki na ubezpieczenia zdrowotne	519 900	5 709
	Razem	66 935 809	323 082

Dział Świadczeń Rodzinnych MOPR, zgodnie z Uchwałą nr XLII/463/05 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 30 maja 2005 r., w 2018 r. wypłacił podwyższony dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka 1 048 rodzinom w liczbie 1 064 świadczeń na kwotę 504 663 zł.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych w przypadku ustalenia, że mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego wojewoda wydawał decyzję przyznającą świadczenia rodzinne, które wypłacał organ właściwy.

W 2018 r. w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego wypłacono 2 577 świadczeń na kwotę 725 798 zł. Dokonano zwrotu nienależnie pobranych świadczeń w wysokości 497 447 zł (w tym były zwroty wynikające ze zgonu świadczeniobiorcy).

2. Świadczenie wychowawcze – Program „Rodzina 500+”

W 2018 r. przyjęto 22 805 wniosków o przyznanie świadczenia wychowawczego.

Wydano 25 175 decyzji dla 17 722 rodzin, w tym:

- przyznających - 22 326,
- odmownych - 828,
- zmieniających/uchylających - 994,
- stwierdzających nienależnie pobrane świadczenia - 373,
- rozkładających na raty należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń - 37,
- odmawiających umorzenia nienależnie pobranych świadczeń - 12,
- uchylających z powodu zastosowania przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego - 177,
- całkowicie umarzających należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń - 1
- inne (umorzenie, wygaśnięcie, uchylenie decyzji) - 427.

Tabela Nr 41. Świadczenie wychowawcze - Program „Rodzina 500+”

Wyszczególnienie	Kwota wydatków (w zł)	Liczba świadczeń
Świadczenie wychowawcze	154 307 698	309 812

W 2018 r. w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego:

- wypłacono 4 974 świadczenia na kwotę 2 385 120 zł,
- dokonano zwrotu nienależnie pobranych świadczeń w wysokości 678 173 zł.

3. Świadczenie „Dobry start”

Rządowy Program „Dobry Start” jest wsparciem rodzin z dziećmi w ponoszeniu wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego. Wsparcie polega na przyznaniu na dziecko, raz w roku, świadczenia „Dobry start” w wysokości 300 zł. Dokonano zwrotu nienależnie pobranych świadczeń w wysokości 300 zł.

W 2018 r. przyjęto 22 444 wnioski o przyznanie świadczenia „Dobry start”.

Wydano 21 855 informacji o przyznaniu świadczenia dla 21 558 rodzin.

Wydano 262 decyzje, z tego:

- stwierdzających nienależnie pobrane świadczenie - 1,
- odmownych - 123,
- inne (umorzenie, wygaśnięcie, uchylenie decyzji) - 138.

Tabela Nr 42. Rządowy Program „Dobry start”

Wyszczególnienie	Kwota wydatków (w zł)	Liczba świadczeń
Świadczenie „Dobry start”	8 955 000	29 858

4. Fundusz alimentacyjny i dłużnicy alimentacyjni

4.1. Fundusz alimentacyjny

W 2018 r. przyjęto 1 611 wniosków o przyznanie świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Wydano 2 273 decyzje dla 1 159 rodzin, w których było 1 739 osób uprawnionych do tych świadczeń, w tym:

- przyznających - 1 552,
- odmownych - 136,
- zmieniających - 187,
- stwierdzających nienależnie pobrane świadczenia - 256,
- rozkładających na raty należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń - 35,
- odmawiających umorzenia nienależnie pobranych świadczeń - 19,
- umarzających postępowanie - 28,
- inne (umorzenie, wygaśnięcie, uchylenie decyzji) - 60.

Tabela Nr 43. Fundusz alimentacyjny

Wyszczególnienie	Kwota wydatków (w zł)	Liczba świadczeń
Fundusz alimentacyjny	8 675 064	21 831

W 2018 r. dokonano zwrotu:

- nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego - 142 930 zł,
- nienależnie pobranej zaliczki alimentacyjnej - 963 zł.

4.2. Dłużnicy alimentacyjni

W 2018 r. wydano 222 decyzje w sprawach dotyczących dłużników alimentacyjnych, w tym:

- w sprawie uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych - 80,
- na wniosek dłużnika alimentacyjnego dotyczących zadłużenia z tytułu wypłaconego funduszu alimentacyjnego - 52, w tym:
 - odmawiających umorzenia - 30,
 - rozkładających na raty - 20,
 - odraczających termin płatności - 1,
 - umarzających w całości zadłużenie - 1,
- na wniosek dłużnika alimentacyjnego dotyczących zadłużenia z tytułu wypłaconej zaliczki alimentacyjnej - 17, w tym:
 - odmawiających umorzenia - 7,
 - rozkładających na raty - 9,
 - odraczających termin płatności - 1
- inne (umorzenie, wygaśnięcie, uchylenie decyzji) - 73.

W 2018 r. dokonano zwrotu przez dłużników alimentacyjnych z tytułu:

- wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego - 1 438 828 zł (w tym 1 262 838 zł odsetki),
- wypłaconej zaliczki alimentacyjnej - 208 583 zł.

Tabela Nr 44. Działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych w 2018 r.

Wyszczególnienie	Liczba podjętych działań	Liczba podjętych działań, które doprowadziły do wzrostu ściągальności należności wymienionych w art. 28 ust. 1 pkt 1-4 ustawy
Przeprowadzone przez organ właściwy dłużnika wywiady alimentacyjne oraz odebrane oświadczenia majątkowe	396	96
Przekazanie komornikowi sądowemu informacji mających wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz z oświadczenia majątkowego	365	95
Zobowiązanie dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako bezrobotny albo poszukujący pracy	21	1
Poinformowanie powiatowego urzędu pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego	115	X
Wszczęcie postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	121	22
Wydanie decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	61	9
Wydanie decyzji o umorzeniu postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, w tym:	58	X
na podstawie art. 5 ust. 3a ustawy	17	X
Złożenie wniosku o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 Kodeksu karnego	276	43
Skierowanie wniosku o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego	36	9
Skierowanie do starosty wniosku o uchylenie decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego	22	X
Przekazanie informacji gospodarczej do biur informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy w przypadku powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy	458	0

5. Dodatki mieszkaniowe

Dodatek mieszkaniowy przyznawany jest na podstawie ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (na wniosek osoby uprawnionej) w drodze decyzji administracyjnej na okres 6 miesięcy, licząc od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu złożenia wniosku.

W 2018 r. złożono 8 646 wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego.

Wydano 10 082 decyzje dla 5 305 rodzin, w tym:

- przyznających - 8 805,
- odmownych - 824,
- zmieniających/uchylających - 80,
- wstrzymujących wypłatę dodatku mieszkaniowego - 83,
- wznawiających wypłatę dodatku - 53,
- stwierdzających wygaśnięcie decyzji - 130,
- stwierdzających umorzenie postępowania - 107.

W 2018 r. przeprowadzono 1 356 wywiadów środowiskowych, w wyniku których wydano:

- postanowienie w sprawie umorzenia postępowania - 30,
- decyzji odmownych - 75,
- decyzji przyznających dodatek mieszkaniowy - 1 246,
- sprawy w trakcie załatwiania - 5.

Środki wydatkowane na wypłatę dodatków mieszkaniowych wynosiły 10 927 414 zł.

Tabela Nr 45. Realizacja dodatków mieszkaniowych w 2018 r.

Wyszczególnienie zarządców mieszkań	Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych	Liczba dodatków mieszkaniowych	Średnia kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych
Komunalne	4 051 194	16 546	245
Spółdzielcze	3 722 342	19 467	191
Wspólnoty mieszkaniowe	1 341 688	6 950	193
Prywatne	185 648	542	343
TBS	1 312 261	4 313	304
Inne	314 281	960	327
Razem	10 927 414	48 778	224

6. Dodatki energetyczne

Odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej tj. osobie, której przyznano dodatek mieszkaniowy w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy o dodatkach mieszkaniowych, która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej przysługuje dodatek energetyczny. Dodatek energetyczny przyznaje wójt, burmistrz lub prezydent miasta, w drodze decyzji, na wniosek odbiorcy wrażliwego energii elektrycznej. W Białymstoku dodatek energetyczny przyznaje i wypłaca MOPR.

W 2018 r. złożono 4 745 wniosków o przyznanie dodatku energetycznego. Wydano 4 822 decyzji dla 2 684 rodzin, w tym:

- przyznających - 4 587,
- odmownych - 171,
- inne (umorzenie, wygaśnięcie, uchylenie decyzji) - 64.

Tabela Nr 46. Realizacja dodatków energetycznych w 2018 r.

Wyszczególnienie	Kwota wydatków (w zł)	Liczba świadczeń
Dodatek energetyczny odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej	312 336	22 77

VIII. ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE DLA POSIADACZY KARTY POLAKA

Na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o Karcie Polaka cudzoziemcowi, który wystąpi do wojewody z wnioskiem o udzielenie zezwolenia na pobyt stały z tytułu posiadania Karty Polaka, na jego wniosek, może być przyznane świadczenie pieniężne przeznaczone na pokrycie kosztów zagospodarowania i bieżącego utrzymania w Rzeczypospolitej Polskiej. Świadczenie pieniężne na okres do 9 miesięcy przyznaje wojewoda właściwy do przyjęcia wniosku. Wpłaty świadczenia dokonuje w okresach miesięcznych starosta wskazany przez wojewodę w decyzji przyznającej świadczenie pieniężne jako właściwy ze względu na miejsce pobytu osoby uprawnionej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Jest to zadanie z zakresu administracji rządowej, przy czym do jego realizacji w Mieście Białystok został wyznaczony MOPR.

Tabela Nr 47. Świadczenia pieniężne dla posiadaczy Karty Polaka wypłacone w 2018 r.

Forma pomocy	Liczba osób/rodzin	Liczba osób w rodzinach	Kwota świadczeń w zł
Świadczenie pieniężne dla posiadaczy Karty Polaka	193	285	1 407 745

IX. WSPÓŁPRACA MOPR Z INNYMI PODMIOTAMI

1. W 2018 r. w celu zapewnienia pomocy osobom i rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej MOPR współpracował z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi, a w szczególności:
 - z Dziennym Domem Pomocy Społecznej w Białymstoku - zapewnienie posiłku, stacjonarnych usług opiekuńczych, organizacja czasu wolnego poprzez aktywizację społeczną, gimnastyka usprawniająca,
 - z Polskim Czerwonym Krzyżem - w celu zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
 - z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej - w zakresie zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi; kierowanie osób i rodzin celem uzyskania pomocy żywnościowej, w tym w ramach programu FEAD; pomoc w formie wyprawki szkolnej oraz paczek świąteczno-choinkowych dzieciom z ubogich rodzin,
 - z Caritas Archidiecezji Białostockiej - wskazywanie osobom bezdomnym możliwości uzyskania schronienia w noclegowni; kierowanie osób i rodzin w celu zaopatrzenia w odzież i uzyskania pomocy żywnościowej; z parafialnymi oddziałami Caritas - organizowanie czasu wolnego dzieciom, zapewnienie wypoczynku letniego, paczki świąteczne przed Świętami Bożego Narodzenia i Świętami Wielkanocnymi;
 - ze Stowarzyszeniem „Ku Dobrej Nadziei” - wskazywanie osobom bezdomnym możliwości uzyskania schronienia w ogrzewalni i w formie całodobowego pobytu; kierowanie osób wykluczonych społecznie, w tym bezrobotnych do uczestnictwa w Centrum Integracji Społecznej, kierowanie osób i rodzin celem uzyskania pomocy żywnościowej, w tym w ramach programu FEAD; paczki z żywnością przed Świętami Bożego Narodzenia, pomoc wolontariuszy w uprzątnięciu mieszkania;
 - ze Stowarzyszeniem Pomocy Rodzinie „Droga” - kierowanie osób i rodzin celem uzyskania pomocy żywnościowej, w tym w ramach programu FEAD; kierowanie osób wykluczonych społecznie, w tym bezrobotnych do uczestnictwa w Klubie Integracji Społecznej, zapewnienie wypoczynku letniego i zimowego dzieciom z rodzin najuboższych oraz wspieranie rodzin wykazujących bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
 - z Prawosławnym Ośrodkiem Miłosierdzia Diecezji Białostocko-Gdańskiej „Eleos” - wskazywanie rodzicom możliwości pobytu dzieci w ośrodkach wsparcia dziennego, kierowanie osób bezdomnych w celu uzyskania pomocy rzeczowej, np. posiłku, odzieży oraz usługowej (kąpiel, pranie);
 - ze Stowarzyszeniem na rzecz rodziny i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym HOLOS - kierowanie osób wykluczonych społecznie, w tym bezrobotnych do uczestnictwa w Centrum Integracji Społecznej, kierowanie osób i rodzin celem uzyskania pomocy żywnościowej w ramach programu FEAD;
 - ze Stowarzyszeniem Penitencjarnym „Patronat” - wskazywanie osobom bezdomnym, które opuściły zakłady karne, możliwości uzyskania schronienia i innych form wsparcia;
 - z Zarządem Mienia Komunalnego - informowanie klientów o możliwości ubiegania się o mieszkanie z zasobów gminy, popieranie ich wniosków o przydział lokalu, udzielanie informacji osobom i rodzinom zamieszkującym w lokalach komunalnych o możliwości przystąpienia do „Programu Pomocy Osobom i Rodzinom Zagrożonym Eksmisją” oraz o możliwości uzyskania ulg w opłatach mieszkaniowych;
 - z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Białymstoku, Powiatowym Urzędem Pracy w Białymstoku, doradcami zawodowymi - kierowanie osób na kursy i szkolenia oraz w celu uzyskania statusu osoby bezrobotnej bądź poszukującej pracy;

- ze Stowarzyszeniem Kontakt Miast Białystok-Eindhoven - kierowanie osób i rodzin celem uzyskania pomocy żywnościowej, w tym w ramach programu FEAD, uzyskania pomocy w formie wypożyczenia podręczników dzieciom do szkoły lub zakupienia ich przez Stowarzyszenie, w celu uzyskania poradnictwa prawnego;
 - z Towarzystwem Przyjaciół Dzieci, Polskim Stowarzyszeniem Pedagogów i Animatorów „Klanza”, Stowarzyszeniem Pomocy Rodzinie i Dzieciom „Szansa”, Stowarzyszeniem Pomocy Rodzinie „Droga”, Klubem „Dobra Nowina - w zakresie zapewnienia pomocy dzieciom z rodzin najuboższych, w tym w formie wypoczynku letniego i zimowego,
 - z Klubem Pacjenta „Przystań”, Stowarzyszeniem „My Dla Innych”, Centrum Wolontariatu, Towarzystwem Wspierania Inicjatyw Społecznych „Alpi”, Uniwersytetem Trzeciego Wieku, Polskim Związkiem Emerytów i Rencistów - w sprawach pomocy osobom niepełnosprawnym, starszym, samotnym;
 - z jednostkami ochrony zdrowia, a zwłaszcza szpitalami - w celu objęcia osób nieubezpieczonych ubezpieczeniem zdrowotnym, a w razie potrzeby - usługami opiekuńczymi po zakończeniu leczenia;
 - z lekarzami, w tym rodzinnymi, pielęgniarkami środowiskowymi - wymiana informacji, wspólne wizyty w środowisku, uzyskanie zaświadczeń o stanie zdrowia dla potrzeb udzielenia pomocy społecznej;
 - ze szkołami - współpraca z pedagogami, zapewnienie posiłku dzieciom i młodzieży;
 - ze żłobkami i przedszkolami - zapewnienie posiłku dzieciom;
 - z sądami, kuratorami sądowymi - wymiana informacji, kierowanie wniosków o objęcie kuratelą;
 - z pracodawcami z lokalnego rynku pracy - pozyskiwanie ofert pracy i wskazywanie ich klientom;
 - Policją, Strażą Miejską, Fundacją „Spe Salvi” oraz mieszkańcami miasta Białegostoku - we wskazywaniu miejsc pobytu osób bezdomnych w celu objęcia ich ochroną przed skutkami zimy;
 - z klubami abstynenckimi, poradniami i ośrodkami terapii - celem uzyskania diagnozy w zakresie uzależnienia od alkoholu oraz kierowania osób uzależnionych i współuzależnionych na terapię;
 - z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Białymstoku - celem skierowania osób uzależnionych na leczenie;
 - ZUS, KRUS - w sprawie ustalania uprawnień do renty i emerytury.
2. W zakresie pomocy osobom bezdomnym MOPR współpracował z Caritas Archidiecezji Białostockiej (w tym z placówkami dla osób bezdomnych: noclegownią dla mężczyzn i noclegownią dla kobiet), Prawosławnym Ośrodkiem Miłosierdzia Diecezji Białostocko-Gdańskiej „Eleos”, Fundacją „Spe Salvi”, Stowarzyszeniem „Ku Dobrej Nadziei” (prowadzi m.in. schronisko, noclegownię i ogrzewalnię), Fundacją „Dialog”, Stowarzyszeniem Penitencjarnym „Patronat” (prowadzi schronisko), Izbą Wytrzeźwień (prowadzi noclegownię w okresie zimowym), komisariatami Policji, Strażą Miejską w Białymstoku. Współpraca obejmowała również placówki ochrony zdrowia, w tym szpitale na terenie Białegostoku i innych miast, a także ośrodki wsparcia, urzędy gmin i ośrodki pomocy społecznej z terenu kraju.
 3. W zakresie realizacji zadań na rzecz osób starszych Klub Seniora współpracował z organizacjami seniorskimi działającymi w naszym mieście, a także z Centrum Aktywności Społecznej, Szkołą Zdrowia Publicznego, Komendą Miejską Policji w Białymstoku, Urzędem Komunikacji Elektronicznej, Rzecznikiem Konsumentów, Grupą Ratowniczą „Nadzieja” oraz z białostockimi Przedszkolami Samorządowymi Nr 2, 10, 29, 45, 65, 77.
 4. W zakresie realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych MOPR współpracował z podmiotami świadczącymi pomoc tej grupie osób, w tym m.in. z Fundacją „Aktywizacja”, Stowarzyszeniem na Rzecz Rehabilitacji Psychiatrycznej Klub „Przystań”, Zespołem Szkół Katolickich im. Matki Bożej Miłosierdzia, Stowarzyszeniem Pomocy Dzieciom z Porażeniem Mózgowym „Jasny Cel”, Integrującym Stowarzyszeniem „Jeden Świat” im. prof. Zbigniewa Religi, Polskim Związkiem Głuchych, Polskim Czerwonym Krzyżem, Caritas Archidiecezji Białostockiej, Prawosławnym Ośrodkiem Diecezji Białostocko-Gdańskiej „Eleos”, Stowarzyszeniem Pomocy Rodzinie „Droga”, Stowarzyszeniem „Ku Dobrej Nadziei”, Stowarzyszeniem Kontakt Miast Białystok - Eindhoven, Stowarzyszeniem Przyjaciół i Rodzin z Zaburzeniami Psychicznymi „Pomost”, Polskim Komitetem Pomocy Społecznej, Krajowym Towarzystwem Autyzmu, Podlaskim Stowarzyszeniem Sportowym Osób Niepełnosprawnych „Start”, Stowarzyszeniem Pomocy Dzieciom i Młodzieży „Przyjaciele”, Wspólnotą „Wiara i Światło”, Stowarzyszeniem „My dla Innych”, Fundacją „Normalna Przyszłość”, Podlaską Spółdzielnią Inwalidów „Jubilat”, Fundacją „Normalna przyszłość”, Fundacją „Podaruj Pomoc”, Fundacją „Szansa dla Niewidomych”, Stowarzyszeniem Wspierania Aktywności Niepełnosprawnych Intelktualnie „Aktywni”, Stowarzyszeniem „Dobrze Być Razem”, Fundacją „Spe Salvi”, Fundacją Inicjatyw na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Impuls”, Polskim Związkiem Niewidomych, Fundacją Aktywnej Rehabilitacji FAR, Fundacją Eco Textil Od Was Dla Was, Stowarzyszeniem Pomocy Niesłyszącym „Mig-iem”, Podlaskim Stowarzyszeniem Ludzi Cierpiących na Padaczkę,

- Stowarzyszeniem na rzecz Twórców Niepełnosprawnych „Nike”, Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Chorym na Stwardnienie Rozsiane, Polskim Towarzystwem Stwardnienia Rozsianego, Towarzystwem Wspierania Inicjatyw Społecznych „Alpi”, Fundacją „Pomóż im”, Fundacją „Okno na Wschód”, Fundacją „Bajkowa Fabryka Nadziei”, Fundacją „Serca Bez Granic”.
5. Zadania Środowiskowego Domu Samopomocy realizowano we współpracy z następującymi podmiotami:
- placówki ochrony zdrowia: poradnia zdrowia psychicznego, neurologiczna, endokrynologiczna, poradnia rodzinna, Specjalistyczny Psychiatryczny ZOZ w Choroszczy, Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna,
 - placówki oświatowe, kulturalne i sportowe: Wojewódzki Ośrodek Animacji Kultury, MDK w Białymstoku, Opera i Filharmonia Podlaska w Białymstoku, Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego Dział Zbiorów Specjalnych, Białostocki Ośrodek Sportu i Rekreacji (pływalnia, zalew), Galeria im. Ślędzińskich, Ośrodek Kształcenia Zawodowego w Białymstoku, Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących z Oddziałami Integracyjnymi i. S. Staszica, Szkoła Podstawowa im. Króla Zygmunta Augusta w Wasilkowie,
 - organizacje pozarządowe, m.in. Klub Integracyjny dla Dorosłych Osób Niepełnosprawnych Intelakualnie „Alpi”, Stowarzyszenie na Rzecz Środowiskowego Domu Samopomocy „Trampolina” w Białymstoku, Fundacja „Dialog”, Fundacja „Oswoić świat”,
 - inne m.in. Archidiecezjalne Wyższe Seminarium Duchowne, Klub 18 Białostockiego Pułku Rozpoznawczego w Białymstoku.
6. Zadania z zakresu wspierania rodzin, w których występują trudności opiekuńczo-wychowawcze w opiece nad dziećmi realizowano we współpracy z jednostkami administracji rządowej, samorządowej, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz rodziny, takimi jak:
- żłobki, przedszkola, szkoły (podstawowe, gimnazjalne, ponadgimnazjalne),
 - świetlice socjoterapeutyczne, placówki opiekuńczo-wychowawcze,
 - organizacje pozarządowe, stowarzyszenia m.in. Centrum Pomocy „Samarytanin” Caritas Archidiecezji Białostockiej, Polski Komitet Pomocy Społecznej, Prawosławny Ośrodek Miłosierdzia Diecezji Białostocko-Gdańskiej „Eleos”, Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „Droga”, Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie i Dzieciom „Szansa”, Stowarzyszenie Kontakt Miast Białystok-Eindhoven, Monar, „ETAP” Ośrodek Profilaktyki i Terapii dla Młodzieży i Dorosłych, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Młodzieżowy Ośrodek Konsultacji i Terapii, Centrum Pomocy Dzieciom, Stowarzyszenie „Ku Dobrej Nadziei”, Stowarzyszenie „My dla innych”, Stowarzyszenie „Wiosna”,
 - wychowawcy podwórkowi,
 - kuratorzy sądowi, sąd rejonowy i okręgowy, komornicy, dzielnicowi,
 - poradnie psychologiczno-pedagogiczne,
 - szpitale i poradnie lekarskie, lekarze rodzinni, pielęgniarki środowiskowe, położne; poradnie zdrowia psychicznego m.in. Ośrodek Psychiatrii i Psychoterapii Dzieci i Młodzieży „Eureka”, poradnie terapii uzależnień, Urząd Miejski w Białymstoku, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Komenda Wojewódzka Policji, Komenda Miejska Policji, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Zarząd Mienia Komunalnego.
7. Zadania MOPR z zakresu organizacji pieczy zastępczej Zespół ds. Pieczy Zastępczej realizował przy współpracy ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkami pomocy społecznej, powiatowymi centrami pomocy rodzinie, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi. W ramach współpracy podejmowane były m.in. następujące działania:
- kontakt z przedstawicielami sądów, instytucji oświatowych, świetlic socjoterapeutycznych, ośrodków zdrowia, Policji, powiatowych centrów pomocy rodzinie i innych instytucji działających na rzecz dzieci i rodziny,
 - udział w grupach roboczych powołanych przez Zespół Interdyscyplinarny w Mieście Białystok do pracy z rodzinami, wobec których istniało podejrzenie, że są dotknięte problemem przemocy w rodzinie,
 - współpraca z asystentami rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, pracownikami socjalnymi oraz innymi podmiotami organizującymi pracę z rodzinami.
8. Praktyki, współpraca z uczelniami
- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku od wielu lat przyjmuje studentów na praktyki zawodowe. W 2018 r. praktyki odbywali studenci Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku kierunku Praca Socjalna, a także kierunku Psychologia w Niepaństwowej Wyższej Szkole Pedagogicznej w Białymstoku (praktyki odbyło 16 studentów). Ponadto umożliwiono przeprowadzenie badań naukowych w formie ankiet i wywiadów, a także udostępniono dane statystyczne do pisania prac dyplomowych.

Na terenie OIK odbywały się spotkania ze studentami Wydziału Pedagogiki i Psychologii, dotyczące zasad działania Ośrodka Interwencji Kryzysowej, specyfiki i metod pracy, programów oddziaływania, charakterystyki osób zgłaszających się po pomoc do OIK. W roku 2018 odbyły się 3 takie spotkania ze studentami. Pielęgniarkom specjalizującym się w pielęgniarstwie rodzinnym OIK umożliwił odbycie stażu. Na wniosek Sądu Rejonowego w Białymstoku III Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej odbyło się w MOPR jednodniowe szkolenie praktyczne dla aplikanta kuratorskiego.

9. Współpraca z mediami

Dyrekcja oraz upoważnieni pracownicy Ośrodka wielokrotnie udzielali informacji bądź wypowiadali się w mediach na tematy z zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny i pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie czy świadczeń rodzinnych.

X. KADRA MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY RODZINIE W BIAŁYMSTOKU

Zatrudnienie

Na dzień 31.12.2018 r. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku zatrudniał 494 osoby, spośród których 158 to pracownicy socjalni. 425 pracowników MOPR posiadało wykształcenie wyższe, 49 osób - policealne, 17 osób - średnie, 2 osoby - zasadnicze zawodowe i 1 osoba - podstawowe. Specjalizacją zawodową legitymowało się 55 pracowników socjalnych Ośrodka, w tym: specjalizację I stopnia w zawodzie pracownik socjalny posiadały 43 osoby, specjalizację II stopnia - 12 osób, z czego 5 osób posiadało jednocześnie specjalizację I stopnia. Specjalizację z organizacji pomocy społecznej posiadało 25 osób. Dodatkowo realizację działań MOPR wspierał wolontariusz.

Podnoszenie kwalifikacji pracowników

Pracownicy MOPR brali udział w kursach specjalistycznych, szkoleniach i innych formach kształcenia, podnosząc kwalifikacje i nabywając umiejętności niezbędne do właściwego wykonywania zadań.

W roku sprawozdawczym 244 pracowników Ośrodka uczestniczyło w 84 szkoleniach, a 69 wzięło udział w 16 konferencjach (niektórzy kilkukrotnie).

Wybrane szkolenia, w jakich uczestniczyli pracownicy MOPR:

- Ustawa o pomocy społecznej - zmiany 2018 w praktyce,
- Kpa w praktyce jednostek pomocy społecznej - aktualności 2018,
- Pomoc społeczna a ochrona zdrowia psychicznego 2018,
- Przepisy o dodatkach energetycznych wg stanu prawnego na dzień 1 czerwca 2018,
- Świadczenie wychowawcze 500 plus - aktualne problemy,
- Realizacja ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz zasady zmiany wysokości świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w tym świadczenie „Dobry Start”,
- Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej,
- Bliżej rodziny - szkolenia dla kadr systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej,
- Rola asystenta rodziny w interwencji kryzysowej,
- Depresja dzieci i młodzieży oraz inne zaburzenia emocjonalne,
- Niepełnosprawność sprzężona,
- Zasady właściwego kontaktu z rodzinami osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną,
- Praca z trudnym klientem w pomocy społecznej,
- Terapia Skoncentrowana na Rozwiązaniach,
- Dialog Motywujący jako metoda motywowania do zmiany w pracy pracowników socjalnych,
- Kontrakt socjalny jako narzędzie pracy pracownika socjalnego,
- Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie - kurs podstawowy,
- Praca z osobą stosującą przemoc w rodzinie,
- Postępowanie w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia kadry pomocy społecznej w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych,
- Szkolenie nt. zjawiska handlu ludźmi,
- Wypalenie zawodowe - etiologia, skutki, metody przeciwdziałania,
- Superwizja pracy socjalnej oraz superwizja dla: pracowników OIK, pracowników socjalnych zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, asystentów rodziny, pracowników ZPZ w tym koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, osób pracujących z dzieckiem i rodziną,
- RODO bez tajemnic - unijna reforma przepisów,
- Ochrona danych osobowych w świetle RODO,
- Obowiązkowa dokumentacja przetwarzania danych w RODO,
- Nadchodzące zmiany ustawy o postępowaniu egzekucyjnym,

- Nowelizacja podatku VAT. Praktyczne aspekty nowelizacji roku 2018 na tle zmian prawa podatkowego i interpretacji roku 2017,
- Split payment oraz pozostałe zmiany w VAT w II połowie 2018 r.,
- Zasady prowadzenia akt osobowych - aktualny stan prawny,
- Prawo pracy - czas pracy dla początkujących,
- Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w kazusach,
- Redagowanie projektów samorządowych aktów normatywnych zgodnie z zasadami prawidłowej legislacji i zasadami techniki prawodawczej,
- Przygotowanie do obowiązkowej elektronizacji zamówień publicznych - zamówienia do i powyżej 30 000 euro.

Udział w konferencjach

Wybrane konferencje, w których udział wzięli przedstawiciele MOPR:

- Anatomia RODO - narzędzia, prawo, procesy,
- Ochrona danych osobowych w świetle nowych regulacji prawnych,
- Współczesne wyzwania dla kadry kierowniczej ośrodków pomocy społecznej,
- Seminarium podsumowujące realizację Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020,
- VI Kongres Rodzicielstwa Zastępczego,
- XVIII Ogólnopolska Konferencja Pracowników Socjalnych,
- VII Zlot Asystentów Rodziny - Kierowanie zespołem asystentów rodziny w kontekście współpracy z instytucjami pomocowymi,
- II Podlaski Kongres na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie wobec osób starszych - w ramach programu „poMOC, a nie przemoc”,
- Zagrożenie i bezpieczeństwo w wirtualnym świecie dzieci,
- Zagrożenie i bezpieczeństwo w życiu Seniora,
- Coaching społeczny - nowe metody pracy z osobami z niepełnosprawnością,
- Interwencyjna pomoc psychologiczna w zdarzeniach masowych.

XI. INFORMACJA O REALIZACJI PROGRAMU POMOCY SPOŁECZNEJ NA LATA 2017-2020

1. Pomoc osobom i rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej

Cel zadania: Wsparcie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Wskaźniki

1. Liczba osób/rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych pomocy społecznej - 7 771.
2. Liczba osób korzystających z dożywiania w ramach Programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” - 9 956.
3. Liczba osób/rodzin, którym świadczone pracę socjalną - 10 540.
4. Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego, w szczególności prawnego, psychologicznego i rodzinnego - 1 811.

2. Działania aktywizacyjne i reintegracyjne na rzecz osób i rodzin

2.1. Pomoc osobom bezrobotnym i nieaktywnym zawodowo zagrożonym wykluczeniem społecznym

Cel zadania: Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo zagrożonych wykluczeniem.

Wskaźniki

1. Liczba osób, które wykonywały prace społecznie użyteczne - 0.
2. Liczba osób uczestniczących w aktywnych formach wsparcia prowadzonych przez podmioty ekonomii społecznej (KIS, CIS) - 109.
3. Liczba osób, które w wyniku pracy socjalnej uzyskały status osoby bezrobotnej/poszukującej pracy - 569.
4. Liczba osób, które podjęły zatrudnienie w wyniku upowszechniania ofert pracy oraz informowania o wolnych miejscach pracy - 1738, w tym 118 w wyniku upowszechniania ofert pracy przez pracowników socjalnych.
5. Liczba osób objętych wsparciem w formie warsztatów - 205.
6. Liczba osób uczestniczących w innych formach wsparcia - 1 641.

2.2. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością

Cel zadania: Udzielanie schronienia osobom bezdomnym, zapobieganie powstawaniu, utrwalaniu się i poszerzaniu zjawiska bezdomności na terenie Miasta Białegostoku, zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego

oraz stwarzanie warunków sprzyjających rozwiązywaniu problemów osób bezdomnych. Zadanie ma na celu również tworzenie szans i warunków umożliwiających osobom bezdomnym wyjście z bezdomności.

Wskaźniki

1. Liczba osób bezdomnych, którym udzielono wsparcia - 410.
2. Liczba miejsc schronienia - 295 (w schronisku, noclegowni i ogrzewalni);
3. Liczba zawartych (w danym roku) indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności - 35;
4. Liczba zawartych (w danym roku) kontraktów socjalnych - 24.

2.3. Pomoc osobom i rodzinom, w których występuje uzależnienie od alkoholu

Cel zadania: Ograniczanie skutków szkodliwego używania alkoholu oraz zmniejszanie ryzyka powstawania nowych problemów związanych z nadużywaniem alkoholu.

Wskaźniki

1. Liczba porad udzielonych przez pracowników socjalnych osobom nadużywającym alkoholu oraz współuzależnionym członkom rodzin - 2 475.
2. Liczba wniosków skierowanych do MKRPA o leczenie osoby uzależnionej - 400, w tym 90 skierowanych przez MOPR.
3. Liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną z uwagi na występujący alkoholizm - 281.

2.4. Pomoc cudzoziemcom

Cel zadania: Zapewnienie pomocy cudzoziemcom, w tym mającej na celu wspieranie procesu integracji.

Wskaźniki

1. Liczba realizowanych indywidualnych programów integracji - 25.
2. Liczba cudzoziemców korzystających z pomocy społecznej - 172 osób i rodzin.
3. Liczba rodzin cudzoziemców, które otrzymały wsparcie w formie dopłaty do najmu mieszkania - 7.

2.5. Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego

Cel zadania: Pomoc osobom opuszczającym zakłady karne w przystosowaniu się do życia w środowisku lokalnym.

Wskaźniki

1. Liczba osób, którym udzielono pomocy po opuszczeniu zakładu karnego - 115.
2. Liczba osób, które powróciły do rodziny/środowiska po opuszczeniu zakładu karnego - 69.

3. Wsparcie osób długotrwale lub ciężko chorych, niepełnosprawnych oraz osób starszych i samotnych

3.1. Pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi

Cel zadania: Zapewnienie specjalistycznych form pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi.

Wskaźniki

1. Liczba osób skierowanych do środowiskowych domów samopomocy - 102.
2. Liczba osób, które skorzystały z usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania - 10.
3. Liczba osób, które skorzystały ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z chorobą Alzheimera - 25.
4. Liczba osób objętych wsparciem w formie klubowej - 105.

3.2. Pomoc osobom potrzebującym wsparcia ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność

Cel zadania: Zapewnienie optymalnego funkcjonowania osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych oraz opieki w miejscu zamieszkania lub opieki całodobowej w domu pomocy społecznej.

Wskaźniki

1. Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi w miejscu zamieszkania - 473.
2. Liczba mieszkańców Miasta Białegostoku skierowanych do domów pomocy społecznej - 226.
3. Liczba grup samopomocowych - 7.
4. Liczba osób objętych usługami asystenckimi i wolontariatem - 256.

3.3. Pomoc osobom starszym i samotnym

Cel zadania: Poprawa jakości życia ludzi starszych oraz zapobieganie ich osamotnieniu i izolacji.

Wskaźniki

1. Liczba osób uczestniczących w zajęciach zorganizowanych seniorom przez Kluby Seniora - 271.
2. Liczba osób uczestniczących w różnych formach wsparcia prowadzonych na rzecz aktywizacji społecznej osób starszych - 2 540.

4. Pomoc rodzinom z problemami opiekuńczo-wychowawczymi

Wspieranie prawidłowego funkcjonowania dzieci i rodzin

Cel zadania: Pomoc rodzinom wykazującym trudności w opiece i wychowywaniu dzieci, których nie są w stanie pokonać samodzielnie.

Wskaźniki

1. Liczba rodzin, dla których pracownik socjalny wnioskował o przydzielenie asystenta rodziny - 85.
2. Liczba osób uczestniczących w zajęciach zwiększających umiejętności opiekuńczo-wychowawcze - 79.

3. Liczba dzieci/rodzin uczestniczących w grupach socjoterapeutycznych w Ośrodku Interwencji Kryzysowej - 28.
4. Liczba dzieci skierowanych przez pracowników socjalnych do placówek wsparcia dziennego - 64.
5. Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w warsztatach kształtujących umiejętności prospołeczne - 9.

5. Organizowanie społeczności lokalnej

Cel zadania: Włączanie do życia społecznego poprzez działania aktywizujące, integrujące i usamodzielniające kierowane do osób niesamodzielných życiowo i grup marginalizowanych.

Wskaźniki

1. Liczba podmiotów podejmujących współpracę w organizowaniu społeczności lokalnej - 14.
2. Liczba wydarzeń lokalnych - 5.
3. Liczba wolontariuszy biorących udział w działaniach na rzecz organizowania społeczności lokalnej - 15.

XII. PRZEPISY PRAWNE

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku zadania realizował w oparciu o wymienione akty prawne:

1. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Białegostoku na lata 2011-2020 przyjęta Uchwałą Nr XXI/199/11 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 30 grudnia 2011 r.,
2. Program Pomocy Społecznej Miasta Białegostoku na lata 2017-2020 przyjęty Uchwałą Nr XXIX/476/16 Rady Miasta Białystok z dnia 19 grudnia 2016 r.,
3. Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018-2020 przyjęty Uchwałą Nr XLIX/751/18 Rady Miasta Białystok z dnia 23 kwietnia 2018r.,
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508, z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, z późn. zm.),
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390),
7. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2220, z późn. zm.),
8. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2018 r. poz. 554, z późn. zm.),
9. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 180, z późn. zm.),
10. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 511, z późn. zm.),
11. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1510, z późn. zm.),
12. Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna (Dz. U. z 2017 r. poz. 2092),
13. Uchwała Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 (M. P. z 2015 r. poz. 821, z późn. zm.),
14. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1878, z późn. zm.),
15. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r. poz. 2137, z późn. zm.),
16. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096, z późn. zm.),
17. Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2018 r. poz. 1314, z późn. zm.),
18. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2018 r. poz. 2134, z późn. zm.),
19. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o Karcie Polaka (Dz. U. z 2018 r. poz. 1272, z późn. zm.),
20. inne ustawy i przepisy wykonawcze.